

วารสาร
วิชาการ
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
Academic Journal of Rajapruk University

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2

ตุลาคม 2558 - มีนาคม 2559

ISSN: 1906-5167

วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ACADEMIC JOURNAL OF RAJAPRUK UNIVERSITY

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนตุลาคม 2558-มีนาคม 2559

ISSN: 1906-5167

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ISSN: 1906-5167

ACADEMIC JOURNAL OF RAJAPRUK UNIVERSITY ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนตุลาคม 2558-มีนาคม 2559

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

สำนักงาน

เลขที่ 9 หมู่ 1 ถนนนครอินทร์
ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย
จังหวัดนนทบุรี 11130
www.rpu.ac.th
โทรศัพท์ 0-2432-6101
โทรสาร 0-2432-6107

บรรณาธิการ

ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน

พิสูจน์อักษร

สุทมาศ ภัทรภูริบุตร

กองจัดการ

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ออกแบบปก

กรรณิกา แก้วทองแก้ว

พิมพ์เมื่อ

มีนาคม 2559

จำนวน

100 เล่ม

คณะที่ปรึกษา

ดร.วิภาพรรณ ชูทรัพย์	ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์	ผศ.ดร.อรุณี สำเภาทอง
ศ.ดร.ไชยยศ เหมะรัชตะ	ดร.สันธยา ดารารัตน์	รศ.ดร.วิรัช วรรณรัตน์
อ.นันทพร ชูทรัพย์	อ.อรุณี ม่วงน้อยเจริญ	

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความประจำฉบับ

รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	รศ.เรื่อโท ดร.ทวีศักดิ์ รูปสิงห์	รศ.ดร.นภาพร ชันธนาภา
รศ.อวยพร พานิช	ผศ.ดร.ญาณกร วรากุลรักษ์	พ.ต.ท.ดร.วัชรพงษ์ พินิตอำรง
รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	รศ.ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ	ดร.วราภรณ์ ไทยมา
รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง	รศ.ดร.โกสุม สายใจ	ผศ.ดร.ดุซงกี ศรีวังคำ
ดร.ประภัสสร กิตติมโนรม		

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์

ศ.ดร.บุญทัน ดอกโรสง

ศ.ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์
ศ.(พิเศษ) ดร.ฐานา บุญหล้า
รศ.ดร.พนารัตน์ ปานมณี
รศ.ดร.วงเดือน ปันดี

รศ.พรชัย สุนทรพันธ์
ผศ.ดร.สมชาย ปรากฏเจริญ
รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์

รศ.ดร.โกวิท กังสนันท์
รศ.ศศินันท์ วิวัฒน์ชาติ
รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน
ผศ.ดร.ญาณกร วรากุลรักษ์
ดร.สุภาณี บวรพงษ์สกุล
ดร.รัชพันธ์ เขยจิตร์
ผศ.ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ
ผศ.ดร.อัมพร ปัญญา
ผศ.ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์
ผศ.ดร.ฉัตยาพร เสมอใจ
ดร.ประภัสสร กิตติมโนรม

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

อธิการบดีวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มูลนิธิสถาบันโลจิสติกส์แห่งเอเชีย

อาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประธานสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

คณบดีคณะศิลปศาสตร์ ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รองคณบดี สำนักเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

- บทความที่พิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้รับการตรวจทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ
- ความถูกต้องในเนื้อหา การใช้ภาษาและแนวคิดใดๆ ที่พิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน
- กองบรรณาธิการวารสารไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกบางส่วนเพื่อใช้ในทางวิชาการ แต่ต้องได้รับการอ้างอิงอย่างถูกต้อง

Editorial

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เล่มนี้เดินทางสู่ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 ด้วยความเข้มข้นทางวิชาการเช่นเดิม

ในส่วนของเนื้อหา ยังคงประกอบด้วยบทความวิจัย ทางด้านบริหารธุรกิจ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และด้านการบริหาร การศึกษา ที่อยู่ในความสนใจ และเกาะติดกระแสการเปลี่ยนแปลง ในปัจจุบัน

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าท่านผู้อ่านได้อรรถ ความรู้ใหม่ๆ และได้สารสนเทศที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน การปฏิบัติ การปรับปรุง และการพัฒนาสิ่งต่างๆ รวมทั้งการ สร้างสรรค์งานวิชาการให้ก้าวหน้าได้ต่อไป

ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน

บรรณาธิการประจำฉบับ

สารบัญ

CONTENTS

ภาวะผู้นำที่แท้จริง: กุญแจสู่ความสำเร็จในยุคปฏิรูปการศึกษา	พัชรี ศรีสุวรรณ	1
การบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย	หลี่ฟาง เถิง	7
ความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี	จิตาภา อุ่นสุดคลอง	14
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	พิชญานี นิยมพลอย	22
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี	นิติพัฒน์ สุขโม	30
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาด กับพฤติกรรมการซื้อกาแฟ ของผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	วรรณมน ลือขจร	40
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	กัลยารัตน์ ลือขจร	49
พฤติกรรมการเปิดรับชม การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร	ณัฐวีณา ศรีหิรัญ	57
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (MAI)	ดร.อุบลวรรณ ขุนทอง	65
ภาวะผู้นำยุคใหม่ (New Wave Leadership) กับการพัฒนาประสิทธิผล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชวิทยาลัยราชบุรี	เนติยา แจ่มทิม	75
ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนกิตติศึกษา อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา	ณัฐภัทร นิยมานนท์	81
รูปแบบการประเมินองค์กร	ดร. รุจา รอดเข็ม	90

ภาวะผู้นำที่แท้จริง: กุญแจสู่ความสำเร็จในยุคปฏิรูปการศึกษา

พัชรี ศรีสุวรรณ*

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของไทยเป็นไปเพื่อรองรับ และอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลง ที่มีหลากหลายกระแส ทั้งจากการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การประเมินสถานศึกษาในระดับต่างๆ หรือการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การปฏิรูปการศึกษา อันส่งผลให้เกิดการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายในการจัดการศึกษาของประเทศ แผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษา การผลักดันให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการบริหารจัดการศึกษา สิ่งหนึ่งซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้นคือผู้นำ ผู้มีภารกิจนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

ภาวะผู้นำสำคัญที่สุดเพราะคือผู้จุดประกายความคิด ชี้นำ เป็นทั้งผู้กำกับและผู้ร่วมในกิจกรรม อันส่งผลให้เกิดจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychological) ในองค์กร ซึ่งเป็นทุนทางจิตวิทยาของมนุษย์ที่ผู้นำสามารถบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ทั้งภาวะผู้นำและจิตวิทยาเชิงบวกจึงมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอันเป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานและส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาคือตัวผู้เรียนในที่สุด

ภาวะผู้นำที่แท้จริง (authentic leadership) นับเป็นรูปแบบหนึ่งของภาวะผู้นำที่ได้รับความสนใจจากนักการศึกษา และมีแนวโน้มที่จะนำมาพัฒนาผู้นำให้เกิดภาวะผู้นำที่แท้จริง ทั้งในตัวผู้นำและในตัวบุคลากร เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการยุคใหม่รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ภาวะผู้นำที่แท้จริงจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งเปรียบเสมือนกุญแจสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา บทความนี้จึงนำเสนอรูปแบบภาวะผู้นำที่แท้จริงซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ยุคปฏิรูปการศึกษา

* นักวิชาการอิสระ

บทนำ

การศึกษาภาวะผู้นำมีมานานและในปัจจุบันยังคงมีการศึกษาถึงภาวะผู้นำมาโดยตลอดการที่นักวิชาการยังคงให้ความสำคัญในการศึกษาภาวะผู้นำเพราะผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะในด้านการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประโยชน์ และส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา (สุชาติณี แสงมุกดา, 2552)

ระยะแรกของการศึกษาภาวะผู้นำ ได้มีผู้สร้างแนวคิดขึ้นว่า การเป็นผู้นำเป็นเรื่องของความสามารถที่เกิดขึ้นเฉพาะตระกูล หรือเฉพาะบุคคลและสืบเชื้อสายกันได้ บุคลิกและลักษณะของการเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่มีความแต่กำเนิดและเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว ถ้ายกย่องทางพันธุกรรมได้ ผู้ที่เกิดในตระกูลของผู้นำย่อมจะต้องมีลักษณะผู้นำด้วย แต่หลังจากนั้นแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มีการศึกษาและรวบรวมทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยแบ่งตามระยะการพัฒนา ดังนี้ ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ ทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำ และทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์

1. ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ

Trait Theories of Leadership

การศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้นำนี้ มีแนวคิดในการมองเห็นความสำคัญของคุณสมบัติของผู้นำ (trait) เช่น ทักษะ (skill) บุคลิกภาพ (personality) รูปร่างหรือลักษณะทางกายภาพ แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำนี้มาจากทฤษฎีมหาบุรุษ (great man theory of leadership) ที่มีความเชื่อว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือโดยกำเนิด (born leader) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้ ประสบการณ์ หรือการฝึกฝน ลักษณะของผู้นำที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงจะประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาด เป็นผู้มีบุคลิกภาพซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้นำ และต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น การเป็นผู้นำทางด้านสังคม การเมือง และการทหาร

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านที่แสดงทัศนะถึงความสำคัญของการศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้นำ สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้นำ (trait of leadership) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะทำให้ทราบค่าของผู้นำ แต่ละคนว่าดีหรือไม่ดีเพียงใด เป็น

คุณลักษณะของผู้นำ แต่ละคนซึ่งสามารถที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จ คือผู้นำที่หมั่นสำรวจตนเองอยู่เสมอว่าตนมีจุดเด่นจุดด้อยข้อใด และพยายามพัฒนาตนเองให้เกิดคุณลักษณะของผู้นำตามที่มีการกำหนดไว้ว่าเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารองค์กร

2. ทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำ

Behavioral Theories Of Leadership

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่มีความเชื่อด้านความรู้ความสามารถ หรือภาวะของผู้นำที่มีมาแต่กำเนิด ปรับมาเป็นการสร้างคุณลักษณะผู้นำที่ดีในแบบต่างๆ ต่อมาเกิดแนวความคิดในเรื่องสิทธิความเท่าเทียมกันของบุคคล และการพัฒนาความสามารถให้เกิดขึ้นได้หากมีการอบรมฝึกฝน แต่ยังเป็นการศึกษาเฉพาะตัวของผู้นำ จึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำขึ้น เนื่องจากผู้นำมีหน้าที่หรือภาระกิจที่เกี่ยวข้องกับงานและบุคคลอื่นๆ ด้วย

ข้อสรุปที่สำคัญของทฤษฎีเชิงพฤติกรรมคือ สไตล์ (style) ความเป็นผู้นำ ยิ่งมุ่งคนสูงเท่าไรจะทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชายิ่งพอใจขึ้นเท่านั้น ข้อสรุปที่ว่า สไตล์ความเป็นผู้นำแบบไหนจะทำให้ผลการดำเนินงานของผู้ใต้บังคับบัญชาสูงที่สุดยังไม่แน่ชัด แต่หลักฐานบางอย่างชี้ให้เห็นว่าผู้นำที่มุ่งทั้งงานสูงและคนสูงจะทำให้ผลการดำเนินงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาสูงที่สุด

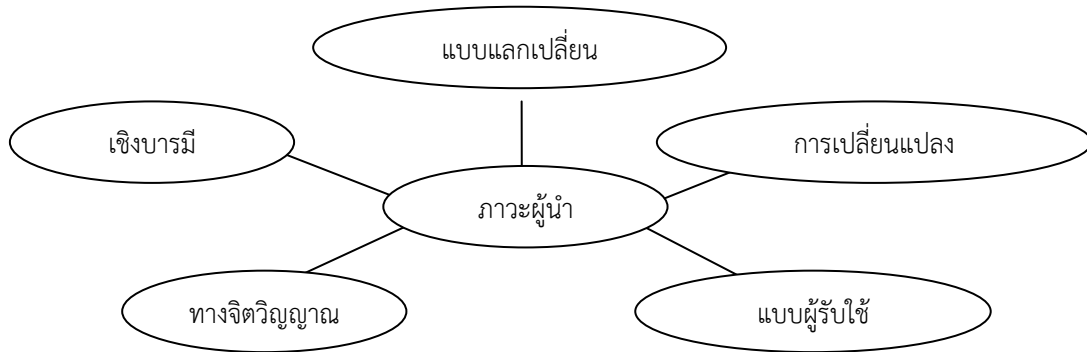
3. ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์

Situational or Contingency Leadership Theories

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำที่ผ่านมามีข้อโต้แย้งที่ว่า สไตล์ความเป็นผู้นำแบบไหนจะมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปแทนที่จะพยายามระบุสไตล์ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เราควรจะเข้าใจสไตล์ความเป็นผู้นำแบบไหนเหมาะสมที่สุดกับองค์กร งาน และผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละประเภท ในสถานการณ์ที่แตกต่างย่อมต้องการชนิดของภาวะผู้นำที่แตกต่างกัน นักวิจัยและนักการศึกษาจึงหันมาสนใจตัวแปรทางสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลคือ “วิธีที่ดีที่สุด” (best way) เหมาะสมกับความต้องการของสถานการณ์ต่างๆ

กรอบความคิดเดิมของภาวะผู้นำจะติดอยู่ในกรอบของแนวความคิดของผู้นำซึ่งเป็นบุคลิกภาพ พฤติกรรม บทบาทหน้าที่ และสิ่งที่กำหนดขึ้นสำหรับผู้นำที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนใหญ่ และศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำในตำแหน่งผู้บริหารตามบทบาทที่ส่งผลต่อ

ผู้ตาม ทั้งในทฤษฎีลักษณะภาวะผู้นำ ทฤษฎีพฤติกรรม ภาวะผู้นำ และทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ซึ่งการศึกษาภาวะผู้นำต่อๆมาทำให้เกิดรูปแบบภาวะผู้นำที่หลากหลายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในตัวผู้นำ ยกตัวอย่างดังแผนภาพ

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำในรูปแบบต่างๆ

จากแผนภาพรูปแบบภาวะผู้นำข้างต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (transaction leadership) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ (servant leadership) ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ (spiritual leadership) และภาวะผู้นำเชิงบารมี (charismatic leadership) ซึ่งล้วนเป็นภาวะผู้นำที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรอย่างรวดเร็ว เนื่องจากคนในโลกได้มีการติดต่อกันมากขึ้นอันมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม

ภาวะผู้นำในแต่ละแบบได้รับการพัฒนาแนวคิดจากการศึกษาถึงประสิทธิผลขององค์กรแต่ก็ยังคงพบว่ามีปัญหาใหม่มากมายที่ทำให้บทบาทผู้นำเพิ่มความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ข้อได้แก่คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้นำกับลักษณะที่สำคัญสำหรับการดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำ คุณลักษณะใดสำคัญที่สุด หรือผู้นำที่มีคุณลักษณะต่างกันแต่ประสบความสำเร็จเหมือนกันได้ ในทางกลับกันผู้นำที่มีคุณลักษณะเหมือนกันแต่ประสบความสำเร็จต่างกันได้ ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำในแต่ละแบบนั้นเพียงพอ เหมาะสมแล้วหรือไม่ ทั้งที่ผ่านมามีการศึกษาและวิเคราะห์ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมากมายแต่ยังพบวิกฤติความเชื่อมั่นในตัวผู้นำขึ้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะในวงการ

การศึกษา (สุธาสนี แสงมุกดา, 2552) และถึงแม้จะมีหลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำต่างๆมากมายแต่ยังเป็นการฝึกอบรม เพื่อสร้างตัวแบบภาวะผู้นำที่เป็นแบบแผนหรือแม่พิมพ์เดียวกัน ภาวะผู้นำที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงต้นฉบับเท่านั้น

นอกจากนี้ข้อสงสัยที่ว่าคนทั่วไป ที่มีข้อด้อยหรือข้อจำกัดในบางส่วนที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์ของภาวะผู้นำในแบบต่างๆ จะสามารถพัฒนาให้เกิดภาวะผู้นำได้หรือไม่ และการพัฒนาภาวะผู้นำนั้นจำกั้อยู่เฉพาะผู้บริหารหรือผู้นำที่มีอิทธิพลต่อผู้ตาม และจากการกำหนดรูปแบบภาวะผู้นำที่ดีแบบต่างๆ ถ้าบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถที่มีไม่ครบถ้วนจะสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำที่ดีได้หรือไม่ หรือหากบุคคลมีภาวะของผู้นำที่ดีตามรูปแบบนั้นๆแล้ว จะทำให้เกิดภาวะผู้นำได้มั่นคงเพียงใด ยั่งยืนแค่ไหน ผู้นำที่แท้จริงเป็นอย่างไร

ภาวะผู้นำที่แท้จริง

ในประเทศไทยมีการศึกษาถึงภาวะผู้นำที่แท้จริงน้อยมาก โดยเฉพาะในวงการการศึกษา และเป็นการกล่าวถึงภาวะผู้นำที่แท้จริงว่าเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคคลจากผู้นำธรรมดาไปสู่ภาวะผู้นำที่แท้จริง โดยเป็นภาวะของผู้นำที่สามารถพัฒนาองค์กรท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ใน

ต่างประเทศเริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่แท้จริงมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเสนอรูปแบบพฤติกรรม แนวทางการปฏิบัติ ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของภาวะผู้นำที่แท้จริงที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสิทธิภาพขององค์กร

ภาวะผู้นำที่แท้จริงนั้นเกิดขึ้นจากแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก โดยประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยหลายอย่าง เช่น การรู้จักตนเอง การแสดงออกอย่างแท้จริง ความมีวินัยในตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมาย การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีวินัยในตนเอง การมีคุณธรรมนำการปฏิบัติ ซึ่งเหล่านี้ล้วน สร้างได้และอธิบายได้ด้วยอัตลักษณ์ของบุคคล มิใช่เปลี่ยนให้เป็นผู้ นำ แต่เป็นการพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้ นำในตัวบุคคล ตามจุดเด่นที่มีเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำมิใช่การพัฒนาภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ตามความสามารถ และศักยภาพ เพื่อให้สามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองได้ โดยจะขออธิบายถึง อัตลักษณ์เพื่อให้เข้าใจถึงการพัฒนาอัตลักษณ์ในตนเองดังนี้

อัตลักษณ์ มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นสิ่งเชื่อมต่อระหว่าง “ความเป็นปัจเจก” ของบุคคลที่เชื่อมต่อกับสังคม และอัตลักษณ์ยังถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคม (อภิญญา เฟื่องฟูสกุล, 2546) ครั้นเมื่อตกผลึกแล้วอาจมีความคงที่ปรับเปลี่ยน หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปทั้งนี้ขึ้น อยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหลัก (Berger and Luckmann, 1967)

จากมุมมองเกี่ยวกับอัตลักษณ์ข้างต้นทำให้เห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ที่ควรใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคคล เนื่องจากบุคคลแต่ละคนมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการพัฒนาผู้นำให้เกิดภาวะผู้นำที่แท้จริง จึงควรพัฒนาภาวะผู้นำตามอัตลักษณ์ของบุคคล จากงานวิจัยต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (Susan et al., 2005; Knippenberg et al., 2004; Klenke, 2007; Avolio et al., 2005; DuPont, 2009) จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำไม่ได้เป็นสิ่งที่เป็มาโดยกำเนิด เป็นอัตลักษณ์ของบุคคลที่ได้รับการหล่อหลอมจากสังคม เพราะฉะนั้น

การพัฒนาภาวะผู้นำจึงไม่เพียงเป็นการปรับปรุงคุณลักษณะของบุคคล มิใช่เป็นเพียงการปรับ

พฤติกรรม หรือการแสวงหาวิธีปฏิบัติตน หรือหน้าที่ของผู้บริหารตามทฤษฎีภาวะผู้นำที่ผ่านมาเท่านั้น แต่ควรศึกษาถึงอัตลักษณ์ในตัวบุคคลในสิ่งที่จะส่งผลต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ เพื่อทำให้เกิดผู้นำในแบบของตนเอง และพร้อมที่จะ ปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

จากงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่แท้จริงที่เป็นภาวะผู้นำอันเกี่ยวข้องกับการสร้างจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychological) ของบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นจากทั้งความสามารถทางจิตวิทยาเชิงบวกและบริบททางการพัฒนาองค์การหรือผลทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจาก การตระหนักรู้ในตนเอง (self awareness) การควบคุมตนเอง (self regulation) การยึดถือคุณธรรมจริยธรรม (ethical virture) และพฤติกรรมที่แท้จริงที่แสดงออกทางจริยธรรม (ethical action) เหล่านี้เป็นส่วนประกอบร่วมกันของ อัตลักษณ์ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ร่วมงาน รวมถึงประสบการณ์การเป็นผู้ นำ ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเองในเชิงบวก

การพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริงเป็นการพัฒนาผู้นำตามคุณลักษณะ และศักยภาพของตนเอง มิใช่การสร้างภาพผู้นำตามแบบผู้อื่น จึงมีความจำเป็นในการสร้างกรอบแนวคิดใหม่ใน

การพัฒนาภาวะผู้นำด้วยการพัฒนาอัตลักษณ์ของบุคคล กระบวนการที่ถูกต้องคือการตั้งจุดเด่นและปรับปรุงจุดด้อยในด้านอัตลักษณ์ของผู้นำ เพื่อให้เกิดผู้นำที่พร้อมสำหรับงานในหน้าที่ของตนเอง และหากมีการพัฒนาภาวะผู้นำที่คำนึงถึงปัจเจกบุคคล รวมถึงตัวผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมตามความต้องการของสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก และส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มีคุณภาพต่อไป สิ่งเหล่านี้คือกรอบแนวคิดใหม่ที่จะเป็นเสมือนกุญแจสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเข้ามากระทบ ด้วยภาวะผู้นำที่มีคุณลักษณะที่แท้จริงอันประกอบด้วย (George, 2003; Ilies et al., 2005; Walumbwa et al., 2008) 1) การตระหนักในตนเอง คือการรับรู้จุดเด่นและจุดด้อย เพื่อการพัฒนาตนเองและงานในหน้าที่ 2) การมีกฎเกณฑ์ศีลธรรมของตนเอง คือการมีคุณธรรมจริยธรรมที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และแสดงออกมาอย่างชัดเจนในพฤติกรรม 3) ความโปร่งใสเชิงสัมพันธ์ คือ มีการแสดงออกอย่างแท้จริงถึงตัวตนของตนเอง

4) กระบวนการที่สมดุล คือความไม่ลำเอียงและมีกระบวนการยุติธรรม มีเหตุผลก่อนการตัดสินใจ

สิ่งเหล่านี้นับเป็นกุญแจที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้นำทุกระดับในยุคการปฏิรูปการศึกษาเพราะสามารถสร้างความศรัทธาและความไว้วางใจต่อผู้ตามเพื่อนร่วมงาน สร้างความสุขในการทำงานและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุปแล้ว ภาวะผู้นำที่แท้จริง หมายถึงภาวะที่ผู้นำแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างแท้จริงถึงบทบาทหน้าที่ตามคุณลักษณะ และศักยภาพของตนเอง เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจของผู้ตาม มีความจริงใจ โดยมีองค์ประกอบคือ การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเองได้ตามเป้าหมาย ร่วมกับการมีพฤติกรรมของตนเองอย่างแท้จริงในเชิงบวก แต่ละองค์ประกอบและรูปแบบของภาวะผู้นำที่แท้จริงดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำที่แท้จริงนั้นเหมาะสมกับยุคแห่งความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเป็นภาวะผู้นำที่แสดงถึงความรับผิดชอบ และความสามารถในการใช้คุณธรรมประกอบการตัดสินใจ สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ และมีความซื่อสัตย์ที่จะแสดงออกอย่างแท้จริง อันเป็นสิ่งที่ใช้ในการบ่งบอกขีดความสามารถของผู้นำในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษา ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานด้วย

การพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริงในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำต้องค้นหาและสร้างให้เกิดบุคลากรที่ดีมีภาวะผู้นำที่แท้จริง ให้เกิดขึ้นในองค์กร โดยประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. การพัฒนาภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยเน้นว่าผู้นำจะต้องรู้จักและเข้าใจในตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง และใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการพัฒนางานในหน้าที่
2. ช่วยให้สามารถควบคุมตนเอง เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมาย โดยใช้ศักยภาพที่ตนเองมีเพื่อแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพตามความถนัดและความสามารถ
3. การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจ เพื่อให้เกิดความสุขและมีจิตวิทยาเชิงบวกในการปฏิบัติงาน อันถือเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ให้เกิดขึ้นในองค์กร

4. การพัฒนาบุคลากรให้ประพฤติอยู่ในกรอบของจริยธรรม โดยมีแนวทางให้ยึดถือปฏิบัติและสร้างเป็นแบบแผนการปฏิบัติที่เป็นวัฒนธรรมที่ดีต่อไป

สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อจิตวิทยาเชิงบวกของบุคลากร และสร้างให้เกิดวัฒนธรรมองค์การแห่งความร่วมมือให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ขอยกตัวอย่างอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรคือ การพัฒนาบุคลากร ตามศักยภาพ เช่น นโยบายการพัฒนาบุคลากรด้วย ID plan ย่อมาจาก Individual Development Plan หรือแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล ของข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษา การสร้างผู้นำในสาขาวิชาที่ตนเองถนัด หรือสนใจ โดยให้บุคลากร เข้าใจความรู้ความสามารถของตนเอง เกิดความต้องการในการพัฒนาด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลต่อเจตคติเชิงบวกของบุคลากร และสร้างให้เกิดผู้นำขึ้นตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และเกิดความร่วมมือในการพัฒนาต่อไป

บทสรุป

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อผลสำเร็จของสถานศึกษา คือผู้นำ การบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดภาวะผู้นำที่แท้จริง โดยการให้ความสำคัญต่อมุมมอง “คนทุกคนมีคุณค่า” มีความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้ทุกคนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมชื่นชม และร่วมพัฒนาค่านิยมที่สำคัญที่เชื่อว่าจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงคุณค่าของความแตกต่างระหว่างบุคคล ย่อมนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่ผู้ปฏิบัติ เป็นการดีที่ยังจะสร้างผู้นำในสาขาต่างๆ ของโครงสร้างการทำงาน ผู้บริหารถ้าสามารถ ดึงจุดเด่นของบุคคล และบริหารอัตลักษณ์ของบุคลากร โดยสร้างให้เกิดภาวะผู้นำที่แท้จริงแก่บุคลากรในสถานศึกษา ย่อมทำให้เกิดเจตคติและวัฒนธรรมที่ดีขึ้นในองค์กร อันส่งผลต่อเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาคือความสำเร็จและคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

บรรณานุกรม

- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2546) . **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
- สุธาสินี แสงมุกดา. (2552). **การพัฒนาเครื่องมือวัดภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Avolio, B.J., and W.Gardner. (2005). Authentic leadership development: Getting to the root of positive forms of leadership. **The Leadership Quarterly**. 16: 315–338.
- DuPont , J. P. (2009). **Teacher Perceptions of the Influence of Principal Instructional Leadership on School Culture: A Case Study of the American Embassy School in New Delhi, India**. The Degree of Doctor of Education the University of Minnesota.
- Gard Gardner, W. L., B. J. Avolio, and F. O. Walumbwa, (Eds.). (2005). **Authentic leadership theory and practice: Origins, effects, and development**. San Diego, CA: Elsevier.
- George, B. (2003). **Authentic leadership: Rediscovering the secrets to creating lasting value**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Hemphill, J.K., and A. E. Coons. (1957). **Development of the leader behavior description questionnaire**. In R. Stogdill and A. Coons, (Eds.), *Leader Behavior: Its Description and Measurement*. Columbus, Ohio: Bureau of Business Research.
- Ilies, R., F. P. Morgeson, and J. D. Nahrgang. (2005). Authentic leadership and eudaemonic well-being: Understanding leader-follower outcomes. **Leadership Quarterly** 16: 373-394.
- Jacobs, T. O., and E. Jaques. 1990. **Military executive leadership**. In K.E. Clark and M. B. Clark, *Measures of Leadership*. West Orange, NJ: Leadership Library of America, Inc.
- Jones, F.B. (2009). **Authentic Leadership Do the right thing whilst being yourself**. (Online). www.cognitivefitness.co.uk. 4 สิงหาคม 2555.
- Klenke, K. (2007). Authentic Leadership: A Self, Leader, and Spiritual Identity Perspective. **International Journal of Leadership Studies**, 3 (1): 68-97.
- Knippenberg, D. V., B. V. Knippenberg, D. D. Cremer, and M. A. Hogg. (2004). Leadership, self, and identity: A review and research agenda. **The Leadership Quarterly**. 15: 825–856.
- Luthans, F., B.J. Avolio, J.B. Avey, and S.M. Norman. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction. **Personnel Psychology**. 60: 541–572.
- Richards, D., and S. Engle. (1986). **After the Vision: Suggestions to Corporate Visionaries and Vision Champions**. Transforming Leadership. Adams Alexandria. MileRiver Press.
- Susan J. Foster. (2010). **The Relationship between Professional Identity and Collective Self-esteem in School Counselors**. Submitted to the Graduate Faculty of the University of New Orleans, United States.
- Walumbwa, F., B.J.Avolio, W.Gardner, T. Wernsing, and S. Peterson. (2008). Authentic Leadership: Development and Validation of a Theory-Based Measure. **Journal of Management**. 34 (1): 89-126.
- Weichun Zhu. (2006). Authentic Leadership and Follower Moral Decision Intention: Role of Follower Moral Identity. **ProQuest Information and Learning Company**.

การบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย

หลี่ฟาง เถิง*

รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็น ของ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้เรียนระดับปริญญาตรีต่อการบริหาร การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตามอายุของผู้เรียน 3. เพื่อเสนอแนวทางการ บริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่ควรจะเป็นในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้สอน 7 คน นักศึกษา จำนวน 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ค่าความ แปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็นของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเอกชนไทยจัดได้ในระดับดีมาก ด้านผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบ โอนผลการเรียน ส่วนระดับปานกลางคือด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาสภาพการบริหาร การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักสูตร คือผู้เรียนที่อายุ 18-20 ปี เห็นต่างกับอายุสูงกว่า 22 ปี ส่วนแนวทางการบริหาร การจัดการเรียนการสอนคือควรกำหนดเวลามากขึ้นตามเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรและการทำกิจกรรม ให้มากขึ้น ผู้เรียนควรได้ศึกษาด้วยตนเองและค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอผ่านสื่อที่ทันสมัยทั้งในและนอก ห้องเรียน

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาษาจีน มหาวิทยาลัยเอกชนไทย

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

Abstract

The purpose of this research was to study the educational administration of Chinese according to the perspective of students in private Thai universities. The sample group was 116 students and 7 Chinese teachers. The data was collected by using questionnaires and recorded group discussion. The statistical analysis used was the percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and testing the difference of pairs by LSD.

The findings were as follows: The educational administration of Chinese according to the perspective of students in Thai private universities held extensive influence on instructor led courses, as well as on the measurement, evaluation, and transfer results. The mean discussed here is a comparison of the mean of instruction and development of the State Administration. However, there is a statistically significant difference of .05. A different approach should be taken between courses in which students were between 18-20 years old, and courses where students are over 22 years old; the management approach to teaching and learning should be given more time according to the time specified in each course and more should be done. The self-study courses and research should increase utilization of modern media both inside and outside the classroom.

Keywords: Educational Administration of Chinese, Private Thai Universities

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งตามวิถีชีวิตของคนในสังคม การจัดระบบการศึกษาที่ดีจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆของสังคมทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ และการจัดการศึกษาต้องเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมที่ยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่างๆได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546 : 1) การจัดการศึกษาให้กับเยาวชนจึงถือเป็นเรื่องสำคัญถ้าหากการศึกษาสามารถสร้างสรรค์คนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ก็จะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่สร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมนั้นๆให้มีความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจทัดเทียมกับนานาประเทศได้ ดังที่แผนการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (พ.ศ. 2545-2559) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคนสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคนให้สามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทันได้รวดเร็วมุ่งปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็นมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ก้าวตามทันโลกอย่างรู้เท่าทัน

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีในวัฒนธรรมของชาติต่างๆและถือเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไขเข้าไปสู่ประตูแห่งวิทยาการทุกแขนง การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของชาติทุกระดับ สำหรับภาษาต่างประเทศที่สอนกันอยู่หลายภาษานั้น ภาษาจีนเป็นภาษาหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมในการจัดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในหลักสูตรสถานศึกษาในหลายระดับ เพราะสภาพปัจจุบันประเทศจีนมีบทบาทมากขึ้นในเวทีเศรษฐกิจโลก ภาษาจีนจึงเป็นภาษาหนึ่งที่มี

ความสำคัญเพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างกันทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้จากการที่รัฐบาลไทยมีนโยบายเปิดการค้าขายกับจีนอย่างเป็นทางการ จึงทำให้ประชาชนต้องการเรียนรู้ภาษาจีนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้น และผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการใช้ภาษาจีนเพื่อการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนภาษาจีนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย ผลของการศึกษาค้นคว้านี้จะช่วยให้ผู้บริหาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารในด้านหลักสูตรการพัฒนาผู้สอน การพัฒนาผู้เรียน การจัดสื่ออุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนไทยต่อไป

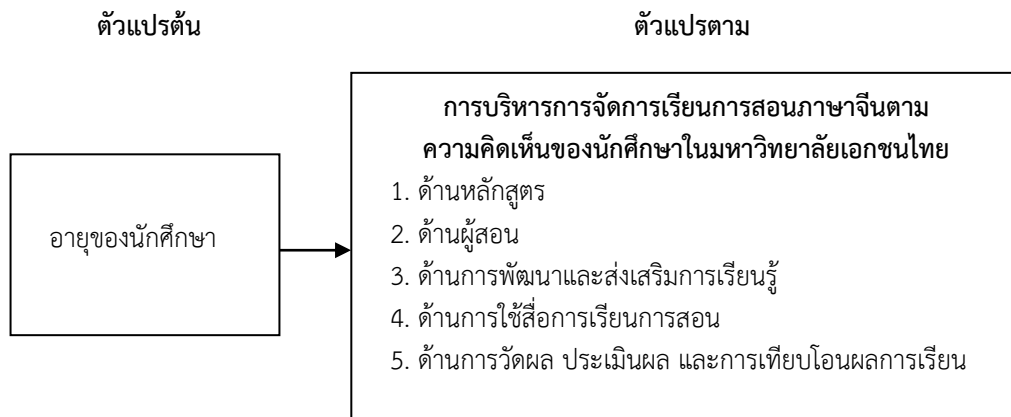
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้เรียนระดับปริญญาตรีต่อการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย จำแนกตามอายุของผู้เรียน
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่ควรจะเป็นในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เรียนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนไทยแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ ผู้เรียนภาษาจีนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนปริมณฑลกรุงเทพฯ ทั้งหมด 35 แห่ง มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยหอการค้า

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เรียนภาษาจีนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยหอการค้า จำนวน 116 คน และผู้สอน จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือได้ค่าความตรงตามเนื้อหา IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และหาค่าความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.91

การเก็บข้อมูลมี 2 ระยะคือ 1) เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เรียน 2) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้สอน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบโดยการทดสอบค่า t-test แบบ Independent และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD และแนวทางการบริหารจัดการเรียนการสอน

ภาษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชน โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้สอน และวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลจากการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนไทยพบว่าโดยภาพรวมดำเนินการได้ดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าจัดได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผู้สอน รองลงมาคือด้านหลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ รายละเอียดตามตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแปลค่าของการบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย

สำหรับผลการวิจัยแต่ละด้านมีการสภาพการบริหารดังนี้

1) ด้านหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนพึงพูดอ่านเขียนได้ รองลงมาตามลำดับคือ ภาษาจีนที่เปิดสอน มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน หลักสูตรมีความทันสมัย ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่

ได้รับไปใช้ประกอบอาชีพได้ กิจกรรมที่กำหนดในหลักสูตรมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาที่เปิดสอนตรงตามเป้าหมายที่ผู้เรียนต้องการ มีการเรียงลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนจากง่ายไปหายาก เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถปรับเข้ากับความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลางคือ เวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2) ด้านผู้สอนโดยภาพรวมจัดได้อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าจัดได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้สอนมีจุดมุ่งหมายรายวิชา วิธีการสอน การวัดผลอย่างชัดเจนรองลงมาตามลำดับคือผู้สอนมีทักษะการใช้ภาษาจีนทั้งฟังพูดอ่านและเขียน ได้ในระดับดี รองลงมาคือผู้สอนให้ความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ รองลงมาได้มีการวัดผล ประเมินผลตามหลักสูตรอย่างชัดเจน รองลงมาผู้สอนมีคุณวุฒิทางด้านภาษาจีนเป็นอย่างดี รองลงมาผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รองลงมาผู้สอนมีความสามารถในการใช้สื่อประกอบการสอน รองลงมา ผู้สอนติดตาม ประเมินผลของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน รองลงมาผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง และค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ

3) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้โดยภาพรวมจัดได้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าจัดได้ดีมีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือ มีห้องสมุดห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมาตามลำดับคือบรรยากาศวิชาการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านภาษาจีน รองลงมาส่งเสริมให้ผู้สอนผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนมีการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างเหมาะสมสภาพห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนมีการวิเคราะห์ระบบการให้บริการข้อมูล แหล่งเรียนรู้กับผู้สอนผู้เรียน และชุมชนมีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาดำเนินการให้มี

เครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างบ้านกับสถานศึกษาและกับสถานศึกษาอื่นและสภาพห้องอินเทอร์เน็ตมีความเหมาะสม ต่อการศึกษาค้นคว้า

4) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวมจัดได้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อพบว่าจัดได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาจีน รองลงมาตามลำดับคือพัฒนาห้องสมุดเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้และศูนย์สื่อเทคโนโลยีใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องตามธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาจีน จัดให้มีมุมหนังสือที่มีเนื้อหาสาระทางด้านภาษาจีนเพียงพอทุกระดับชั้นจัดให้มีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาภาษาจีนอย่างเพียงพอ ผู้สอนพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยีมีหนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีอื่นๆที่หลากหลายทางด้านภาษาจีน กำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยีสร้างสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ภาษาจีนได้ด้วยตนเองและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

5) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนโดยภาพรวมจัดได้อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าจัดได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง รองลงมาตามลำดับคือใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผล โดยคำนึงถึงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลมีวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ นำผลการนิเทศมาปรับปรุงการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและนิเทศติดตามการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนทุกภาคเรียน

6) การบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนตามความคิดเห็นของนักศึกษาโดยภาพรวมดำเนินการได้อย่างดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าจัดได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผู้สอน รองลงมาคือด้านหลักสูตรด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักสูตร คือผู้เรียนที่อายุ 18-20 ปี เห็นต่างกับอายุสูงกว่า 22 ปี ส่วนแนวทางการบริหารการจัดการเรียนการสอนคือควรกำหนดเวลามากขึ้นตามเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรและการทำกิจกรรมให้มากขึ้น ผู้เรียนควรได้ศึกษาด้วยตนเองและค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอผ่านสื่อที่ทันสมัยทั้งในและนอกห้องเรียน

อภิปรายผล

จากข้อสรุปผลวิจัยพบว่า การบริหารการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนโดยภาพรวมดำเนินการได้ดีคือ ด้านผู้สอน รองลงคือด้านหลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ส่วนที่อยู่ระดับปานกลางคือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์ที่มาสอนในมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ชาวจีนที่เป็นเจ้าของภาษาและหลักสูตรได้ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแล้ว และมีรายละเอียดในการกำกับมาตรฐานการเรียนการสอนรวมทั้งด้านคุณภาพ ด้านการวัดผล ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับทิตินา แซมมณี (2545: 26) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันและกัน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับ วิลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 26) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลตามเป้าหมายซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การประเมินผล ทั้งนี้ ด้านหลักสูตรจัดได้อยู่ในระดับดี คือการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนฟังพูดอ่านเขียนได้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญโดยเฉพาะการพูด ทั้งนี้เพราะหัวใจสำคัญของการเรียนภาษาคือ เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเน้นที่การพูด สอดคล้องกับสุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (2541) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษา

เพิ่มขึ้น โดยได้ทักทาย พูดคุยระหว่างผู้เรียนและผู้สอนด้วยภาษาจีนแม้อยู่นอกห้องเรียน จึงจะเป็นการฝึกได้อย่างดี

สำหรับผลการเปรียบเทียบพบว่าการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนด้านหลักสูตร มีความแตกต่างกัน คือผู้เรียน 18-20 ปี มีความคิดเห็นต่างกับผู้เรียนอายุสูงกว่า 22 ปี ทั้งนี้เพราะผู้เรียนที่อายุมากได้ผ่านการเรียน การใช้ภาษาจีนมากกว่าผู้เรียนที่อายุน้อย ประกอบกับหลักสูตรจัดลำดับสาระวิชาเรียนอย่างมีระบบจึงทำให้ด้านหลักสูตรผู้เรียนเห็นต่างกันสอดคล้องกับกรณีการ สวณนวน (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มภาษาต่างประเทศ(ภาษาจีน) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในชั้นเรียนผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและประธานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเห็นต่างกัน เพราะไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ ไม่ได้เตรียมบุคลากรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน การจัดครูเข้าสอนภาษาจีนโดยพิจารณาความรู้ความสามารถของครูจัดบริการและอำนวยความสะดวกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อและจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการประธานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ศึกษาวิเคราะห์กลุ่มภาษาต่างประเทศนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยพิจารณาจากรายงานการประเมินตนเองของครูผู้สอนภาษาจีนประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยจัดประชุมผู้ปกครองด้านปัญหาพบว่า ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ประธานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีน ดังนั้นการทำความเข้าใจหลักสูตรโดยศึกษาจากหลักสูตรภาษาจีนที่พัฒนาขึ้นโดยชมรมครูสอนภาษาจีนปรับหลักสูตรโดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนและรายละเอียดของเนื้อหาวิชาภาษาจีนวางแผนการสอนและจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการสอน จึงส่งผลให้การเรียนประสบความสำเร็จ ภาษาจีนที่

เปิดสอน มีความสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน หลักสูตรมีความทันสมัย ผู้เรียน สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประกอบอาชีพได้ กิจกรรมที่กำหนดในหลักสูตรมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาที่เปิดสอนตรงตามเป้าหมายที่ผู้เรียน ต้องการ มีการเรียงลำดับขั้นตอนการเรียนการสอน จากง่ายไปหายาก เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถ ปรับเข้ากับความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
มหาวิทยาลัยควรมีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถครอบคลุมเนื้อหาได้ตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ได้ และต้องจัดหลักสูตรที่เหมาะสมตามอายุ ดังนั้น ทางมหาวิทยาลัยควรมีการบูรณาการการสอนทั้ง

ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยควรมีการ ประสานกับหน่วยงาน เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการ ระดมทรัพยากรเพื่อ พัฒนาการจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมตามอายุการเรียนการสอนภาษาจีน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความร่วมมือกันระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาที่สอนภาษาจีนทั้งในประเทศจีน และในประเทศไทย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน
2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
3. การบริหารการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนโดยครูชาวไทยในมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ สงวนนวน (2546). สภาพการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) **โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร** ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงศ์พันธุ์ พันธุ์สวัสดิ์. (2544). การพัฒนาบุคลากรตามการรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนใน **กรุงเทพมหานคร**. ภาคนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวิณี บุญทา. (2544). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน): กรณีศึกษาโรงเรียน **ไตรมิตรวิทยาลัย**. ภาคนิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลัย ดิลกวัฒนา. (2541). รายงานการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนใน **กรุงเทพมหานครประจำปีการศึกษา 2541**. กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2541). การจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- วิเชียร จิตรอ่อนน้อม. (2546). การพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนที่สอนภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2541). รายงานผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาโรงเรียนนโยบายพิเศษจังหวัดชลบุรี: **กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนสอนภาษาจีน**. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา **ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Bass, B.M., & Avolio, B.J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Newbury Park, CA: Sage.
- Daresh & Playko. (1992). *The Professional Development of School Administrators: Preservice, Induction and Inservice Applications*. Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Hart, A. & Bredeson, P. (1996). *The Principalship : A Theory of Professional Learning and Practice*. New York: McGraw Hill.

ความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี

จิตภา อุ่นสุดคลอง*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงและเปรียบเทียบระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระยะเวลาในปฏิบัติหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในโรงเรียน 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 312 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง รองลงมาคือด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ด้านวินัยและการรักษาวินัย ด้านการออกจากราชการและด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ผลการเปรียบเทียบระดับความเสี่ยงของการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่าไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ ระยะเวลาในปฏิบัติหน้าที่ และ ขนาดของโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความเสี่ยง การบริหารงานบุคคล โรงเรียนมัธยมศึกษา

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Abstract

The objective of this research was to study and compared the Risk of educational administration in the schools under the Secondary Educational Service Area Office 3, Nonthaburi, classified by gender, age, educational level, work experiences and the school size.

The sample group was 312 teachers from 9 schools under the Secondary Educational Service Area Office 3, Nonthaburi chosen by using the stratified random sampling. The data was collected the four-part 5 level rating scale questionnaires with the 0.97 reliability. The statistical analysis used the frequency, percentage, mean, standard deviation, One-way ANOVA and Scheffe's Method.

The finding was shown that the risk of educational administration in the schools under the Secondary Educational Service Area Office 3, Nonthaburi was generally in low level. The highest was the budgeting, personal administration. In comparing the level of risk classified by gender, age, educational level, work experiences and the school size, the risk of educational administration not difference in the level of classes and age, educational level, work experiences and the school size had a statistically significant different opinion at .05 level .

Keywords: Risk, Personnel Administration, Secondary School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-11 พบว่าจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประเทศนั้นมีจุดมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 : ความนำ) ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรในชาติเป็นตัวชี้วัด เพราะคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งหมายถึง ทุกคนในสังคมได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ มีสติปัญญา ความคิด มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม รู้จักตนเอง รู้จักวัฒนธรรมไทยซึ่งต้องปลูกฝังรากฐานตั้งแต่วัยเด็ก

ในยุคโลกาภิวัตน์ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ หลายด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย และเทคโนโลยี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก็จะก่อให้เกิดทั้งโอกาส ขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ในการดำเนินชีวิตของคนเราจะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอน หรือความเสี่ยงมากมาย โอกาสที่จะดำเนินงานผิดพลาดเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จตามแผนงานหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหาย หรือ ความล้มเหลวต่อองค์กรได้ ธร สุนทรายุทธ (2550) กล่าวว่า ความเสี่ยงคือ อัตราความไม่แน่นอน การบริหารจัดการที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ นั้นจะต้องมีความเสี่ยงที่แน่นอน (Certainty Risk) เกิดขึ้น สำหรับผู้บริหารอยู่เสมอ และจะต้องป้องกันหรือกำจัดความเสี่ยงนั้นออกไปให้ได้ ซึ่งเกิดจาก 1) ความผิดพลาดบกพร่องอันเกิดจากการปฏิบัติของมนุษย์ 2) ความผิดพลาด บกพร่องอันเกิดจากการปฏิบัติของเครื่องจักร 3) ความสามารถของมนุษย์ที่มีขีดจำกัด และ 4) การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน เนื่องจากเกิดการผันแปรเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวได้อีกความเสี่ยงหนึ่ง ที่มีลักษณะเกิดความไม่แน่นอน (Uncertainty Risk) เป็นความเสี่ยงที่ไม่อาจหยั่งรู้ได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด แต่ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงประเภทใดผู้บริหารย่อมตระหนักถึงความสำคัญ ต้องหาทาง ป้องกัน และหาทางควบคุมความเสี่ยงเหล่านั้น ปัจจุบันระบบราชการต้องเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทำหน้าที่เป็นแกนหลัก ในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสนองความต้องการ

ของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมืองของโลก ของภูมิภาค และของประเทศไทย มีผลให้ข้าราชการต้องปฏิบัติงานแบบมืออาชีพมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549)

ความเสี่ยงทางการศึกษา เป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่ที่ยังไม่มีใครนำมาใช้ในวงการศึกษามากนัก ไม่เหมือนในวงการธุรกิจที่ให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง เพราะการดำเนินการทางธุรกิจถ้าพลาดก็หมายถึงหายนะ ส่วนการศึกษาดูเสมือนไม่เป็นอะไรก็ได้ แท้จริงแล้วไม่ใช่ เพราะความเสี่ยงทางการศึกษาเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกพื้นที่ ถ้าคิดในการลงทุนเม็ดเงินกับความพอเพียงและเวลาที่สูญเสียไป ก็เป็นการดำเนินการที่ปราศจากการบริหารจัดการ ความเสี่ยงในสภาวะพระบารมาการที่ “ไม่มีต้นทุน” แล้วจะส่งผลต่อความหายนะทางการศึกษาได้เช่นกัน

การบริหารงานของโรงเรียนจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องรู้และเข้าใจขั้นตอน และกระบวนการบริหารงานบุคคล นอกเหนือไปจากการบริหารงานอื่นๆ เช่น การวางแผน อัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การรักษาวินัยและวินัย การออกจากราชการ เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของ กระบวนการบริหารทั้ง 5 งานนี้แล้ว จะเห็นว่าการบริหารงานบุคคลจัดว่าเป็นกระบวนการบริหาร ที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นกระบวนการที่จะทำให้มีบุคลากรที่ดี มีความรู้ความสามารถ ไว้ปฏิบัติงาน และธำรงรักษาคณตี่ๆ นี้ไว้ปฏิบัติงานนานๆ เมื่อการบริหารงานบุคคลมีการ ดำเนินงานอย่างดีแล้วการบริหารงานอื่นก็จะได้รับการจัดการแก้ไขหรือดำเนินการตามมา การบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาต้องปรับปรุงเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษา มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่คุรุสภากำหนดสมกับเป็นผู้มีวิชาชีพชั้นสูง ที่ทุกคนในสังคมต่างคาดหวังว่าต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร แสดงให้เห็นว่า ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากรขาดคุณภาพ ขาดความรู้ความสามารถ ขาดความรับผิดชอบ และขาดจรรยาบรรณ เป็นความเสี่ยง อย่างร้ายแรงขององค์กร (ธร สุนทรายุทธ, 2550)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 เป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ(ฉบับที่2)พ.ศ. 2553 รับผิดชอบบริหารจัดการด้านการศึกษาในสถานศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาในพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 47 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารและบุคลากรครูเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในจังหวัดนนทบุรี มีอัตราการโอนย้ายของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ก็มีอัตราการโอนย้ายเป็นจำนวนมากด้วย ก่อให้เกิดการขาดแคลนบุคลากรที่สำคัญในการปฏิบัติงานในโรงเรียนเหล่านี้ ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ดังกล่าว จึงเป็นปัจจัยในการวางแผน ควบคุม ป้องกัน เพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาได้อย่างถูกต้อง และขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้า ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าความเสี่ยงในโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเป็นมูลเหตุและโอกาสที่โรงเรียนจะเกิดปัญหาขึ้นในอนาคต สำหรับการวิจัยนี้จึงศึกษาระดับของความเสี่ยงที่สถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้ อย่างมีระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักของสถานศึกษา และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการประจำปีของต้นสังกัด และเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน

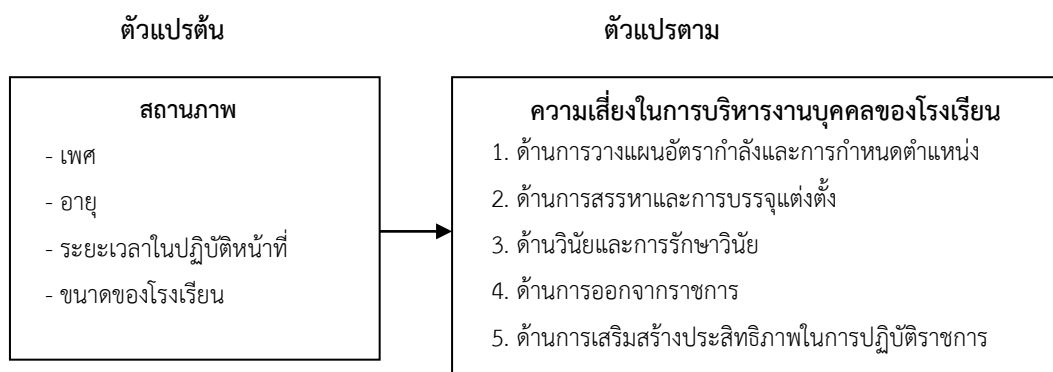
บุคคลของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกด้าน

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษามาประยุกต์เป็น กรอบแนวคิดในการวิจัยที่จะศึกษาถึงความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อหาแนวทางที่จะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่จะส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษา มีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบาย เพื่อเร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคลมุ่งเน้นความถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรมให้เป็นปัจจัยหนุนในการเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพขวัญและกำลังใจสร้างภาวะจูงใจ แรงบันดาลใจ และความรับผิดชอบ ในความสำเร็จตามภาระหน้าที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระยะเวลาในปฏิบัติหน้าที่และขนาดของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ปีการศึกษา 2557 รวม 18 โรงเรียน จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,594 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี จำนวน 9 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 312 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบระดับความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 นนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ โดยใช้ t- test และจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในปฏิบัติหน้าที่ และขนาดของโรงเรียนโดยใช้ One-way Analysis of Variance เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 นำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปทำการทดสอบโดยวิธี เชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

1. ความเสี่ยงของการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง รองลงมาคือด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งด้านวินัยและการรักษาวินัย ด้านการออกจากราชการ และน้อยที่สุดคือ ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ สำหรับรายละเอียดการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อย และช้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง

1.1 ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง พบว่า อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา

รายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สามข้อ คือ การประชุมวางแผนกำหนดอัตรากำลังของข้าราชการครูร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การวางแผนเพิ่มจำนวนครูในแต่ละตำแหน่ง ในโรงเรียนแต่ละปี อย่างชัดเจนและ การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งที่ต้องการเพิ่ม/ลดเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง มีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาข้าราชการครูภายในโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความเสี่ยงการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี จำแนก ดังนี้

2.1 ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมต่อความเสี่ยงในการบริหารบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี มีระดับความคิดเห็นในความเสี่ยงของการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมและทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมต่อความเสี่ยงในการบริหารบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี แตกต่างกัน

2.3 ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมต่อความเสี่ยงในการบริหารบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี แตกต่างกัน

2.4 ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมต่อความเสี่ยงในการบริหารบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย ความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่ามีความสำเร็จในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารในสังกัด สอดคล้องกับวรจักร์ ถาวรกุล (2557) ศึกษา

ความสำเร็จของการบริหารการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก สำหรับรายละเอียดการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อยและมีข้อ้อยู่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง สำหรับรายละเอียดการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อย และมีข้อ้อยู่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่งอย่างมีคุณภาพ เป็นไปตาม กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ของสำนักงานเลขาธิการการศึกษา ที่ได้กำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนในมาตรการหลัก คือ การปรับปรุงเกณฑ์ กำหนดอัตรากำลัง โดยพิจารณาจากภาระงานที่ชัดเจนร่วมด้วยและจัดให้มีจำนวนครูพอเพียงตามเกณฑ์และมีวุฒิตรงตามรายวิชาที่สอน ในขณะที่ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนข้อรายการ การประชุมวางแผนกำหนดอัตรากำลังของข้าราชการครูร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ข้อรายการ การวางแผนเพิ่มจำนวนครูในแต่ละตำแหน่งในโรงเรียนแต่ละปีอย่างชัดเจนและข้อรายการ และการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งที่ต้องการเพิ่ม/ลดเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา มีความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเนื่องจากการเปลี่ยนผู้บริหารทั้งตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาบ่อยครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบริหารงาน ทำให้มีความเสี่ยงเพราะขั้นตอนการวางแผน เป็นบันไดสำคัญในการก้าวไปสู่ความสำเร็จและคุณภาพของการศึกษา ที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับการติดตามผลการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) พบว่าใน 9 ปีที่ผ่านมา ด้านการผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถและมีปริมาณเพียงพอ ที่ผ่านมามีพบว่า เนื่องจากนโยบายจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐผนวกกับการใช้มาตรการจูงใจให้ครูเกษียณก่อนกำหนดตั้งแต่ปี 2543- 2549 ทำให้ต้องสูญเสียอัตรากำลังครู 53,948 อัตรา (ครูเกษียณ 74,784 อัตรา ได้คืนเพียง 20,836 อัตรา) อีกทั้งบัณฑิตครู

ศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ บางส่วนจบแล้วไม่ได้เป็นครู ครูบางคนสอนไม่ตรงวุฒิ ทำให้มีการขาดแคลนครูโดยรวมในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

2. ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ผลการวิจัยพบว่า มีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย เพราะการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) จุดเน้นการดำเนินงานในปีงบประมาณ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาระบบแรงจูงใจ เพื่อส่งเสริมให้ครูและ บุคลากรทางการศึกษา มีขวัญและกำลังใจ และแสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ ได้รับการจูงใจในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพทำให้สามารถแสดงศักยภาพการสอนอย่างมืออาชีพเป็นเชิงประจักษ์ และได้รับการเชิดชูเกียรติเช่นเดียวกับพิมพ์พิชชา บุญสืบสันธิ (2557) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูรับรู้ว่าคุณสมบัติการบริหารงานบุคคลด้านความสามารถเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ในข้อรายการ การแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาข้าราชการครูภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ของชูชัย สมितिโกร (2550) ที่กล่าวว่า การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรถือเป็นภารกิจสำคัญของทุกองค์กร เพราะเป็นภารกิจที่ทำให้องค์กรได้รับบุคลากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน หากสรรหาและคัดเลือกบุคลากรไร้ประสิทธิภาพ ก็ย่อมส่งผลให้องค์กรมีบุคลากรที่ไร้คุณภาพตามไปด้วย

3. ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการผลการวิจัยพบว่ามีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย เพราะมีการส่งเสริมให้ครูอบรมทักษะต่างๆที่จำเป็นกับวิชาชีพครูส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทำให้เกิดความสำเร็จในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ สอดคล้องกับวรจักร์ ถาวรกุล (2557) ที่ศึกษาความสำเร็จของการบริหารการศึกษา

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูได้รับการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการเป็นอย่างดี ทำให้ปรากฏปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ มหาวิริโย (2557) คือโรงเรียนมีคณะกรรมการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนที่จะจัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานตามการจัดกิจกรรมฝึกอบรมสัมมนาซึ่งส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ม่อนถิ่น นพคุณ (2551) พบว่า มีนโยบายแผนงานและโครงการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาดตนเองในการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสัมมนาทางวิชาการและการศึกษาต่อได้จัดแหล่งเรียนรู้คือ ห้องสมุดและอินเทอร์เน็ตให้บริการ มีการเยี่ยมชั้นเรียนและมีการนิเทศด้วยกัลยาณมิตร ซึ่งเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของครูอย่างครอบคลุมตามศักยภาพ

4. ด้านวินัยและการรักษาวินัย ผลการวิจัยพบว่า ความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย เพราะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ว่าเป็นองค์กรการบริหารจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสู่สากล มุ่งพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีวินัย มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น มีทักษะอาชีพและมีความสามารถตามมาตรฐานสากล

5. ด้านการออกจากราชการ ผลการวิจัยพบว่า มีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย เพราะครูได้รับสวัสดิการที่ดีทำให้มีความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ สอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา

คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา หัวข้อ แผนงานและโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาาระบบสวัสดิการที่มุ่งการแก้ไขปัญหและให้การช่วยเหลือที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหานี้สั้นอย่างเป็นระบบ ทำให้ครูมีความรู้สึกความมั่นคงในอาชีพ การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 การปรับเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2554 ส่วนครูที่ออกจากราชการกรณีเกษียณก็ได้รับสวัสดิการ ในส่วนของบำเหน็จและบำนาญซึ่งเป็นสวัสดิการที่สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรีในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธ สมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามอายุ พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรีในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 นนทบุรีในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันโดยพบว่า ครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อระดับความเสี่ยงในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 นนทบุรีในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บรรณานุกรม

- กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2554). การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: เพียร์สันเอดิวดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546).แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ.2546-2550. กรุงเทพฯ:สำนักงาน ก.พ.ร.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพฯ: บริษัทออฟเซ็ท ครีเอชั่นจำกัด.
- ธร สุนทรายุทธ. (2550). การบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัชธิญา ปัทมทัตตานนท์.(2553). การจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปราชญา กล้าผจญ .(2551). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพฯ : ปราชญาพับลิชชิ่ง.
- พระเสด็จ ปภัสสร วงศ์พันธุ์เสือ. (2555). การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมพ์พิชชา บุญสืบสันติ. (2557). สมรรถนะการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ม่อนถิ่น นพคุณ. (2551). การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ครูแม่อาจารย์อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรจักร ถาวรกุล. (2557). ความสำเร็จของการบริหารการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 นนทบุรี .วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2557). ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา. พ.ศ. 2557. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นต์ แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). สิ่งพิมพ์ สกศ. ลำดับที่ 57/2552.
- สุทธิพงษ์ มหาวิทยาลัย. (2557). สภาพและปัญหาการบริหารงานทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Roth, James. (2007). Categorizing risk: Risk categories help users identify, understand, and monitor their organizations' potential risks-Risk Watch. [Online]. Accessed 22 December 2014.
- Blank, E.B. (1991). A Model Job Description For Personnel Administrator position in North Carolina Public School System. North Carolina.(The University of North Carolina at Greensboro.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

พิชญานี นียมพลอย*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย คือ ประชาชนในเขตสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.66$)

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การปกครองส่วนท้องถิ่น

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Abstract

The purpose of this research was to study the level of People's Participation According to Local Government in Bangkuai Municipality Bangkuai District, Nonthaburi Province and the comparability of People's participation according to Local Government in Bangkuai Municipality Bangkuai District, Nonthaburi Province. The study was selected to collect the personnel information. The samples were the people who resides in Bangkuai Municipality were 400 persons. The instrument of this research was a questionnaire for data analysis to perform by the frequency, percentage, means, standard deviation, t- test and F- test.

The results from this study reveal that level of people's Participation according to Local Government divide by sex, age, education background, occupation, monthly income and duration of living showed at a moderate level ($\bar{x} = 2.66$)

The people's Participation according to Local Government in Bangkuai Municipality compared by sex, monthly income and duration of living showed were not a different, but compare by age, education background and occupation were significantly at different level of .05

Keywords: Participation, Local Governance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศได้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) ถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่ส่วนกลางได้โอนอำนาจการปกครองบางอย่างไปให้ประชาชนภายใต้กฤษฎีกาของกฎหมาย

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามจุดมุ่งหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมค้นหาปัญหาร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบติดตามผล และร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการในกระบวนการกิจกรรมการปกครองตนเองระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการกระจายอำนาจลงสู่ประชาชน มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและที่สำคัญคือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวางทั่วถึง จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานของท้องถิ่นได้ตรงกับปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ประโยชน์สูงสุดมีประสิทธิภาพและสามารถกระจายการพัฒนาประเทศออกไปให้ทั่วถึงมีความเสมอภาค ซึ่งการปกครองท้องถิ่นที่ดีต้องสอดคล้องกับการปกครองประเทศ มีเป้าหมายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โกวิท พงงาม (2548:32) และสอดคล้องกับ ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล (2545: 5) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เลือกตัวแทนของท้องถิ่นเอง มาเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางในการบริหารงานนั้น เพื่อให้ทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของท้องถิ่นทั้งจัดทำบริการสาธารณะต่างๆ แก่ประชาชน โดยมีสมมติฐานสำคัญที่ว่าเมื่อได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นผู้กำหนดทิศทางในการบริหารงานเช่นนี้แล้ว กิจกรรมและบริการสาธารณะต่างๆ ที่ออกมาย่อมน่าจะมีลักษณะที่สอดคล้องต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ มากกว่า

เชื่อมโยงกับ อุดม ทุมโฆสิต (2554: 236) กล่าวว่า การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดูแลแก้ไขปัญหาของตัวเอง ทำให้กลไกการแก้ไขปัญหาที่มีความรวดเร็วสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด เพราะท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นย่อมเข้าใจปัญหาของตัวเองได้ดีที่สุด ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นในตัวบทของกฎหมายพยายามที่จะกระจายอำนาจลงสู่ประชาชนให้ทั่วถึงและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างแท้จริง

การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่แสดงถึงความพยายามในการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชนให้มากขึ้น พ.ร.บ.ฉบับนี้ได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง 2) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และ 3) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 78 ที่บัญญัติไว้ว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปโภค ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น และรับรองสิทธิของประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหลายด้าน เช่น การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา 87 และมาตรา 66) และการจัดการด้านสาธารณสุข (มาตรา 51) เป็นต้น นอกจากนี้ประชาชนยังสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ด้วย (มาตรา 286 และ 287)

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญในการสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนภายในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ตลอดจนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองจะทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองได้ และการ

ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในทางการเมือง และการเข้ามามีบริหารกิจการสาธารณะภายในชุมชนด้วยตัวเอง เป็นผลให้ประชาชนเหล่านี้ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในทางการเมืองการปกครองตามหลักการปกครองตนเอง และนำไปสู่การเติบโตของ “ความเป็นพลเมือง” ในหมู่ประชาชน (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547: 15)

ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนมากมาจากการปกครองแบบรวมอำนาจ (Centralization) โดยจะมีการรวมศูนย์อำนาจและการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางทั้งสิ้น การปกครองในลักษณะนี้แม้ว่าจะมุ่งผลสัมฤทธิ์สำคัญ คือการสร้างเอกภาพให้บังเกิดขึ้นในรัฐ แต่ในการเมืองการปกครองและการบริหารแล้ว การรวมศูนย์อำนาจได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ติดตามมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะต่างๆ และความรู้ประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนภายในรัฐที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ตลอดรวมทั้งเรื่องสิทธิเสรีภาพต่างๆ เพราะรัฐบาลที่ศูนย์กลางเป็นผู้กำหนดทิศทางของรัฐแต่เพียงผู้เดียว การตัดสินใจต่างๆ กระทำโดยรัฐบาลกลางทั้งสิ้นและไม่มีอำนาจจากส่วนอื่นใดภายในรัฐที่สามารถทัดทาน ถ่วงดุล ทักท้วงและตรวจสอบรัฐและรัฐบาลได้เลย นอกจากนี้การกระจายการรวมศูนย์อำนาจ (Deconcentration) เป็นการปกครองที่เปิดให้ตัวแทนของรัฐบาลกลางเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมืองการปกครองและการบริหารได้ในขอบเขตหนึ่ง ตามที่รัฐบาลกลางเป็นผู้อนุญาตโดยเจ้าหน้าที่ ที่เป็นตัวแทนของรัฐนี้จะทำงานอยู่ภายใต้คำสั่งของรัฐซึ่งการมอบอำนาจจากรัฐบาลกลาง

ออกไปให้แก่ผู้แทนของตนออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างๆ มิได้แปลว่าผู้แทนของรัฐบาลกลางนั้นมิอำนาจอิสระตัดขาดจากรัฐบาลกลาง ในทางตรงกันข้ามอำนาจที่รัฐบาลมอบหมายให้ไปนั้น นอกจากจะมีความชัดเจนและแน่นอนแล้ว ยังมีอำนาจยกเลิกคำสั่งได้ด้วย (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547: 14-18) ขณะที่การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน ในด้านองค์กรความมื่ออิสระในการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนได้วางหลักการให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นเป็นอย่างมากในทางปฏิบัติปัจจุบันอำนาจอิสระของท้องถิ่นยากที่จะบังเกิดผลอย่างจริงจัง

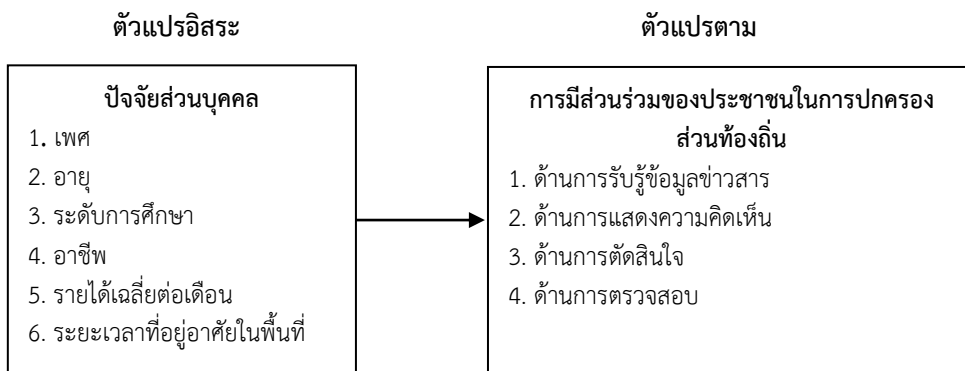
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานในการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อแก้ปัญหาการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ต่อไปในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองบางกรวย ซึ่งประกอบด้วย 2 ตำบล คือ ตำบลวัดชลอ และตำบลบางกรวย เทศบาล เมืองบางกรวยมีประชากรรวมทั้งสิ้น 41,667 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองบางกรวย 2 ตำบล คือ ตำบลวัดชลอ 135 คนและตำบลบางกรวย 265 คน รวมจำนวน 400 คน โดยการใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือคือแบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) ด้านการแสดงความคิดเห็น 3) ด้านการตัดสินใจ 4) ด้านการดำเนินการ 5) ด้านการตรวจสอบ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติอนุมาน โดยใช้การทดสอบที (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way Analysis of Variance)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.8) มีอายุ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 31.5) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 42.0) ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 23.0) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 36.0) และระยะเวลาที่อยู่ในเขตพื้นที่ 10 – 25 ปี (ร้อยละ 38.3)

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการรับรู้ข่าวสาร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลเมืองบางกรวย ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ Printed Media) ได้แก่ แผ่นพับ วารสาร จดหมาย หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล (Personal Media) ได้แก่ การพูดสนทนา การประชุม การฝึกอบรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และการรับฟังการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับเทศบาล

2.2 ด้านการแสดงความคิดเห็น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลเมืองบางกรวย ด้านการแสดงความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อ

การบริหารงานเทศบาลเมืองบางกรวย อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาหรือความต้องการต่างๆ ของชุมชนในการประชุมประชาคมหรือการประชุมคณะกรรมการบริหารเทศบาล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นโดยการให้คำแนะนำชี้แนะปรับปรุงแก้ไขแนวทางการบริหารงานเทศบาล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดี หรือข้อบกพร่องในการดำเนินงานของเทศบาล และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น เช่น กิจกรรมศาสนา การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม

2.3 ด้านการตัดสินใจ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลเมืองบางกรวย ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการบริหารงานของเทศบาลเมืองบางกรวยอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ได้แก่ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหา ความต้องการของชุมชนต่อเทศบาล มีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน

2.4 ด้านการดำเนินการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลเมืองบางกรวย ด้านการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเพียง 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนในการทำหน้าที่บริหารงานเทศบาล เช่น การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ หรือบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆ ของเทศบาล มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือดำเนินการตามกิจกรรม แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ของเทศบาล เช่น การเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ การเข้าร่วมโครงการในกิจกรรมหรือโอกาสสำคัญต่างๆ เป็นต้น และเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อร่วมกำหนดแนวทางการบริหารงานของเทศบาล โดยการเสนอโครงการ หรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน

2.5 ด้านการตรวจสอบ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานเทศบาลเมือง

บางกรวย ด้านการตรวจสอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเพียง 1 ข้อ คือ สังเกตความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการต่างๆ ของเทศบาล นอกนั้นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ได้แก่ ร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงาน ในการบริหารงานของเทศบาลว่าถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับ ร่วมติดตามตรวจสอบการแก้ไขปัญหาและความต้องการต่างๆ ของประชาชนว่าได้รับการแก้ไขปัญหาจากเทศบาล และร่วมประเมินผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ของเทศบาลว่าเป็นไปตามกำหนดระยะเวลาหรือแผนการที่ตั้งไว้

3. สรุปผลการเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้นด้านการตรวจสอบ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า กลุ่มอายุ 31 – 40 ปีกับกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกนั้นความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยรายคู่ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.05 พบว่า กลุ่มประถมศึกษากับอนุปริญญา/ปวส. กลุ่มอนุปริญญา/ปวส กับปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกนั้นความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยรายคู่ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า กลุ่มข้าราชการ/พนักงาน กับนักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกนั้นความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยรายคู่ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า กลุ่มรายได้ 5,001 – 10,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 20,001 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกนั้นความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.6 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยรายคู่ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า กลุ่มระยะเวลาน้อยกว่า 10 ปี กับ กลุ่มระยะเวลา 10 – 25 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกนั้นความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศเกี่ยวกับข่าวสารเทศบาลให้มากกว่าเดิม ซึ่งไม่สอดคล้องกับอรนุช ป้อมเป็น (2551) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาของเรวัต วกนวิรุฬห์ (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ระดับน้อย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาพ ศรีเมือง (2544: 82) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดหนองคาย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าประชาชนยังไม่เข้าใจระบบการบริหารราชการท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลยังมีน้อย ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติสภา

ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามารับฟังการประชุมแต่สิทธิ์ออกเสียงยังเป็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา การนำเสนอปัญหา การจัดแผนพัฒนาตำบล การบริหาร การตรวจสอบอำนาจเหล่านี้อยู่ในกลุ่มผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาตามความต้องการ จึงไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการดำเนินการและด้านการแสดงความคิดเห็น ตามลำดับ ส่วนด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการตัดสินใจ และด้านการตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการสรุปแบบหรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพโดยสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชากรที่ศึกษาเพื่อนำผลที่ได้รับมาวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมแล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับการวิจัยในครั้งนี้

3. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาล

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงลึกถึงแนวทางและวิธีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลเมืองบางกรวย ที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้จริงในระดับปฏิบัติการ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมโดยแยกเป็นรายด้านเพื่อที่จะได้วิเคราะห์ถึงตัวแปรที่เป็นปัจจัยในการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อที่เทศบาลจะได้มีการกำหนดแผนการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2548). **ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา ความหมายเครื่องชี้วัด แนวความคิดทฤษฎีและ ยุทธศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการพัฒนารัฐวิชน.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: คักดีโสภณการพิมพ์.
- เทศบาลเมืองบางกรวย. (2558). **เอกสารประชาสัมพันธ์เทศบาลเมืองบางกรวย**. เอกสารอัดสำเนา.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2552). **การปกครองท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2537). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: คักดีโสภณการพิมพ์.
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2541). **กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance)**. ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วัชรรา ไชยสาร. (2544). **สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สันติวิธีเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2540). **กฎหมายการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุภาพ ศรีเมือง (2544) **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอนาทวี จังหวัดน่าน**
- อรนุช บ่อมเป็น. (2551). **บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลหัวดง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์**.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2550). **การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- อุดม ทุมโฆสิต. (2554). **การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Best, J.W. (1981). **Research in Education**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Fornaroff . A .(1980). **Community involvement in Health System for Primary Health Care Geneva : World Health Organization**.
- Keast, R., Mandell, M. P., Brown, K., & Woolcock, G. W. (2004). **Network structures: Working differently and changing expectations**. Public Administration Review, 64(3), 363-371.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

นิติพัฒน์ สุขโม*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร์และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานค่าสถิติที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA และทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) และรายด้านอยู่ระดับปานกลางถึงมาก ($\bar{x} = 3.34 - 3.53$) เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีจำแนกตามสถานะภาพส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

*นิติปรัชญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the citizen's participation of protection and suppression in crime of Provincial Police Station in Nonthaburi province and compare the citizen's participation of protection and suppression in crime of Provincial Police Station in Nonthaburi, classified by personal data.

The sample group was the population who are registered in the civil registration, and they have lived in the area of the Provincial Police Station in Nonthaburi province. A total was 400 people. This study used a questionnaire as a tool to collect data. They are analyzed to perform the frequency, percentage, mean, standard deviations, t-test, One-way ANOVA (F-test), and then examined in pair by (LSD).

The results of this study revealed that the citizen's participation of protection and suppression in crime of Provincial Police Station in Nonthaburi province. The result indicated that the overall of this study, an average was moderate level ($\bar{X} = 3.43$), a possible set of each area was moderate to less ($\bar{X} = 3.53-3.34$ respectively) while comparing the citizen's participation of protection and suppression in crime of Provincial Police Station in Nonthaburi province, were classified into personal status such as gender, age, educational background, occupation, and duration of the resident in community, found that there are significant difference at 0.05 ($\alpha = 0.05$).

Keywords: Participation, Protection and Suppression in Crime

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี แต่ในทางตรงกันข้ามความเจริญทางด้านเศรษฐกิจกลับเขตนชนบทเข้าสู่เมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ที่มีความเจริญด้านอุตสาหกรรม วิถีชีวิตแบบชาวบ้านมีส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านวัฒนธรรมและสังคมตามมาอย่างมากมาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตสังคมเกษตรกรรมที่มีอยู่เดิมเป็นสังคมกึ่งอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมเกิดการเคลื่อนย้ายของชุมชนในความเป็นอยู่อย่างพอเพียงถูกเปลี่ยนไปเป็นความฟุ่มเฟือย ความเจริญของเมืองทำให้มีแหล่งอบายมุข มีแหล่งมั่วสุมสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มสูงและทวีความรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนจนความสงบเรียบร้อยของสังคม แม้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะได้พยายามเร่งระดมสรรพกำลังและทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้าปราบปรามอย่างจริงจัง แต่ก็ทำได้เพียงการควบคุมอาชญากรรมให้อยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการโดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับตัวคนร้ายที่หลบซ่อนแหล่งมั่วสุมหรือแผนการก่ออาชญากรรมของคนร้าย ทำให้การสืบสวนจับกุม หรือการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สำหรับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในอดีตที่ผ่านมา ตำรวจเพียงลำพังเท่านั้นที่ทำหน้าที่ดังกล่าว เน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบดั้งเดิม เช่น การตรวจท้องที่ การตั้งจุดตรวจ การระดมกวาดล้างอาชญากรรม ประกอบกับประชาชน โดยทั่วไปยังมีทัศนคติที่ว่าหน้าที่ในการแก้ ปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่จำเป็นต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยว แนวความคิดนี้เองทำให้เกิดช่องว่างและความไม่เข้าใจกันระหว่างตำรวจกับประชาชนเท่าที่ควร เนื่องจากยังมีประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่คิดว่า ตำรวจไม่ได้ทุ่มเททำงานอย่างจริงจังเพื่อตอบสนองต่อความคิดเห็น และความต้องการของประชาชน ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย

หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้วางแนวทางในการแก้ไข ด้วยการกำหนดแผนและมาตรการในการควบคุมอาชญากรรมเชิงรุก โดยมุ่ง ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือการทำงานของตำรวจ ให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจหน้าที่ เพื่อให้สอดคล้องกับการปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งซับซ้อนและรุนแรงมากยิ่งขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ไว้ทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และแผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2545 - 2549) โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพระบบการป้องกันอาชญากรรมให้สูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างแท้จริงด้วยการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ให้ประชาชนเคารพกฎหมายรู้จักป้องกันตนเอง ตลอดจนปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกว่าปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันแก้ไข

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2544 , 17 กันยายน) จึงกำหนดนโยบายในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม เพื่อหน่วยงานในสังกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีตำรวจรับไปปฏิบัติ โดยพยายามส่งเสริมให้ประชาชน องค์กร ท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามตลอดจนแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมให้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม สายตรวจประชาชน กองปราบอาสาเพื่อเตือนภัย และองค์กรการกุศลต่าง ๆ ที่ใช้การป้องกันอาชญากรรม และยักรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมนี้ รวมถึง การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ การบริจาคทรัพย์สิน ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการป้องกันอาชญากรรม และยักรวมถึงการที่ประชาชน หรือภาคเอกชนกำหนด มาตรการในการป้องกันทรัพย์สินของตนและทรัพย์สินของสาธารณะ ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เช่น การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน การติดตั้งสัญญาณเตือนภัย การจัดให้มีแสงสว่างบริเวณพื้นที่ ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม เป็นต้น การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ปราบปรามอาชญากรรมนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากลำพังเจ้าหน้าที่ของรัฐมีจำนวนจำกัด ขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ คงไม่สามารถแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

สำหรับในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการประกอบกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะลดปัญหาอาชญากรรม ให้ลดน้อยลงให้ได้ แต่ในปัจจุบันกลับพบว่าผู้ที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม มีแผนประทุษกรรมที่แนบเนียน แยกย่อยมากขึ้น ได้มีการกลบเกลื่อนร่องรอย มีแผนการทำงาน การหลบหนี การต่อสู้คดีที่เฉลียวฉลาด มีอุปกรณ์ในการทำงานมีอาวุธที่ร้ายแรงและทันสมัย มีสมัครพรรคพวก และการกระทำที่อุกอาจมากขึ้น และยังปรากฏว่ามีการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจจนต้องเสียชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้นซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมมาลงโทษได้ หรือทำให้ปัญหาการก่ออาชญากรรมลดน้อยลงเพราะฉะนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจจากประชาชนที่จะแจ้งเบาะแสผู้ที่กระทำความผิดหรือป้องกันตนเองหรือผู้อื่นให้พ้นจากการก่อปัญหาอาชญากรรมในระดับหนึ่ง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถ นำผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมมาลงโทษได้ หรือทำให้ปัญหาการก่ออาชญากรรมลดน้อยลงซึ่งเหตุการณ์ เช่นนี้จะพบเห็นอยู่ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธร ทั้ง 10 สถานี และปัญหาที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันทั้ง 10 สถานี มีจำนวนน้อยเนื่องจากมีความคิดและทัศนคติที่ว่าหน้าที่ในการแก้ปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ

ของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว และคิดว่าตำรวจไม่ได้ทุ่มเททำงานอย่างจริงจัง เพื่อสนองต่อความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน อย่างแท้จริงด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี เพื่อความสงบสุขของสังคมและบ้านเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

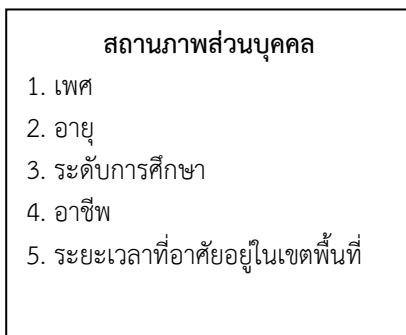
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมุติฐานการวิจัย

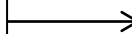
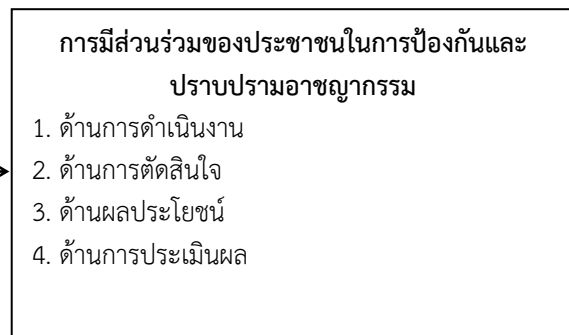
1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับน้อย
2. ประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความร่วมมือของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
2. ผลของการศึกษาจะสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อปรับปรุงแผนงาน โครงการ นโยบาย ตลอดจนแก้ไขวิธีการทำงานอื่น ๆ สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่อไป
3. สามารถเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี รวม 10 สถานี จำนวน 1,142,683 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่ประชากรอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้สูตรในการคำนวณของ Taro Yamane

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือแบบสอบถามโดยมีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าความตรง ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 และนำเครื่องมือทดสอบใช้กับกลุ่มประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และได้ค่าความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha เท่ากับ .97

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อใช้ในการบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA และถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ ด้วยวิธีทางสถิติของ LSD

สรุปผลการวิจัย

1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.80 มีอายุระหว่าง 21-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 54.00 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 50.30 ประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุดร้อยละ 47.80 และระยะเวลาการพักอาศัยในพื้นที่มากที่สุด ร้อยละ 34.80

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.4$) พิจารณาค่าเฉลี่ยในรายข้อพบว่า ด้านการสนใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) ด้านผลประโยชน์ตัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) และด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) ตามลำดับ

ด้านการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในรายข้อ พบว่า อันดับ 1 ท่านได้มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเป็นสมาชิกในการจัดกิจกรรมป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) อันดับ 2 ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยการใช้สื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) และอันดับสุดท้ายหน่วยงานที่รับผิดชอบมีนโยบายให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน

ด้านการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในรายข้อ พบว่า อันดับ 1 หน่วยงานที่รับผิดชอบเปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) อันดับ 2 ประชาชนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

อาชญากรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) และอันดับสุดท้าย โอกาสในการแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$)

ด้านผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัด นนทบุรี ด้านผลประโยชน์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยใน รายชื่อ พบว่า อันดับ1 การเข้ามามีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา อาชญากรรม จะทำให้ทุกคนในชุมชนสามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.73$) อันดับที่ 2 การทำกิจกรรมเกี่ยวกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจะเกิด ประโยชน์ต่อชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) และอันดับสุดท้าย การได้รับสิ่งของ รางวัล หรือ เงินตอบแทน จากการเข้าร่วมกิจกรรมและคอย สอดส่อง จากหน่วยงานที่รับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$)

ด้านการประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัด นนทบุรี ด้านการประเมินผลโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย ในรายชื่อ พบว่า อันดับ1 การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลว่าคนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ กันอย่างไร ในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา อาชญากรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) อันดับที่ 2 การเคยมีเสนอแนะปัญหาและแนวทางใน การแก้ปัญหาในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความ ปลอดภัยของประชาชนในชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) และอันดับสุดท้าย การมีส่วนร่วม ในการรับฟังติดตามผลการดำเนินงานและ ตรวจสอบความถูกต้องแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน ของโครงการและกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$)

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ตามสถานะภาพส่วน บุคคล ซึ่งในแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัด นนทบุรี พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการประเมินผล เพศชายและเพศหญิง มี ความคิดเห็นเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากเพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างกัน อย่างมากในเรื่องความคิดและพฤติกรรม ทั้งกิจกรรม บางกิจกรรมถูกกำหนดขึ้นมาตามกรอบของวัฒนธรรม และบทบาททางสังคมและลักษณะทางเศรษฐกิจใน ปัจจุบัน ของทั้งสองเพศไว้ต่างกัน โดยเพศชายมีความ คิดเห็นมากกว่าเพศหญิงในด้านการมีส่วนร่วมด้านการ ประเมินผล

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและราย ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมี ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ ด้านผลประโยชน์ ด้านการ ประเมินผล

5.การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาพักอาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี มีประเด็นควรอภิปรายผล ดังนี้

1 ด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเป็นสมาชิกในการจัดกิจกรรมป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และยังมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยการใช้สื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ซึ่งสอดคล้องกับ กิจ พงศ์ทิพย์พันธ์ (2538:20) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่บุคคลต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนในการระดมความคิด การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติ การติดตาม ประเมินผลรวมถึงการเสียสละเวลา แรงงาน และทุนทรัพย์ต่างๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

2 ด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และหน่วยงานคิดว่าประชาชนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมตามที่ ขนิ ภูธรา กาญจนรังสีนนท์ (2545:5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย อันเป็นกระบวนการขั้นตอนของ

การวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน นอกจากนั้น หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานร่วมกันแล้ว ก็ยังมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงานดังกล่าว และยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการนั้น

3 ด้านผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจาก การเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม จะทำให้ทุกคนในชุมชนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ และคิดว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจะเกิดประโยชน์ต่อชุมชนสอดคล้องกับปิยฉัตร พึ่งเกียรติศิริศรี (2547: 22) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม นั้น มีมาตรวัด 3 ประการ 1.การกระทำโดยแต่ละบุคคลมิใช่การกระทำโดยกลุ่ม อาจจะทำให้การวิเคราะห์หรือได้ข้อสรุปที่ไม่ถูกต้องเพราะการแสดงออกของแต่ละบุคคลในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น จะเห็นได้ถึงค่านิยม ความรับรู้ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล กล่าวคือ กริยาที่ถือว่าการมีส่วนร่วมก็คือ กริยาที่แสดงออกต่อผลของการกระทำนั้นโดยตรงของแต่ละบุคคลหนาแน่นของการกระทำ ซึ่งแสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง ระยะเวลาของกิจกรรมที่ยาวนานหรือมีความผูกพันและมีแรงจูงใจในการกระทำคุณภาพของการเข้าร่วม ซึ่งดูจากผลกระทบของการกระทบในเบื้องต้น เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถและความคิดเห็นมีการประเมินผล

4 ด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลว่าคนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และประชาชนยังเคยเสนอแนะปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนในชุมชน ซึ่งตรง กับ ปารีชาติ วลัยเสถียร (2543:138) และคณะ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน

เข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับรองผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการโดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน การทำงานของหน่วยราชการในอดีตเป็นการทำงานเพียงฝ่ายเดียวเหมือนพ่อแม่ดูแลบุตรเมื่อบุตรต้องการอะไรผู้เป็นพ่อแม่ ก็จะหยิบยื่นให้ ซึ่งหน่วยราชการในอดีตก็เช่นกัน ดังนั้น การพัฒนาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนพบว่าสถานภาพส่วนบุคคลทั้งหมดส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เว้นด้านการประเมินผล เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิดและพฤติกรรม ทั้งกิจกรรมบางกิจกรรมถูกกำหนดขึ้นมาจากกรอบของวัฒนธรรมและบทบาททางสังคม และลักษณะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันของทั้งสองเพศไว้ต่างกัน จึงทำให้เพศชายมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ วุฒิชัย สุนทรวิท (2545: 95) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกรณี กองบังคับการตำรวจนครบาล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความ

คิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันนี้ เนื่องจากประชาชนที่มีอายุ 21-40 ปี อยู่ในช่วงวัยแห่งการทำงานและช่วงของวัยรุ่นทำให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมน้อยกว่าของประชาชนที่มีช่วงอายุของความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งไม่สอดคล้องงานวิจัยของ สาริณณ์ กล่อมจิตร (2547: 20) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ไม่แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่สูงและส่วนใหญ่มีงานประจำทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งไม่สอดคล้องงานวิจัยของ ประเสริฐ สุนทร (2543: 34-36) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล ปัจจัยด้าน ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันเพราะลักษณะอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจและค้าขาย จึงทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่มีน้อย เนื่องจากเวลาการจัดกิจกรรม เช่น การเข้าร่วมวางแผนการ

ประชุม การเข้าร่วมอบรม การทำโครงการต่างๆ ตรงกับเวลาปฏิบัติงานหรือค้าขายจึงทำให้ การมีส่วนร่วมต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องงานวิจัย มานิตย์ จำลองรักษ์ (2540:17) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ในท้องที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าปัจจัยระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพทางครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับตารมมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในท้องที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ประชาชนที่มีระยะเวลาพักอาศัยในชุมชนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายจ่ายแตกต่างกันเพราะประชาชนที่มีระยะเวลาพักอาศัยในชุมชน ที่ 4 ปี ขึ้นไป นั้นมีประสบการณ์ เข้าใจ โครงสร้างและสภาพแวดล้อมในชุมชน และมีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างดีจึงทำให้การติดต่อประสานงานจึงมีความสะดวก และรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องงานวิจัย มานพ วงศ์ประเสริฐ(2541:21) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมที่ต้องรวมถึงการมีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อการสอดส่องดูแลอาชญากรรมทุกประเภท ของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจนครบาล ดอนเมือง ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน การได้รับข้อมูลข่าวสาร โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และการแจ้งข่าวสารต่างๆ มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สถานีตำรวจภูธรควรมีการกำหนดนโยบายและวางแผนงาน ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันปราบปรามและป้องกันอาชญากรรม

2. สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในการแสดงความคิดเห็นและร่วมการตัดสินใจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

3. สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ควรมีการมอบรางวัลสิ่งของ หรือเงินตอบแทน ให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมและคอยสอดส่อง จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4. สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมที่ต้อง รวมถึงการมีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อการสอดส่องดูแล อาชญากรรมทุกประเภท

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรนำผลวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมในการป้องกันเรื่องและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่อื่นๆ

บรรณานุกรม

- กิจ พงศ์ทิพย์พันธ์. (2538). **จิตวิทยางานบุคคล**, กรุงเทพมหานคร: มิตรออฟเซฟ.
- ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์. (2545). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยฉัตร พึ่งเกียรติศรีศรี. (2547). **การมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประเสริฐ สุนทร. (2543). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม: ศึกษาเฉพาะกรณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 6**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). **กระบวนการของการพัฒนา ที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มานพ วงศ์ประเสริฐ. (2541). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะ กรณีตำรวจนครบาล ดอนเมือง**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานิตย์ จำลองรักษ์. (2540). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องที่ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต.
- วุฒิชัย สุคนธ์วิทย์. (2545). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกิจ กองบังคับ การตำรวจนครบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สาโรจน์ กล่อมจิต. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อกาแฟ ของผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

วรรณมน ลือขจร*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อกาแฟของผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างผู้ที่เคยซื้อกาแฟของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตรงประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์โดยวิธีไค-สแควร์

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) และแต่ละรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81-3.96$) ยกเว้นด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) 2) พฤติกรรมการซื้อกาแฟของผู้บริโภค พบว่า นิยมดื่มกาแฟคาปูชิโนเย็น โดยเลือกซื้อร้านที่เปิดขายในปั้มน้ำมัน วันละ 1 แก้วหลังตื่นนอนหรือก่อนไปทำงาน และมีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 101-150 บาทต่อครั้ง 3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อกาแฟ ทั้งภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการตลาด พฤติกรรมการซื้อกาแฟ

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Abstract

The objective of this research was to study Marketing factors related to coffee consumption behavior in Bangbuathong Nonthaburi Province. The samples were 400 consumers in Bangbuathong Nonthaburi Province. The data was collected by using the 5 level rating scale checklist questionnaires. The descriptive statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, analyzed the correlation by using Chi-square.

The results were as follows: 1) The aspects of marketing mix factors that affect the purchasing selection were the high level, ($\bar{x} = 3.81$) for the overall and ($\bar{x} = 3.81-3.96$) with the exception of the promotion in middle level ($\bar{x} = 3.40$) 2) Coffee consumption behavior, found that the most popular drink was cold cappuccino by coffee shop in gas station, 1 glass per day after wake up or before working and spends 101-150 baht per a glass of coffee. 3) The marketing mix correlated with the selection behavior in all aspects at the level.

Keywords: Marketing factors, Coffee consumption behavior

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กาแฟเป็นเครื่องดื่มที่คนทั่วโลกนิยมชมชอบโดยวิวัฒนาการของร้านกาแฟของไทยเริ่มจากรถเข็นขายกาแฟ จะมีถุงลวกกาแฟแล้วเทใส่น้ำตาล ใส่นม คนให้เข้ากัน แล้วก็ทานพร้อมกับปาฟองโก ซึ่งเป็นของคู่กันและมีโต๊ะกลมและเก้าอี้ นั่ง มักพบเห็นได้ตามตลาดสด สถานที่คนพลุกพล่าน รูปลักษณะจะเป็นลักษณะแบบเรียบๆ เน้นขายผลิตภัณฑ์มากกว่าขายรูปลักษณะประเทศไทยไม่ใช่แหล่งกำเนิดของกาแฟแต่คนไทยก็รู้จักและดื่มกาแฟมานานกว่าร้อยปีแล้ว และประเทศไทยยังสามารถปลูกกาแฟได้หลายพันธุ์ ผลผลิตที่ได้นำมาจำหน่ายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวของธุรกิจร้านกาแฟเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กระทั่งมีผู้สนใจเข้ามาลงทุนในธุรกิจนี้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากธุรกิจร้านกาแฟยังเปิดกว้างอยู่ แต่อย่างไรก็ตามการทำธุรกิจใดๆ ต่างมีความเสี่ยงทั้งสิ้น ธุรกิจร้านกาแฟก็เช่นกัน แม้จะเป็นธุรกิจที่มีการเติบโตอยู่ ทรานด์ที่กาแฟยังสร้างสุนทรีย์ให้กับผู้ที่รักการดื่มได้ แต่การทำธุรกิจตามกระแส ผู้ประกอบการอาจไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ ธุรกิจกาแฟเป็นธุรกิจที่ทำเงินง่ายที่สุดในขณะนี้ ซึ่งตลาดผลิตภัณฑ์กาแฟมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีมูลค่าตลาดมากกว่า 30,000 ล้านบาท เพราะคนถึง 90% ที่บริโภคกาแฟ ทั้งนี้ ในระยะเวลาเพียง 4 ปี กาแฟสามารถสร้างมหาเศรษฐีได้มากมายในต่างประเทศ (การแบ่งตลาดธุรกิจกาแฟสด, 2557: ออนไลน์)

ตลาดกาแฟในประเทศไทยเติบโตอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าต้องเผชิญอุปสรรคจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่ให้ความสนใจกับสุขภาพกันมากขึ้น โดยการหันไปดื่มเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพชนิดอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ตลาดกาแฟในประเทศไทยเติบโตในอัตราที่ลดลง โดยปี 2554 ตลาดกาแฟในประเทศไทยมูลค่าประมาณ 37,800 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 8.7 ขณะที่ปี 2550 มูลค่าตลาด 26,165 ล้านบาท เติบโตจากปี 2459 ร้อยละ 14.7 อย่างไรก็ตามมูลค่าตลาดกาแฟในประเทศไทยยังถือว่าเติบโตสูง โดยระหว่างปี 2550-2554 ขยายตัวอย่างร้อยละ 9.7 ต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากผู้ประกอบการได้นำนวัตกรรมมาพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟใหม่มีความหลากหลายสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันของผู้บริโภคแต่ละ

กลุ่มเป้าหมาย ควบคู่กับการจัดกิจกรรมทางการตลาดเพื่อกระตุ้นยอดขายอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดกาแฟแบ่งประเภทหลักๆ ได้ 3 ประเภทด้วยกัน (อุตสาหกรรมกาแฟ 2557: ออนไลน์) คือ

1) กาแฟสำเร็จรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าตลาดสูงสุดและยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการขยายตัวสูงที่สุดเช่นเดียวกัน โดยระหว่างปี 2550-2554 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12 ต่อปี โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 เช็กเมนต์ คือ กาแฟสำเร็จรูป ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 22 ของมูลค่าตลาดกาแฟสำเร็จรูป กาแฟปรุงสำเร็จหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไป กาแฟหรืออินวัน ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 67 และกาแฟเพื่อสุขภาพ ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 11 โดยผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จมีอัตราการเติบโตที่โดดเด่นและเป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตของตลาดกาแฟสำเร็จรูป ด้วยจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมทั้งกาแฟ ครีมเทียม และน้ำตาล ผู้บริโภคเพียงแค่อีกของและเติมน้ำร้อนก็สามารถดื่มกาแฟได้ทันที ซึ่งมุ่งตอบสนองรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ใช้ชีวิตด้วยความเร่งรีบ ต้องการความรวดเร็วและสะดวกสบายเป็นหลัก

2) กาแฟพร้อมดื่ม หมายถึง กาแฟพร้อมดื่มบรรจุกระป๋องหรือขวดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้ประกอบการวางตำแหน่งสินค้าเพื่อชิงส่วนแบ่งตลาดเครื่องดื่มชูกำลัง ทำให้ผู้บริโภคเป็นกลุ่มที่ต้องการความสะดวกขึ้น คลายความง่วง และขอรสชาติของกาแฟที่เข้มข้น ซึ่งได้แก่ ผู้ใช้แรงงานที่ และผู้ที่ต้องขับรถเป็นเวลานาน การเติบโตของตลาดกาแฟพร้อมดื่มในปีที่ผ่านมาค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 3.2 ต่อปี เนื่องจากผู้บริโภคโดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นผู้ขับรถระยะทางไกลหรือนักเดินทางไกล ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคหลักของตลาดกาแฟพร้อมดื่ม ได้หันมาดื่มกาแฟสดจากร้านกาแฟที่มีการขยายสาขาเพิ่มมากขึ้นตามสถานที่ต่างๆ รวมถึงปั้มน้ำมัน อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการได้แตกไลน์สินค้า โดยมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นพรีเมียมเพื่อขยายกลุ่มผู้บริโภคไปสู่ผู้บริโภครุ่นใหม่ในกลุ่มคนทำงาน นักเรียน นักศึกษา ที่ต้องการดื่มกาแฟรสชาติเข้มข้นจึงส่งผลให้ตลาดกาแฟพร้อมดื่มยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง

3) กาแฟคั่วบด หมายถึง การนำสารกาแฟ หรือเมล็ดกาแฟ มาคั่วให้สุก ได้สีน้ำตาล มีกลิ่นหอม และรสชาติที่ต้องการต่อจากนั้นนำมาบดให้เป็นผง แล้วนำไปต้มหรือผ่านความร้อนด้วยอุปกรณ์การเตรียม

กาแฟชนิดต่างๆ หรือในปัจจุบันรู้จักและคุ้นเคยกันดีในชื่อของ กาแฟสด กาแฟคั่วบดมักทำมาจากกาแฟพันธุ์อาราบิก้าเป็นส่วนประกอบหลัก เนื่องจากมีความหอมชวนดื่มกว่าสายพันธุ์อื่น ตลาดกาแฟคั่วบดจัดเป็นตลาดขนาดเล็กมูลค่าเพียง 2,300 ล้านบาท โดยมีผู้บริโภคเพียงกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น คือ กลุ่มที่ต้องการกลิ่นและรสชาติของกาแฟพันธุ์ดี ความนิยมกาแฟคั่วบดในประเทศไทยยังไม่แพร่หลายเหมือนอย่างต่างประเทศ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านราคา และความสะดวก โดยเฉพาะเครื่องชงกาแฟที่มีราคาแพง ผู้บริโภคจึงไม่นิยมซื้อเครื่องชงกาแฟไว้ประจำบ้านและสำนักงาน อย่างไรก็ตามความต้องการของผู้บริโภคกาแฟคั่วบดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

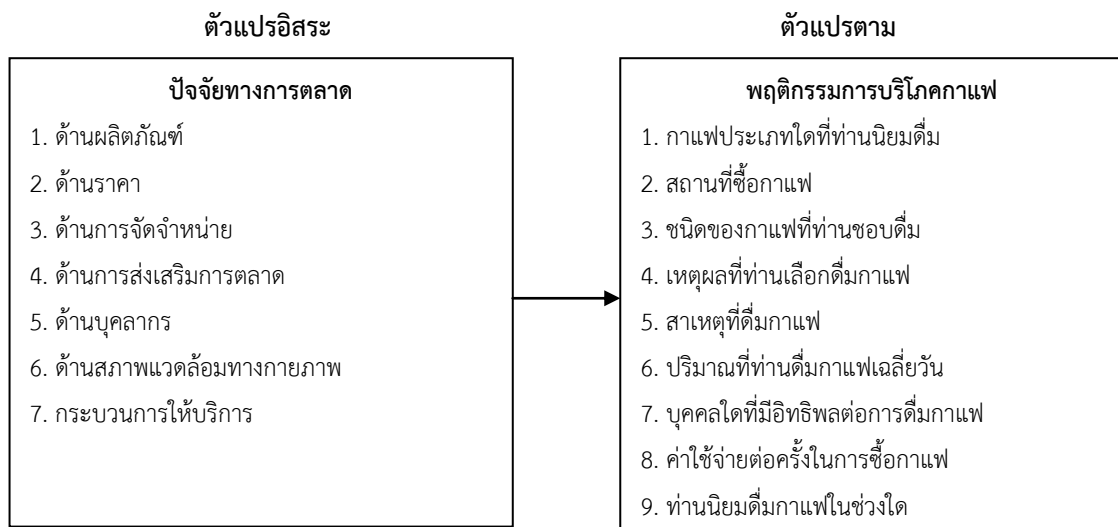
จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้มูลค่าตลาดกาแฟในประเทศจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ธุรกิจกาแฟมีอัตราขยายตัวที่ลดลงและยังมีการแข่งขันกันอย่าง

รุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ยังมีการสำรวจเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคกาแฟว่าผู้บริโภคมีความต้องการอย่างไรบ้าง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานธุรกิจที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร และทำการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับพฤติกรรมผู้บริโภคกาแฟของผู้บริโภค ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) รูปแบบของการวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อกาแฟของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยกำหนดความผิดพลาดไม่เกิน

ร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ชุด

3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟ ของผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัด

นนทบุรี ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการในการให้บริการ และด้านทางกายภาพ และรูปแบบการให้บริการ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้เลือกในลักษณะประเมินค่า 5 ระดับโดยใช้มาตราแบบของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการซื้อกาแฟของกลุ่มตัวอย่างลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ที่เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close ended Questions) จำนวน 9 ข้อประกอบด้วย กาแฟประเภทใดที่ท่านนิยมดื่มมากที่สุด สถานที่ซื้อกาแฟ ชนิดของกาแฟที่ท่านชอบดื่มมากที่สุด เหตุผลที่ท่านเลือกดื่มกาแฟ สาเหตุที่ดื่มกาแฟ ปริมาณที่ท่านดื่มกาแฟเฉลี่ยวันละ บุคคลใดที่มีผลต่อการดื่มกาแฟ ค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อกาแฟ และท่านนิยมดื่มกาแฟในช่วงใด

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

4) ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายผลการศึกษา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อกาแฟของผู้บริโภค ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

สรุปผลการวิจัย

1) ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท

2) การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟ เขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาพรวม ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$, $SD = 0.89$) รายละเอียดในแต่ละรายด้าน ดังนี้

2.1) ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, $SD = 0.81$)

2.2) ด้านราคา ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$, $SD = 0.92$)

2.3) ด้านการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, $SD = 0.88$)

2.4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$, $SD = 1.03$)

2.5) ด้านบุคลากร ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, $SD = 0.87$)

2.6) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, $SD = 0.83$)

2.7) ด้านกระบวนการให้บริการ ผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความสำคัญต่อการซื้อกาแฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, $SD = 0.91$)

3) ผลการศึกษาการพฤติกรรมการซื้อกาแฟของผู้บริโภค ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม เลือกซื้อกาแฟเย็น ในร้านที่อยู่ป้มน้ำมัน ชอบสั่งคาปูชิโน เนื่องจากมีความหวานมันในรสชาติของกาแฟและชอบกลิ่น ปริมาณในการดื่ม 1 แก้วต่อวัน การตัดสินใจด้วยตนเอง โดยมีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 101-150 บาทต่อครั้ง ช่วงเวลาการดื่มคือหลังตื่นนอน หรือก่อนไปทำงาน

4) การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาด กับพฤติกรรมการซื้อกาแฟของผู้บริโภค ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

4.1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับประเภทของกาแฟที่กลุ่ม

ตัวอย่างนิยมดื่ม ในเรื่องของสูตรเฉพาะของกาแฟที่แตกต่างจากร้านอื่น มีความสัมพันธ์กับชนิดของกาแฟที่ชอบดื่ม ในเรื่องที่มีความหลากหลายของชนิดกาแฟเลือก รวมถึงมีสูตรเฉพาะของกาแฟที่แตกต่างจากร้านอื่น มีความสัมพันธ์กับเหตุผลที่เลือกดื่มกาแฟ ในเรื่องของรสชาติของกาแฟ มีความสัมพันธ์กับปริมาณที่ดื่มกาแฟเฉลี่ยวัน ในเรื่องของรสชาติของกาแฟ มีความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการดื่ม ในเรื่องของรสชาติของกาแฟ และมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อกาแฟ ในเรื่องที่มีความหลากหลายของชนิดกาแฟ

4.2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา มีความสัมพันธ์กับเหตุผลที่เลือกดื่มกาแฟ ในเรื่องของความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับกาแฟยี่ห้ออื่น ความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพกาแฟ ความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณต่อแก้ว และมีความสัมพันธ์กับปริมาณที่ดื่มกาแฟเฉลี่ยวัน ในเรื่องของความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับกาแฟยี่ห้ออื่น ความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพกาแฟ ความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณต่อแก้ว

4.3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการจัดจำหน่าย มีความสัมพันธ์กับชนิดของกาแฟที่ชอบดื่ม ในเรื่องสถานที่ตั้งร้าน สถานที่ทำงาน และมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาที่ยอดดื่มกาแฟ และสถานที่ตั้งร้าน สถานที่ทำงาน

4.4) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์กับประเภทของกาแฟที่นิยมดื่ม ในเรื่องแจกคูปองส่วนลด มีความสัมพันธ์กับชนิดของกาแฟที่ชอบดื่ม ในเรื่องการจัดเครื่องดื่มกาแฟพร้อมของว่างเป็นชุดในราคาพิเศษ มีความสัมพันธ์กับเหตุผลที่เลือกดื่มกาแฟ ในเรื่องแจกคูปองส่วนลด มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อกาแฟ ในเรื่องการแจกของแถม และมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาที่ยอดดื่มกาแฟ ในเรื่องการแจกของแถม และเรื่องการจัดเครื่องดื่มกาแฟพร้อมของว่างเป็นชุดในราคาพิเศษ

4.5) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กับสถานที่ซื้อกาแฟ ในเรื่องความสุภาพ และความเต็มใจให้บริการของพนักงาน มีความสัมพันธ์กับเหตุผลที่เลือกดื่มกาแฟ ส่วนในเรื่องการแต่งกาย และความสะอาดของพนักงาน มี

ความสัมพันธ์กับสาเหตุที่ดื่มกาแฟ ในเรื่องความสุภาพ และความเต็มใจให้บริการของพนักงาน มีความสัมพันธ์กับปริมาณที่ดื่มกาแฟเฉลี่ยวัน ในเรื่องการแต่งกาย และความสะอาดของพนักงาน และมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อกาแฟ ในเรื่องความสุภาพ และความเต็มใจให้บริการของพนักงาน และเรื่องความรู้ของพนักงานเกี่ยวกับกาแฟ

4.6) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อกาแฟ ในเรื่องบรรยากาศและการตกแต่งร้าน และเรื่องพื้นที่จอดรถเพียงพอ และเข้าออกสะดวก

4.7) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ มีความสัมพันธ์กับสถานที่ซื้อกาแฟ ในเรื่องดูแลเอาใจใส่ลูกค้า มีความสัมพันธ์กับสาเหตุที่ดื่มกาแฟ ในเรื่องความรวดเร็วในการให้บริการ ดูแลเอาใจใส่ลูกค้า ความรวดเร็วในการชำระเงิน และมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการดื่มกาแฟ ในเรื่องความรวดเร็วในการให้บริการ และเรื่องความรวดเร็วในการชำระเงิน

สรุปได้ว่าระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด กับพฤติกรรมซื้อกาแฟมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นควรมีการปรับปรุงปัจจัยทางการตลาดในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นให้มากกว่าที่เป็นอยู่

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1) ผลศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อกาแฟของผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อกาแฟของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของมัทวัน กุศลอภิบาล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับด้านบุคลากรมากที่สุด โดยจะเน้นบริการเป็นกันเอง รวมถึงความสุภาพ และความเต็มใจให้บริการของพนักงาน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของกานดา เสือจำศีล (2555) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเข้าใช้บริการร้านกาแฟเมซอนของ

ผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะปัจจุบันร้านค้าในอำเภอเมืองมีมากขึ้นสามารถเข้าถึงได้สะดวกและมีการแข่งขันสูง ผู้บริโภคจึงเลือกที่การบริการที่ดีกว่าในการพิจารณาในขณะที่ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมการตลาดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับมัทวัน กุศลภิบาล (2555) ที่พบว่า การส่งเสริมทางการตลาดเป็นอันดับสุดท้ายเช่นกัน ส่วนด้านที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุ ประภาส (2550) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของผู้บริโภคกาแฟสดในเขต อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริโภคต้องการให้เจ้าของร้านมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ซึ่งในแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

1.1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของความหลากหลายของชนิดกาแฟ รวมถึงรสชาติของกาแฟมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกานดา เสือจำศีล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง/พฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟเมซอนของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า เหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านกาแฟสดเมซอน เพราะติดใจในรสชาติของเครื่องดื่มมากที่สุด

1.2) ปัจจัยด้านราคา ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับกาแฟยี่ห้ออื่น และมีความเหมาะสมกับปริมาณต่อแก้วมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิติกาญจน์ ธนังเลิศมาลัย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคกาแฟสดของผู้บริโภคในเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ด้านราคา ให้ความสำคัญกับราคาเหมาะสมกับคุณภาพ

1.3) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคให้ความสำคัญ ในเรื่องสถานที่ตั้งร้าน ใกล้สถานที่ทำงาน มีบริการจัดส่งถึงบ้าน และมีที่จอดรถสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิติชญาน์ ไทยสวัสดิ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคกาแฟของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคกาแฟของกลุ่มตัวอย่าง คือ ทำเลที่ตั้ง และที่จอดรถ

1.4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องการแจกของแถม แจกคูปองส่วนลด ซึ่งสอดคล้องกับโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค (Comsumer behavior model) ด้านสิ่งกระตุ้น (Stimulus) Kotler (2000) พบว่า การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ถือเป็นสิ่งกระตุ้นภายนอก เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อกาแฟ สิ่งกระตุ้นถือว่าเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการซื้อ ซึ่งอาจใช้เป็นเหตุจูงใจซื้อด้านเหตุผลก็ได้

1.5) ปัจจัยด้านบุคคลากร ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องความสุภาพ และความเต็มใจให้บริการของพนักงาน การแต่งกายและความสะอาดของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญชนิกายมลาภ (2551) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคกาแฟสด ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการด้านบุคคลากร

1.6) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องบรรยากาศและการตกแต่งร้าน พื้นที่จอดรถเพียงพอ และเข้าออกสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพลิน บรรพโต (2553) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริโภคกาแฟสดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อระดับคุณภาพการให้บริการของร้านกาแฟมากที่สุดในเรื่องของบรรยากาศการตกแต่งทั้งภายใน และภายนอกร้านกาแฟสด

1.7) ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องความรวดเร็วในการให้บริการ ความดูแลเอาใจใส่ลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพลิน บรรพโต (2553) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริโภคกาแฟสดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การให้บริการของพนักงานที่สุภาพเรียบร้อย และการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

1) ด้านผลิตภัณฑ์นอกจากจะให้ความสำคัญกับสูตรเฉพาะของกาแฟที่แตกต่างจากร้านอื่น ก็ควรให้ความสำคัญกับความหลากหลายของชนิดกาแฟ หรือส่วนผสมของกาแฟด้วย เช่น บรรดามันชั้นหวาน นมข้นจืด ฯลฯ จะต้องมีความสดใหม่เสมอ นอกจากนี้ต้องมี

และเมนูเครื่องดื่มใหม่ๆ ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลายได้ในปัจจุบัน และควรมีขนม อาหารว่าง เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค

2) ด้านราคา ควรตั้งราคาอยู่ในความเหมาะสมของราคาเมื่อเปรียบเทียบกับกาแฟยี่ห้ออื่น คือเหมาะสมกับคุณภาพและเหมาะสมกับปริมาณ และควรมีป้ายบอกราคาที่ชัดเจน ทั้งนี้การตั้งราคาจะต้องกระทำอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวม

3) ด้านการจัดจำหน่าย ทำเลที่ตั้งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาต้องมองหาทำเลที่มีที่จอดรถ สะดวก เพียงพอ และอยู่ใกล้กับผู้บริโภคของกลุ่มเป้าหมาย

4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจุบันจะมีบริการเสริมต่างๆ รวมถึงการแจกคูปองส่วนลด การแจกของแถม ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากในการแข่งขันของธุรกิจร้านกาแฟ เช่น บริการ Wi-Fi มีหนังสือหรือนิตยสารไว้บริการนอกจากนี้การมีส่วนลดพิเศษสำหรับสมาชิกก็ทำให้เกิดความรู้สึกพิเศษขึ้นได้เช่นกัน และในช่วงเทศกาลต่างๆ ก็อาจจะมีส่วนลดเพิ่มเติมได้

5) ด้านบุคลากรควรมีความสุภาพและความเต็มใจให้บริการของพนักงาน มีการฝึกอบรมให้พนักงานมีมาตรฐานเดียวกัน มีอัธยาศัยดี หน้าตายิ้มแย้ม เป็นกันเอง และบริการได้ถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า จะทำให้เกิดความพึงพอใจและเข้ามาใช้บริการเป็นประจำ

6) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ถือว่ามีบทบาทที่สำคัญนอกจากตัวบุคลากร กระบวนการ

ให้บริการแล้วสภาพแวดล้อมบรรยากาศของสถานที่ในการดำเนินธุรกิจกาแฟ ก็เป็นตัวช่วยให้ผู้บริโภคที่มาซื้อกาแฟ มีความประทับใจ รู้สึกผ่อนคลายทำให้เกิดความรู้สึกที่จะกลับมาซื้อซ้ำอีก ฉะนั้น การจัดสภาพแวดล้อมของร้านกาแฟ ภายในร้านต้องสะอาด มีการตกแต่งสวยงามทันสมัย มีลักษณะโดดเด่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ มีเพียงพอ และเหมาะสม

7) ด้านกระบวนการ ต้องคงไว้ซึ่งมาตรฐานของรสชาติกาแฟ การส่งมอบที่รวดเร็ว และความรวดเร็วในการชำระเงิน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มาซื้อกาแฟ เพราะลูกค้าทุกคนสำคัญเสมอ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อื่นๆ หรือขยายพื้นที่ที่ศึกษาให้กว้างขึ้นนอกจากเขตบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟ ซึ่งจะทำให้เห็นชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่ต่างกันอาจมีความแตกต่างในด้านอำนาจในการซื้อกาแฟ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ได้ถูกต้อง และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2) ควรศึกษาเพิ่มในเรื่องความพึงพอใจ การสื่อสารสำหรับผู้บริโภคที่เข้ามาซื้อกาแฟ เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภค เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

บรรณานุกรม

- กานดา เสือจำศีล. (2555). พฤติกรรมการเข้าใช้บริการร้านกาแฟเมซอนของผู้บริโภค ในจังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- จารุ ประภาส. (2550). พฤติกรรมของผู้บริโภคกาแฟสดในเขต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจบัณฑิต บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ฐิติชญาณ์ ไทยสวัสดิ์. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคกาแฟของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิติกาญจน์ ธนังเลิศมาลัย. (2554). ปัจจัยทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพลิน บรรพโต. (2553). พฤติกรรมการบริโภคกาแฟสดของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลงานวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- มัทวัน กุศลอภิบาล. (2555). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- Philip Kotler. (2000). *Marketing Management*. 10th ed. New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- William G. Zikmund. (2003). *Business Research Methods*. 7th ed. Cincinnati, OH: Thomson/ South-Western.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการซื้อบ้านจัดสรรในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

กัลยารัตน์ ลือขจร*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test และ One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อบ้านจัดสรร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) และแต่ละรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72 - 3.82$) 2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อบ้านจัดสรร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และขนาดครอบครัว มีผลในการซื้อบ้านจัดสรร ทั้งภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

คำสำคัญ: บ้านจัดสรร ปัจจัยส่วนประสมการตลาด

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Abstract

The purposes of this research were to study and compared consumer in Bangbuathong Nonthaburi Province focus the marketing mix factors that affect to buying housing classified by person in Bangbuathong Nonthaburi Province. The samples were 400 consumers in Bangbuathong Nonthaburi Province. The data was collected by using the 5 level rating scale questionnaires. The descriptive statistics used for analysis were frequency percentage mean standard deviation t-test, and F-test (One-way ANOVA) at .05 level of statistics significance.

The results were as follows: 1) the marketing mix factors that affect to buying housing were the high level ($\bar{x} = 3.76$) for the overall and aspect ($\bar{x} = 3.72 - 3.82$). 2) The result the comparison of marketing mix factors affecting to buying housing classified by person that gender age education occupation marital status income to buying housing for overall and aspects different.

Keywords: Housing Estate, Marketing Mix Factors

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นฐานในการดำเนินชีวิตคือ ความต้องการทางร่างกายเป็นอันดับแรก (Physiological Needs) เช่น มีความต้องการอาหาร ยา รักษาโรค ที่อยู่อาศัย และเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และสังคมทำให้ที่อยู่อาศัยมีการพัฒนาขึ้นหลากหลายแบบ และผู้คนส่วนใหญ่มีงานทำ มีรายได้ มีงานที่มั่นคงและมีเงินเหลือเก็บ มีความต้องการที่จะซื้อที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมตามความต้องการของตนเอง จากการสำรวจของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง พบว่า เขตพื้นที่ในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล มีหมู่บ้านจัดสรรเปิดเฟสใหม่มากที่สุดในปี 2556 คือ จังหวัดสมุทรปราการ ประมาณ 5,000 หน่วย อำเภอลำลูกกา-คลองหลวง-ธัญบุรี-หนองเสือ ประมาณ 4,500 หน่วย เขตมีนบุรี-หนองจอก-คลองสามวา-ลาดกระบัง ประมาณ 4,100 หน่วย อำเภอบางกรวย-บางใหญ่-บางบัวทอง-ไทรน้อย ประมาณ 3,950 หน่วย (กลุ่มสารนิเทศการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง) ซึ่งในปี 2557 ตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัย เติบโตได้ดีในทิศทางเดียวกับการเติบโตของตลาดที่อยู่อาศัย โดยส่วนหนึ่งได้รับประโยชน์จากนโยบายการ กระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ประกอบกับประชาชนที่มีความต้องการมีที่อยู่ อาศัยไม่ว่าจะเป็นหลังแรกหรือหลังที่สองต่างมีความเชื่อมั่นในการเลือกซื้อ พร้อมกับต้องการขอสินเชื่อที่อยู่อาศัยด้วย ในขณะที่สถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อต่างๆ ก็คิดกลยุทธ์การแข่งขันทางการตลาดออกแคมเปญต่างๆ เพื่อดึงดูดลูกค้ากันอย่างต่อเนื่องทั้งปี

สำหรับในปี 2557 คาดว่าแนวโน้มสินเชื่อที่อยู่อาศัยคงค้างโดยทั้งระบบอาจเติบโตได้ในอัตรา 8-10% หรือคิดเป็นสินเชื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นสุทธิประมาณ 180,000-226,000 ล้านบาท ซึ่งชะลอลงจากปี 2556 เพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยในปี 2557 สถาบันการเงินต่างๆ ยังคงคิดค้นกลยุทธ์แข่งขัน การให้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยที่หลากหลายและดึงดูดใจมากขึ้นในขณะที่ผู้ประกอบการที่อยู่อาศัยจะปรับตัวภายใต้บรรยากาศการแข่งขันที่ท้าทายจะเห็นความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการที่อยู่อาศัยและสถาบันการเงินกันที่ให้สินเชื่อในการออกแคมเปญพิเศษอย่างโดดเด่นมากขึ้น

นอกจากนี้ปัจจัยที่จะสนับสนุนการขยายตัวของสินเชื่อที่อยู่อาศัยในปี 2557 อีกปัจจัยหนึ่ง คือ อัตราดอกเบี้ยที่ยังทรงตัวในระดับต่ำ รวมถึงมีการประเมินว่าผลจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน

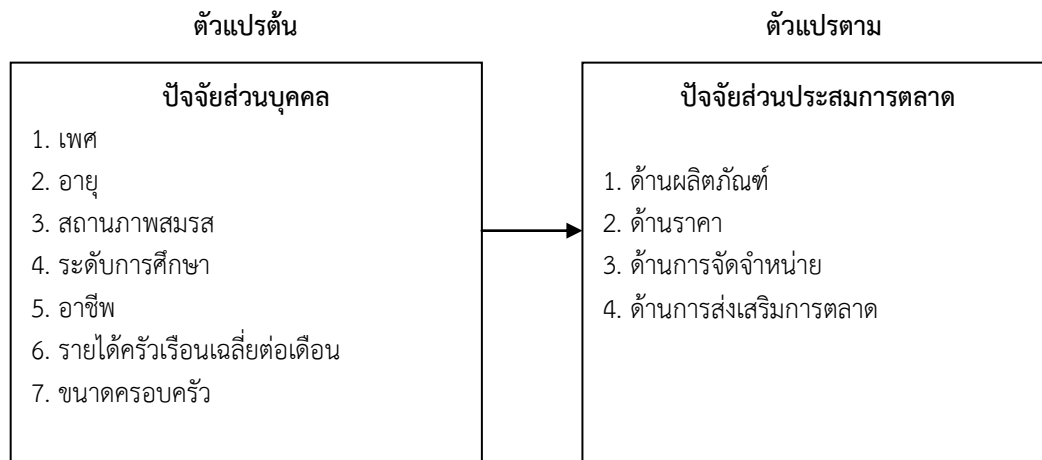
ส่วนการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายและการบริโภคภายในประเทศที่มีอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยสามารถขยายตัวได้ดีตามที่คาดการณ์และจะเอื้อต่อการเติบโตของตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัยตามไปด้วย และจากการสำรวจดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจพัฒนาที่อยู่อาศัยไตรมาสสุดท้ายปี 2556 พบว่า ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นในภาวะปัจจุบันและความคาดหวังในปี 2557 ดีขึ้นมาก โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายใหญ่ซึ่งมีส่วนแบ่งการตลาดสูง ดังนั้นผู้ประกอบการยังมีแผนพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยต่อเนื่องทำให้ภาคที่อยู่อาศัยของไทยจะยังเติบโตได้ดีในปี 2557 ทั้งในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล และต่างจังหวัด (ตลาดที่อยู่อาศัย และตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัย ปี 2556 ฝ่ายวิชาการ ธนาคารอาคารสงเคราะห์)

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าโครงการบ้านจัดสรร จะมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยจะต้องมีการสำรวจเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อบ้านจัดสรร ในอำเภอบางบัวทองว่าผู้บริโภคมีความต้องการอย่างไรบ้าง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจ ผู้ประกอบการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานธุรกิจที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร และทำแผนการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบผู้บริโภคในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการซื้อบ้านจัดสรร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) รูปแบบของการวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อและกำลังจะซื้อบ้านจัดสรร ของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยกำหนดความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 คน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีจำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ที่เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close end Questions) จำนวน 7 ข้อประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และขนาดครอบครัว

ตอนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อบ้านจัดสรร ของผู้บริโภคในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้เลือกในลักษณะประเมินค่าแบบ Likert 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลในการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของกลุ่มตัวอย่างลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ที่เป็นแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 7 ข้อประกอบด้วย ประเภทบ้านจัดสรรในการเลือกซื้อ เหตุผลในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร สถานที่ตั้งในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร สื่อโฆษณาในการรับข่าวสารของบ้านจัดสรร บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการซื้อบ้านจัดสรร ราคาที่สนใจ และการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร และลักษณะในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อบ้านจัดสรร ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 40,001-50,000 บาท และมีขนาดครอบครัว ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3 คน

2) การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เมื่อพิจารณาในแต่ละรายด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1) ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลิตภัณฑ์มีระดับความสำคัญต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$)

2.2) ด้านราคา ผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ราคา มีระดับความสำคัญต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$)

2.3) ด้านการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การจัดจำหน่ายมีระดับความสำคัญต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$)

2.4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การส่งเสริมการตลาด มีระดับความสำคัญต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$)

3) ผลการศึกษาข้อมูลการตัดสินใจของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม เลือกซื้อบ้านจัดสรรแบบบ้านเดี่ยว บ้านจัดสรรมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพของบ้าน มีทำเลใกล้สถานีรถไฟ รั้วผ่านสื่อโทรทัศน์ ทำการตัดสินใจร่วมกันระหว่างสามี ภรรยา ในราคา ระหว่าง 1,000,001 - 1,500,000 บาท โดยผ่อนชำระผ่านสถาบันการเงิน

4) ผลทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่าง ของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

4.1) เพศของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรรต่างกัน จะให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2) อายุของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรรต่างกัน จะให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.3) สถานภาพการสมรสของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรรต่างกันที่ต่างกัน จะให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.4) จากการทดสอบข้อมูลโดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่า ระดับการศึกษา ที่ต่างกัน จะให้

ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.5) จากการทดสอบข้อมูลโดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่า อาชีพที่ต่างกัน จะให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.6) จากการทดสอบข้อมูลโดยใช้สถิติ One-way ANOVA พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ที่ต่างกัน จะให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.7) ขนาดครอบครัว ของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรรต่างกันที่ต่างกัน จะให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อบ้านจัดสรร ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านต่างๆ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ผลการศึกษา ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านผลิตภัณฑ์ 2. ด้านราคา 3. ด้านการจัดจำหน่าย 4. ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ในภาพรวมของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ดังกล่าว มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก 1.1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีผลในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก และอันดับแรกๆที่ตัดสินใจในการซื้อบ้านจัดสรร คือ มีระบบความปลอดภัย และมีสาธารณูปโภคครบครัน และบริษัทที่สร้างมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมานาน สอดคล้องงานของวิจัย นภดล รักสนิท (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านจัดสรร กรณีศึกษา : จังหวัดภูเก็ต พบว่า เลือกซื้อบ้านเดี่ยว โดยการตัดสินใจซื้อเพื่อต้องการการรักษา

ความปลอดภัย และมีชื่อเสียงความน่าเชื่อถือของโครงการ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรนนท์ วิณิชวลัย (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ในเรื่องของคุณภาพมาตรฐานของวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูลีวัลย์ ระวีคำ (2552) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อบ้านจัดสรรประเภทบ้านเดี่ยวของผู้บริโภค ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับความสวยงาม ความชอบในรูปแบบดีไซน์และรูปแบบบ้านมากที่สุด เป็นต้น

1.2) ปัจจัยด้านราคา มีผลในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านราคา อยู่ในระดับมาก และอันดับแรกที่สุดในการซื้อบ้านจัดสรร คือ ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของบ้าน รองลงมาราคาเงินดาวน์เหมาะสมกับกำลังในการซื้อ และอัตราดอกเบี้ยเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ ศิริจันทร์พงศ์ (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อบ้านเพื่ออยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ซื้อบ้านจัดสรรโดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรร โดยโครงการมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพของบ้าน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนภดล รักสนธิ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านจัดสรรกรณีศึกษา : จังหวัดภูเก็ต พบว่า โครงการมีการกำหนดราคาของบ้านมีความเหมาะสม และปรับปรุงระยะเวลาของการชำระเงิน โดยการแบ่งชำระเป็นงวดๆ รวมถึงให้ส่วนลดเงินสดที่เหมาะสม เป็นต้น

1.3) ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย มีผลในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก และอันดับแรกที่สุดในการซื้อบ้านจัดสรร คือ มีสำนักงานขายอยู่ในที่ตั้งโครงการ รองลงมามีการออกบูธตามงานมหกรรมบ้านที่จัด ตามสถานที่ต่างๆ และมีสำนักงานขายตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ ศิริจันทร์พงศ์ (2550) ได้

ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านของผู้บริโภคในโครงการบ้านจัดสรรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่จัดจำหน่าย มีผลในภาพรวมในระดับปานกลาง โดยให้ความสำคัญกับการจัดแสดงและขายโครงการภายในห้างสรรพสินค้ามากที่สุด และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนภดล รักสนธิ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านจัดสรร กรณีศึกษา : จังหวัดภูเก็ต พบว่า ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย คือ มีตัวอย่างบ้านเหมือนจริง และควรปรับปรุงการติดต่อประสานงานทางอินเทอร์เน็ต และการติดต่อกับพนักงานได้โดยตรง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการแก้ปัญหา

1.4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก และอันดับแรกที่สุดในการซื้อบ้านจัดสรร คือ อำนวยความสะดวกด้านการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน รองลงมา มีการประกันหลังการขาย และการแถมต่างๆ เช่น รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องปรับอากาศ สอดคล้องกับทฤษฎีของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2552) เป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อสร้างความพอใจต่อตราสินค้าหรือบริการ หรือความคิด หรือต่อบุคคล โดยใช้จุดใจให้เกิดความต้องการหรือเพื่อเตือนความทรงจำ (Remind) ในผลิตภัณฑ์โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมการซื้อ (Etzel, walker and Stanton, 2007 : 677) หรือเป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและ พฤติกรรมการซื้อ โดยการส่งเสริมการขายโดยการแถมเป็นสิ่งจูงใจระยะสั้นที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และการ ตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภคโดยตรงของผู้บริโภคที่เลือกซื้อบ้านจัดสรรต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

1) ปัจจัยที่มีผลในการเลือกซื้อบ้านจัดสรร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ควรพัฒนา

1.1) ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในลำดับน้อยในการทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเสนอว่า เจ้าของโครงการควรมีแบบบ้านให้เลือก

หลากหลาย และทันสมัย เลือกสรรวัสดุที่ใช้ก่อสร้างบ้านมีคุณภาพที่ดี มีวิศวกร สถาปัตยกรรม ประจำในโครงการเพื่อให้คำแนะนำกับผู้บริโภคก่อนการตัดสินใจในการซื้อบ้านจัดสรร เป็นต้น

1.2) ด้านราคา อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในลำดับน้อยในการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่าง คือ ราคาถูกกว่าโครงการอื่น ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ควรตั้งราคาให้เหมาะสมกับทำเล ไม่ได้หมายความว่าจะต้องตั้งราคาถูกเสมอไป แต่ควรเป็นราคาที่เหมาะสมไม่แพงกว่าโครงการรายอื่นๆ ในทำเลเดียวกัน

1.3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในลำดับน้อยในการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่าง คือ มีการจำหน่ายผ่านลูกค้าของโครงการ ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ในการขายผ่านลูกค้าที่ซื้อโครงการหรืออาศัยอยู่ในโครงการแล้ว มีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการสื่อสารทางปากต่อปากจะสร้างความมั่นใจให้กับผู้กำลังตัดสินใจในการเลือกซื้อเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นเจ้าของโครงการควรประชาสัมพันธ์ และสร้างโปรโมชั่นที่เหมาะสมสูงสุดให้ลูกค้าของโครงการ เป็นต้น

1.4) ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในลำดับน้อยในการตอบสนองของกลุ่มตัวอย่าง คือ การลดราคาขายของบ้าน และฟรีค่าธรรมเนียมการโอน ผู้วิจัยจึงเสนอว่า เจ้าของ

โครงการควรเสริมในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น เน้นการเปรียบเทียบด้านคุณภาพของวัสดุที่ใช้ก่อสร้างบ้านว่ามีคุณภาพที่ดี หรือเสริมโปรโมชั่นในการเสริมอุปกรณ์การตกแต่งบ้านให้เหมาะสม ให้ผู้บริโภคมั่นใจว่าคุ้มค่าที่ได้เลือกซื้อบ้านในโครงการของท่าน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการนำกลยุทธ์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดจากเดิม 4'P เป็น 7'P ซึ่งจะเพิ่มด้านบุคคล (People) หรือพนักงาน (Employee) เพราะด้านนี้จะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดให้คำตอบกับผู้บริโภคมากที่สุด ด้านกายภาพ และการนำเสนอ (Physical Evidence Environment and Presentation) และด้านกระบวนการ (Process) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการ และงานปฏิบัติในด้านการบริการของโครงการ ต่อไป

2) ควรศึกษาพื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจากพื้นที่ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดที่เป็นแหล่งชุมชน มีโรงงานอุตสาหกรรมมากเนื่องจากมีประชากร หรือพนักงานทำงานเป็นจำนวนมาก และที่มีบ้านจัดสรร หลากๆ โครงการ เช่น จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- จักรพันธ์ ศิริจันทร์พงศ์. (2550). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้าน ของ ผู้บริโภคในโครงการบ้านจัดสรร. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูลีวัลย์ ระวีคำ. (2552). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อบ้านจัดสรรประเภทบ้านเดี่ยว ของผู้บริโภค ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรลักษณ์ ศิริจันทร์พงศ์. (2553). พฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อบ้านเพื่ออยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรนนท์ วินิจวลัย. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นภดล รักสนิท. (2551). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านจัดสรร : กรณีศึกษา จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- Etzel, Michael J. Walker, Bruce J. & Stanton, William J. (2007). *Marketing 14th* ed. Boston: McGraw-Hill.
- William G. Zikmund. (2003). *Business Research Methods*. 7th ed. Cincinnati, OH: Thomson.

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับชม การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

ณัฐวีณา ศรีหิรัญ *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชม การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test One-way ANOVA และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพ มีผลต่อความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความถี่ในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ประเภทเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ชอบดูมากที่สุด และเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเปิดรับชม การใช้ประโยชน์ ความพึงพอใจ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสถิติประยุกต์มหาบัณฑิต คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the viewing behavior of female audience in Bangkok who watch nighttime television drama series 2) to study female audience in Bangkok avail themselves of watching the nighttime television drama series and their satisfaction towards them 3) to study the relationship between the viewing behavior and female audience in Bangkok availed themselves of watching the nighttime television drama series and their satisfaction towards them.

This research used questionnaires as a data collection method. The data were obtained from 400 female respondents in Bangkok and descriptive statistics was used in analyzing the data to show percentage, mean and frequency including standard deviation, t-Test One-way ANOVA, Pearson correlation coefficient and Multiple Regression Analysis.

The research showed that age, education level, occupation, monthly income and marital status significantly affect the satisfaction towards the nighttime television drama series of the female audience in Bangkok (0.05). The frequency in watching the nighttime television drama series, preference in genre of the series and the reason for watching the series were significantly affect the satisfaction towards nighttime television drama series of the female audience in Bangkok (0.5). How the audience avail themselves of watching the nighttime television drama series in relation to their information need, their need for identity building, social gathering, social interaction and entertainment had been significantly affects the satisfaction towards nighttime television drama series of the female audience in Bangkok (.01). Regarding how the audience avail themselves of watching the nighttime television drama series, the result showed that the need for identity building and entertainment could be best influence the satisfaction towards nighttime television drama series of the female audience in Bangkok and have positive effect on them respectively. All independent variables explained the satisfaction towards the nighttime television drama series of the female audience in Bangkok approximately 59.3%.

Keywords: The Exposure behaviors, uses and gratifications from drama series on prime time of women in Bangkok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ละครโทรทัศน์มีต้นกำเนิดมาจากละครวิทยุ โดยมีต้นแบบจากตะวันตก กลุ่มเป้าหมายละครวิทยุคือ แม่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีผลต่อการกำหนดเนื้อหาและรูปแบบของละครวิทยุรวมถึงละครโทรทัศน์ด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับการอุปถัมภ์รายการละครโทรทัศน์คือ การโฆษณาสินค้าซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น ยาสีฟัน สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ โดยเฉพาะสบู่ อาบน้ำเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมมากที่สุด จึงเป็นที่มาของศัพท์ในภาษาอังกฤษที่เรียกชื่อละครโทรทัศน์หรือละครวิทยุว่า Soap Opera คือ ละครที่เล่นกับการโฆษณาขายสบู่ (ปนัดดา ธนสถิตย์, 2531 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2536: 12-13) ซึ่งละครโทรทัศน์จะมีความหลากหลาย ทั้งรูปแบบ เนื้อหาสาระ เนื่องจากละครโทรทัศน์เป็นการนำเรื่องราวความเป็นจริงของผู้คนในสังคมมานำเสนอ โดยอาศัยดารานำแสดงเป็นผู้ถ่ายทอดบทบาทต่างๆ ให้ผู้บริโภคได้รับรู้ เนื้อหาส่วนใหญ่ของละครโทรทัศน์มักจะเน้นความบันเทิงเป็นหลักในบางครั้งยังมีการสอดแทรกข้อคิดไว้ในเนื้อเรื่องอีกด้วยและมีการผูกเรื่องให้ชวนติดตาม ทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจที่จะติดตามเรื่องราวต่างๆ อย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นแฟนละครของเรื่องนั้นๆ ไปอย่างไม่รู้ตัว (ปนัดดา ธนสถิตย์, 2531: 8)

จากรายงานการสำรวจสื่อมวลชน (วิทยุและโทรทัศน์) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551) พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครรับชมรายการบันเทิงมากที่สุด ซึ่งรายการบันเทิงที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ ละครโทรทัศน์ ซึ่งมีการผลิตออกมาหลากหลายรูปแบบ โดยในปัจจุบันละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญกับเรื่องราวของความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง ของตัวละครเป็นองค์ประกอบหลักในการดำเนินเรื่อง แม้ว่าสื่อประเภทละครจะถือกำเนิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันนาน แต่ก็ได้รับการพัฒนาในด้านเนื้อหา ประเภท รวมทั้งรูปแบบการนำเสนออย่างต่อเนื่อง

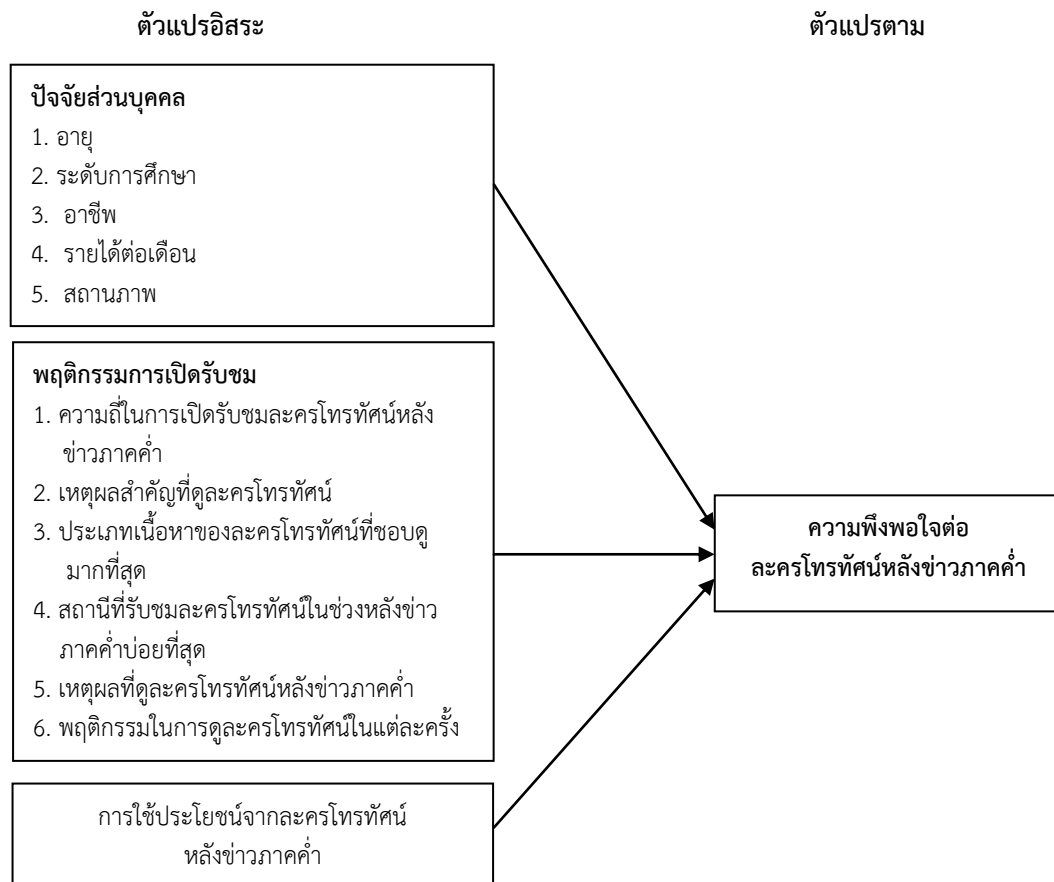
ปัจจุบันวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะได้รับการพัฒนาไปอย่างมาก ผู้จัดและสถานีโทรทัศน์ต่างๆ มีการแข่งขันกันสูงซึ่งส่งผลให้แต่ละสถานี และผู้จัดทำรายการต่างๆ พยายามหาแนวทางกลยุทธ์และรูปแบบรายการใหม่ๆ มานำเสนอออกอากาศ

เพื่อสร้างความแปลกใหม่ น่าสนใจ และดึงดูดความสนใจ ความนิยมจากผู้ชมรายการโทรทัศน์ให้มากที่สุด เพื่อไม่ให้ผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่ติดตามชมรายการมาตลอดเกิดความเบื่อหน่ายกับรูปแบบของแนวรายการละครที่ซ้ำซาก ผู้ผลิตรายการจะต้องทราบถึงกลุ่มผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของรายการละครและปัจจัยในด้านต่างๆ ที่มีความสำคัญและส่งผลต่อกระแสความนิยมของรายการละครทั้งนี้ เพื่อที่จะสามารถทราบถึงรสนิยมความคิดเห็นและพฤติกรรม การรับชมรายการรวมทั้งการมีส่วนร่วมกับรายการละครของผู้ชมรายการโทรทัศน์กลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนแนวโน้มพฤติกรรม การรับชมรายการและความพึงพอใจโดยรวมของผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่มีต่อรายการละคร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่ทางสถานีโทรทัศน์ และผู้ผลิตรายการจะสามารถนำไปใช้ ประโยชน์สำหรับวางกลยุทธ์และแนวทางการปรับปรุงรายการละครโดยจะ ช่วยสร้าง Rating ซึ่งทำให้สถานีสามารถขายเวลาได้มากขึ้น ทำให้มีรายได้มากขึ้น รวมทั้งกลยุทธ์ทางการตลาดของรายการให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมรายการโทรทัศน์กลุ่มเป้าหมายได้อย่างสูงสุด อันจะทำให้รายการยังคงรักษาระดับความนิยมจากผู้ชมรายการและยังเป็นรายการโทรทัศน์ที่มีกระแสตอบรับที่ดีต่อไปในอนาคต ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “พฤติกรรม การเปิดรับชม การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเปิดรับชมกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่ต่างกัน
2. พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ที่แตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่ต่างกัน
3. การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (one shot study) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้ศึกษากำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่เป็นผู้หญิงอายุระหว่าง 15 – 59 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 1,988,589 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเลือกจากประชากรเพศหญิงอายุระหว่าง 15–59 ปีที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973:727) จากประชากรจำนวนทั้งหมด 1,988,589 คน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยกำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 400 คน ผู้วิจัยใช้เทคนิคการคัดเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยใช้การแบ่งพื้นที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 50 เขต ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจากจำนวนเขตพื้นที่การปกครอง 50 เขต โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายคือ การจับสลากเขต โดยสุ่มเลือกเขตออกมาได้ 5 เขต ดังนี้ เขตบางกะปิ เขตมีนบุรี เขตลาดพร้าว เขตพระนคร และเขตทุ่งครุ

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละเขตจากการสุ่มตัวอย่างขั้นที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยกระจายไปตามเขตต่างๆ ตามที่ได้จับสลากไว้ โดยเข้าไปเก็บข้อมูลตามสถานที่อาคารสำนักงาน ธนาคาร สถานที่ราชการ มหาวิทยาลัย จนครบ 400 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ สถานภาพสมรส จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม การเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ได้แก่ ความถี่ในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ เหตุผลสำคัญที่ดูละครโทรทัศน์ประเภทเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ชอบมากที่สุด สถานที่ที่รับชมละครโทรทัศน์ในช่วงหลังข่าวภาคค่ำบ่อยที่สุด เหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ และพฤติกรรมในการดูละครโทรทัศน์ในแต่ละครั้ง

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1. การทดสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องใช้ได้ของเนื้อหา และโครงสร้างแบบสอบถาม (structure validity) ให้ครอบคลุมเนื้อหาของแบบสอบถาม และความเหมาะสมของภาษาที่สามารถสื่อความหมายของคำถามแต่ละตอนตรงกับความต้องการของผู้วิจัย

2. การทดสอบความเชื่อถือได้ (reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากรที่ใกล้เคียงกับตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ชุด โดยวิธีทดสอบ pre-test เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้โดยใช้สูตรของ Cronbach's Alpha Coefficient (Cronbach, 1951:176) โดยส่วนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือเท่ากับ 0.818 และส่วนที่ 4 ความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือเท่ากับ 0.876

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากละครโทรทัศน์ บทความ หนังสือ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต ผลงานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการประกอบการกำหนดแนวคิดในการวิจัย ใช้อ้างอิงในการเขียนผลรายงานผลการวิจัย

จากนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แจกจ่ายให้กับผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ จำนวน 400 ชุด ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตบางกะปิ เขตมีนบุรี เขตลาดพร้าว เขตพระนคร และเขตทุ่งครุ โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามส่วนที่ 1 และ 2 มาหาค่าความถี่และค่าร้อยละ เพื่อใช้อธิบายลักษณะทางด้านประชากร และพฤติกรรม การเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ

2. นำแบบสอบถามส่วนที่ 3 และ 4 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย ทดสอบด้วยการทดสอบทีแบบเป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Sample) และตัวแปรที่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อยขึ้นไปโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient Correlation) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานที่ว่า พฤติกรรม การรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ มีความสัมพันธ์กับการใช้

ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท และมีสถานภาพโสด และส่วนใหญ่เปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทุกวัน เพื่อความสนุกสนานบันเทิง และประเภทเนื้อหาของละครที่ชอบดูเป็นละครตลก เบาสมอง โดยดูทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เนื่องจากการดำเนินเรื่องที่สนุก ตลก และในการดูละครโทรทัศน์ในแต่ละครั้งจะเปลี่ยนไปดูรายการอื่นๆ เมื่อละครน่าเบื่อไม่สนุก และมีการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำเพื่อทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงใจ และมีความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำเพราะนักแสดงนำ พระเอก-นางเอก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพ มีผลต่อความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความถี่ในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ประเภทเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ชอบดูมากที่สุด และเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากร

จากการศึกษาลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ กลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่เป็นผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มเลือกเขตออกมาได้ 5 เขต เขตบางกะปิ เขตมีนบุรี เขตลาดพร้าว เขตพระนคร และเขตทุ่งครุ จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง

21 – 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทุกวัน มีเหตุผลในการดูละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ประเภทเนื้อหาของละครที่ชอบดูส่วนใหญ่จะเป็นละครตลก เบาสมอง โดยดูทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เนื่องจากการดำเนินเรื่องที่สนุก ตลก โดยในการดูละครโทรทัศน์ในแต่ละครั้งจะดูและเปลี่ยนไปดูรายการอื่นๆ เมื่อละครน่าเบื่อไม่สนุก

ส่วนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.48 เมื่อศึกษารายละเอียดแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำในประเด็นทำให้รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงใจมากที่สุด รองลงมาคือ ทำให้คลายเครียดจากการเรียนหรือการทำงาน และลดความน่าเบื่อจากกิจกรรมอื่นๆ และประเด็นที่มีการใช้ประโยชน์น้อยที่สุดคือ ทำให้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.63 เมื่อศึกษารายละเอียดแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำในเรื่องนักแสดงนำ พระเอก-นางเอก มากที่สุด รองลงมาคือ ความสามารถของนักแสดง และเรื่องที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ความมีชื่อเสียงของผู้ประพันธ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพ มีผลต่อความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับที่ Klapper (1960:19-25 อ้างถึงในพรนับพัน ชูพินิจ, 2554:9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ

ทางสังคม ส่วนใหญ่มีอิทธิพลทางอ้อมเรื่องสร้างประสบการณ์กลุ่มและปลูกฝังทัศนคติความคิดรวมทั้งพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้รับสื่อมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัวยุทธศาสตร์ประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา สถานภาพทางสังคม และสอดคล้องกับ DeFleur (1970 อ้างถึงใน พิมพ์มาดาจิระเศวตกุล, 2553:14) ได้เสนอทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual differences Theory) ซึ่งพัฒนามาจากหลักการเชิงกลไกของสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยเห็นว่าผู้รับสารแต่ละคนมีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยาเช่นค่านิยมทัศนคติและความเชื่อที่ทำให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารหรือการตีความหมายข่าวสารจากสื่อที่แตกต่างกันไม่มีความสอดคล้องกันโดยเสนอหลักการพื้นฐาน โดยมนุษย์เรามีความแตกต่างอย่างมากในองค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ความแตกต่างทางชีวภาพหรือทางร่างกาย ของแต่ละบุคคล ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากความแตกต่างที่เกิดจากการเรียนรู้ ทำให้ส่งผลต่อความพึงพอใจ ในพฤติกรรม การเปิดรับชม การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ที่แตกต่างกัน น่าจะมีความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน พบว่าความถี่ในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ประเภทเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ชอบดูมากที่สุด และเหตุผลที่ดูละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ มีผลต่อความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับที่ Merrill & Lowenstien (1971:134-135, อ้างถึงใน มาริยา ไชยเศรษฐ์, 2546: 21-22) ได้กล่าวหาเหตุผลหรือแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมีการเปิดรับสื่อเกิดจากปัจจัย 4 ประการด้วยกันคือ ความเหงา ความอยากรู้อยากเห็น ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง ลักษณะเฉพาะของสื่อ และยังคงสอดคล้องกับ Dominick (อ้างถึงใน ทิพวรรณ พุทธคุณ, 2549:10-11) ได้กล่าวถึงผู้รับสารมีสิทธิ์ที่จะเลือกเปิดรับสื่อมวลชนตามที่ตนเองต้องการซึ่งเหตุผลในการเลือกเปิดรับของผู้รับสารแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันไป สามารถจำแนกได้ดังนี้ 1. เพื่อความรู้ (Cognition) 2. เพื่อ

ความหลากหลาย 3. เพื่อประโยชน์ทางสังคม (Social Utility) 4. การถอนจากสังคม (Withdrawal) ทำให้ส่งผลต่อความพึงพอใจ ในพฤติกรรม การเปิดรับชม การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ด้านความต้องการสารสนเทศ ความต้องการการสร้างเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล ความต้องการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความต้องการความบันเทิง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับที่ Lull (1982 อ้างใน สุรัตน์ ตรีสกุล, 2548) ได้อธิบายลักษณะการเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อในทางสังคมของผู้รับสื่อ ดังนี้ 1. เพื่อให้เกิดการจัดวางโครงสร้างในชีวิตประจำวัน 2. เพื่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว 3. เพื่อเพิ่มการติดต่อหรือเพื่อหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ 4. เพื่อการเรียนรู้ทางสังคม 5. เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการควบคุมสถานการณ์ และสอดคล้องกับ McQuail และคณะ (อ้างถึงใน ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ, 2531: 110-112) ได้สร้างตัวแปรความต้องการของผู้รับสื่อที่ต้องการได้รับสิ่งที่ตนต้องการจากสื่อต่างๆ ไว้ ซึ่งนักวิจัยในประเทศไทยได้ทำการศึกษาคัดตัวแปรดังกล่าวและได้ปรับปรุงขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้สื่อโดยผู้รับสื่อดังนี้ 1. ความต้องการสารสนเทศ 2. ความต้องการสร้างความมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล 3. ความต้องการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์สังคม 4. ความต้องการความบันเทิง และการใช้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ด้านความต้องการการสร้างเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล และความต้องการความบันเทิงมีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดีที่สุดในลำดับความสำคัญ โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดอธิบายความผันแปรของความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครประมาณร้อยละ 59.3 (R^2)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. ผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่เป็นหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำอยู่ในระดับมาก สิ่งที่ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงคือ ประโยชน์และสาระความรู้ที่ผู้ชมจะได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ เช่น การปลูกฝังจริยธรรม การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตของตัวละคร เพื่อให้ผู้ชมนำไปใช้ประโยชน์ในทางที่สร้างสรรค์
2. ผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่เป็นหญิงชอบดูละครประเภทตลกเบาสมองเพื่อความสนุกสนานบันเทิง และเหตุผลที่ดูละครเนื่องจากการดำเนินเรื่องที่สนุก ตลก และมีเนื้อหาดี มีคติสอนใจ ดังนั้น ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ต้องควบคุมและดูแลให้เนื้อหาของละครสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมโดยต้องให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินและได้เพิ่มพูนประสบการณ์ด้วยการสอดแทรกข้อคิด คติสอนใจ
3. ผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่เป็นหญิงมีความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำในเรื่องพระเอก-นางเอกมาก รองลงมาคือ ความสามารถของนักแสดง ดังนั้น ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ต้องเน้นใน

สองเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพื่อตอบสนองกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่เป็นผู้หญิงให้มีความพึงพอใจในการชมละครโทรทัศน์ได้มากที่สุด

ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสังเกต เพื่อทราบถึงพฤติกรรม การเปิดรับชม การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มผู้ชมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำที่มีอยู่ทั่วประเทศ จึงควรทำการศึกษาโดยการสุ่มหากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคจะทำให้ผลการศึกษามีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรม ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ของผู้ชมหลากหลายยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2536). **มายาพิณิจ : การเมืองทางเพศของละครโทรทัศน์**. กรุงเทพฯ: เจนเดอร์เพรส.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). **การวิเคราะห์สื่อและแนวคิดและเทคนิค**. กรุงเทพฯ: อินฟินิตี้เพรส.
- กาญจนา แก้วเทพ และศิริชัย ศิริกายะ. (2531). **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ พุทธคุณ. (2549). **ความพึงพอใจในการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองทางสถานีโทรทัศน์ของนักศึกษาโครงการนิสิตสาตรภาคบัณฑิต คณะนิสิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์.
- ปนัดดา ธนสถิตย์. (2531). **ละครโทรทัศน์ไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิสญา อธิจิตตา. (2555). **การประกอบสร้างอุดมการณ์ทุนนิยมในละครโทรทัศน์ไทย**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรนันทน์ ชูพิณิจ. (2554). **พฤติกรรม การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากนิตยสาร a day BULLETIN ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. ภาคนิพนธ์หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พิมพ์มาดา จิรวาทกุล. (2553). **พฤติกรรม การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อละครซีทีคอม**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มารีญา ไชยเศรษฐ์. (2546). **ความคาดหวัง การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการที่นี้ประเทศไทย ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรัตน์ ตรีสกุล. (2548). **หลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (MAI)

ดร.อุบลวรรณ ขุนทอง*

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ยกเว้นกิจการในภาคการเงิน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ จำนวน 58 บริษัท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2557 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างโครงสร้างเงินทุนและตัวแปรอิสระอื่น ผลที่ได้จากการศึกษาเป็นดังนี้

ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของกิจการ โดยเรียงตามระดับความสัมพันธ์สูงสุดไปหาต่ำสุด คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย และสภาพคล่อง โดยปัจจัยทั้งหมดยกเว้นประสิทธิภาพในการทำกำไรที่มีความสัมพันธ์กับอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์ ในทิศทางตรงข้าม แต่เมื่อพิจารณาอัตราหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันคือ ประสิทธิภาพในการทำกำไร ความเสี่ยงทางการเงิน ส่วนปัจจัยด้านสภาพคล่อง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีตัวแปรตามคือ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R-Squared) 0.917, 0.901 และ 0.218 ตามลำดับ

คำสำคัญ: โครงสร้างเงินทุน ตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ

* ประธานหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Abstract

The purpose of this study aimed to study factors determining capital structure of listed companies in The Market for Alternative Investment (mai), except the firms in the financial industry. The data were gathered from financial statement of 58 companies, from January 1, 2012 to December 31, 2014. The method of multiple regression analysis was used to investigate the relationship between capital structure and the other independent variables using multiple regression equation. The results were as follow:

Factors that affect the capital structure of the Company. Sorted by relevance level highest to lowest rate were Return on asset (ROA), profitability (PROF), the selling and administrative expenses to sales (SELLE) and liquidity (LIQ), except in profitability is related to the debt to asset ratio (TDA) and short-term debt to asset (SDA) in the opposite direction. When considering long-term debt to assets ratio (LDA) Factors that are associated in the same direction. The effectiveness, profitability Financial risk The liquidity factor A relationship in the opposite direction The dependent variable is the ratio of total liabilities to total assets. Short-term debt to total assets ratio and long-term debt to total assets. There are multiple coefficient of determination (R-Squared) 0.917, 0.901, 0.218 and respectively.

Keywords: Capital structure, The Market for Alternative Investment (mai)

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium sized enterprise: SME) ให้มีความแข็งแกร่ง ทั้งนี้เพราะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบปัญหาขาดแคลนเรื่องการเงินเข้าถึงแหล่งเงินทุนและมีต้นทุนทางการเงินที่สูง จึงทำให้ไม่สามารถขยายธุรกิจให้เติบโตได้อย่างรวดเร็วเท่าที่ควร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงได้จัดตั้งตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ โดยได้เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2542 เพื่อให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนระยะยาวที่มีความเสี่ยงต่ำ ปลอดภัยจากภาวะดอกเบี้ยและการคืนเงินต้นโดยผ่านกลไกของตลาดทุน โดยปัจจุบันบริษัทที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558 จำนวน 113 บริษัท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 49 บริษัท คิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 130.61 เมื่อเทียบกับปี 2551 ซึ่งนักลงทุนให้ความสนใจและลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ มากขึ้น ข้อมูลตลาด MAI ตั้งแต่ปี 2554 – 2557 พบว่า มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียนในด้านปริมาณ(ล้านหุ้น) มีการเพิ่มขึ้นจาก 66,431 ล้านหุ้นในปี 2554 เป็น 379,572 ล้านหุ้นในปี 2557 มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียนในด้านมูลค่า(ล้านบาท) มีการเพิ่มขึ้นจากมูลค่า 151,022.76 ล้านบาทในปี 2554 เป็นมูลค่า 946,111.84 ล้านบาทในปี 2557 และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดมีการเพิ่มขึ้นจาก 77,310.14 ล้านบาทในปี 2554 เป็นมูลค่า 383,075.24 ล้านบาทในปี 2557 นอกจากนั้นยังเป็นตลาดที่บริษัทสามารถระดมเงินทุนได้โดยตรงจากนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสดและลดต้นทุนทางการเงิน

การบริหารจัดการโครงสร้างเงินทุน คือ การกำหนดสัดส่วนระหว่างหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นให้เหมาะสม จะทำให้มูลค่าของบริษัทสูงสุด ถ้าผู้บริหารทางการเงินมีการบริหารจัดการโครงสร้างเงินทุนโดยคำนึงถึงส่วนได้ส่วนเสียที่บริษัทจะได้จากการใช้แหล่งเงินทุนจากหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างระมัดระวัง

และไม่ประมาทซึ่งการกู้ยืมเงินเกินสัดส่วนที่เหมาะสม แม้ในช่วงเวลาที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ ก็จะทำให้บริษัทมีสถานะทางการเงินที่มั่นคง และไม่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางการเงินจนอาจนำไปสู่การล้มละลายในที่สุด โดยการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุนมีการนำปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุนของบริษัทมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่า ปัจจัยตัวใดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุนแล้วใช้ปัจจัยเหล่านั้นในการจัดการโครงสร้างเงินทุนต่อไปในงานวิจัยที่เคยมีการศึกษามาก่อนนั้นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ขนาดของบริษัท อัตราภาษี ความสามารถในการทำกำไร อัตราการเจริญเติบโต อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สัดส่วนการถือครองหุ้น ความเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ อัตราการจ่ายเงินปันผล และสภาพคล่อง ที่มีการศึกษาแล้วในงานวิจัยต่างประเทศ

จากงานวิจัยในอดีตมุ่งเน้นการศึกษาในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในประเด็นของโครงสร้างเงินทุน แต่ยังไม่เคยมีการศึกษาในประเทศไทยสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ มาก่อน ผู้ศึกษาจึงเพิ่มตัวแปรดังกล่าวหนึ่งตัวคือความเสี่ยงทางการเงินโดยใช้ตัวชี้วัดคือ ระดับการใช้เงินทุน (DFL) ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อคาดว่าจะจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ เช่นกัน และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการโครงสร้างเงินทุน

ทฤษฎีและปัจจัยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุนในการศึกษานี้จะเน้นศึกษาในทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนาแนวคิดใหม่ ซึ่งมี 3 ทฤษฎีที่ผู้ศึกษานำมาใช้เป็นหลักดังนี้

- 1) ทฤษฎีการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนความเสี่ยงทางการเงินและผลประโยชน์จากการกอบหนี้ เป็นแนวคิดที่บริษัทจะต้องเลือกระหว่างประโยชน์ของหนี้สิน(ประโยชน์จากภาษี) กับอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นและต้นทุนล้มละลายที่เพิ่มขึ้นเมื่อมีหนี้สินมากขึ้น ฉะนั้นบริษัทควรจัดสรรสัดส่วนระหว่างหนี้สินกับส่วนของผู้ถือหุ้นให้มีความเหมาะสมและทำให้มูลค่าของบริษัทสูงสุด (Frydenberg, 2004 : Online) เนื่องจากได้รับผลประโยชน์จากดอกเบี้ยจ่ายในแง่ของการประหยัดภาษี (Taxes Shield) โดยสามารถสรุปได้ว่าบริษัทควรใช้แหล่งเงินทุนจากการกอบหนี้

2) ทฤษฎีการจัดหาเงินทุนตามลำดับชั้น (The Pecking Order Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดพื้นฐานมาจากความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) ระหว่างผู้บริหารกับนักลงทุนและต้นทุนตัวแทน (Agency Cost) โดยได้กล่าวไว้ว่าบริษัทชอบที่จะจัดหาเงินทุนจากภายในเป็นอันดับแรกรองลงมาคือ การกู้หนี้ และทางเลือกสุดท้ายคือการออกหุ้นสามัญใหม่ เพราะต้นทุนในการจัดหาเงินทุนจากแหล่งภายใน (ถ้าไร้สะสม) ถูกที่สุด และต้นทุนในการจัดหาเงินทุนจากหนี้สินจะต่ำกว่าการออกหุ้นใหม่

3) ทฤษฎีต้นทุนตัวแทน (The Agency Cost Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาโดย Jensen และ Meckling (1976 quoted in Frydenberg, 2004: Online)

พัฒนาเพิ่มเติมจากทฤษฎี Trade off Theory ซึ่งสนับสนุนผลประโยชน์ของการก่อหนี้ โดยได้แบ่งประเภทของความขัดแย้งระหว่างตัวแทน (Agency Conflict) ออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) ความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร และ 2) ความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ ในด้านความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร สามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารจะได้ค่าตอบแทนเฉพาะเงินเดือนเพียงอย่างเดียว และไม่สามารถได้มากกว่านั้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้บริหารจะไม่พยายามดำเนินงานที่เป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ผู้ถือหุ้น ด้วยเหตุนี้บริษัทจึงมีการกู้ยืมเงินจากภายนอกเพื่อเป็นการควบคุมผู้บริหารทางหนึ่ง เพราะการกู้ยืมจะมีการจ่ายเงินสดออกไป

ตารางที่ 1 ตารางสรุปปัจจัยที่กำหนดโครงสร้างเงินทุน

ปัจจัย	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.ความมั่นคงของรายได้			/											
2.อัตราการเจริญเติบโต					/	/								
3.ความสามารถทำกำไร	/	/		/	/	/						/	/	
4.ภาษี			/	/										
5.อัตราการจ่ายเงินปันผล			/										/	
6.ขนาดของบริษัท	/		/	/	/		/					/	/	
7.สภาพคล่อง			/									/		
8.ความเสี่ยงทางธุรกิจ				/										
9. ความเสี่ยงทางการเงิน	/													/
10.ความผันผวนของต้นทุนผลิตภัณฑ์				/										
11.มูลค่าสินทรัพย์ที่มีตัวตน						/	/	/	/	/	/	/	/	

1. พันธุ์นิติ เหยียนเฉลย (2543) 2. รจเลข กัลป์ปากรณชัย (2545) 3. อุไรวรรณ ตั้งสัมพันธ์ (2552) 4. Kobkul Chintanawetchakul (2004) 5. Baral (2004) 6. Gonenc (2002) 7. Husni Ali Khrawish and Ali Husni Ali Khraiwesh (2010) 8. Ajan & Zingales (1995) 9. Chen (2004) 10. Rattaporn Deesomak, Paudyal (2004) 11. Huang & Song (2006) 12. Mazur Kinga (2006) 13. Goy & Frank (2003) 14. MahiraRafique (2011)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่สรุปได้เป็นตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่กำหนดโครงสร้างเงินทุน ประกอบด้วย ความสามารถในการทำกำไร ขนาดของบริษัท มูลค่าสินทรัพย์ที่มีตัวตน อัตราการเจริญเติบโต ภาษี อัตราการจ่ายเงินปันผล สภาพคล่อง ความเสี่ยงทางธุรกิจ ความเสี่ยงทางการเงิน ความมั่นคงของรายได้ และความผันผวนของต้นทุนผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ยกเว้นกิจการในภาคการเงิน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ และเก็บข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนและข้อมูลทางการเงินแบบรายงาน 56-1 และรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ยกเว้นอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินที่มีข้อจำกัดโครงสร้างเงินทุน ในระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2557 ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งหมด 113 บริษัท (ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558) และมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 58 บริษัท ข้อมูลเกี่ยวข้องกับทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2 รายละเอียดของตัวแปร การวัดค่าและทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวังของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	ตัวชี้วัด	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	ทฤษฎีโครงสร้างเงินทุน
ตัวแปรตาม - อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม	TDA	มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวมหารด้วยมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม		
- อัตราหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม	LDA	มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินระยะยาวหารด้วยมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม		
- อัตราหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์รวม	SDA	มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินระยะสั้นหารด้วยมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม		
ตัวแปรอิสระ - ประสิทธิภาพในการทำกำไร	PROF	กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีหารด้วยสินทรัพย์รวม	-	Pecking Order
- ขนาดบริษัท	SIZE	ค่าล็อกการิทึมของยอดขาย	+	Static Trade-off
- อัตราภาษี	TAX	ภาษีจ่ายต่อกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ย	+	Static Trade-off
- การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น	SHARE	สัดส่วนการถือครองหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่	-	Agency Cost
- อัตราการเจริญเติบโต	GROW	มูลค่าตามราคาตลาดของผู้ถือหุ้นบวกกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินหารด้วยมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม	+	Pecking Order
- สภาพคล่อง	LIQ	อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนหารด้วยหนี้สินหมุนเวียน	-	Pecking Order
- ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อยอดขาย	SELLE	ค่าใช้จ่ายในการขายต่อยอดขาย	-	Trade-off

วิธีการศึกษา

ศึกษาโดยใช้วิธีการทดสอบด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเส้นตรง (Multiple Linear Regression) และประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธี Ordinary Least Square (OLS) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545:292- 54) ใช้แบบจำลองดังนี้

$$CAP = \beta_0 + \beta_1(\text{PROF}) + \beta_2(\text{ROA}) + \beta_3(\text{TAX}) + \beta_4(\text{LIQ}) + \beta_5(\text{SIZE}) + \beta_6(\text{GROW}) + \beta_7(\text{SHARE}) + \beta_8(\text{DIV}) + \beta_9(\text{SELLE}) + \beta_{10}(\text{DFL}) + e$$

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	ตัวชี้วัด	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	ทฤษฎีโครงสร้างเงินทุน
- อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ROA	กำไรสุทธิด้วยสินทรัพย์รวม	-	Pecking Order
- อัตราการจ่ายเงินปันผล	DIV	เงินปันผลจ่ายต่อกำไรต่อหุ้น	-	Pecking Order
- ความเสี่ยงทางการเงิน	DFL	กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อดอกเบี้ยจ่าย	-	Pecking Order / Trade-off

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนของการสรุปผลการวิจัย แบ่งส่วนของการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สหสมการถดถอยเชิงพหุคูณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่จดทะเบียนในหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ จำนวน 58 บริษัท พบว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวน 18 บริษัทคิดเป็นร้อยละ 31.03 รองลงมาเป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มบริการ มีจำนวน 16 บริษัทคิดเป็นร้อยละ

27.59 อันดับสามเป็นกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวน 9 บริษัทคิดเป็นร้อยละ 15.52 ส่วนกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมและกลุ่มทรัพยากรเป็นกลุ่มมีจำนวนน้อยที่สุด 3 บริษัทคิดเป็นร้อยละ 5.17

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ประกอบด้วย

ขั้นที่ 2.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยตรวจสอบปัญหา Multicollinearity วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อตรวจสอบระดับและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจะแสดงได้ไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ทำการศึกษา ในปี พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2557

	DFL	DIV	GROW	LIQ	PROF	ROA	SELLE	SHARE	SIZE	TAX
DFL	1.00	0.04	0.00	-0.03	-0.01	-0.01	-0.02	-0.03	0.07	0.01
DIV	0.04	1.00	0.03	0.13	0.07	0.10	-0.04	0.16	0.02	-0.04
GROW	0.00	0.03	1.00	0.06	0.13	0.32	-0.00	0.08	-0.05	-0.02
LIQ	-0.03	0.13	0.06	1.00	0.13	0.36	-0.00	0.06	-0.31	-0.05
PROF	-0.01	0.07	0.13	0.13	1.00	0.48	-0.16	0.19	-0.01	-0.02
ROA	-0.01	0.10	0.32	0.36	0.48	1.00	-0.45	0.32	0.07	-0.11
SELLE	-0.021	-0.04	-0.00	-0.00	-0.16	-0.45	1.00	-0.14	-0.46	-0.03
SHARE	-0.03	0.16	0.08	0.069	0.19	0.32	-0.14	1.00	-0.03	0.01
SIZE	0.07	0.02	-0.05	-0.31	-0.01	0.07	-0.46	-0.03	1.00	-0.03
TAX	0.01	-0.04	-0.02	-0.05	-0.02	-0.11	-0.03	0.01	-0.03	1.00

จากตารางที่ 3 วิธีการตรวจสอบด้วย Simple Correlation Coefficients โดยทั่วไปขนาดค่าสหสัมพันธ์ไม่ควรมีค่าเกิน 0.80 (อักรพงศ์ อันทอง, 2550) พบว่าไม่มีค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีค่ามากกว่า 0.80 คือ มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.78 จากการตรวจสอบปัญหา Multicollinearity สามารถสรุปได้ว่า สมการถดถอยที่ใช้ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในครั้งนี้ไม่มีปัญหา Multicollinearity เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร มีค่าต่ำกว่า 0.80

ขั้นที่ 2.2 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ โดยแสดงการวิเคราะห์ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการพหุคูณโดยใช้ข้อมูลรวมทั้งหมด โดยมีตัวแปรตามคืออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม

ตัวแปรอิสระ	ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	TDA		SDA		LDA	
		Coefficient	Prob.	Coefficient	Prob.	Coefficient	Prob.
C		0.698	0.000	0.436	0.004	0.263	0.008
DFL	ลบ	0.006	0.141	-0.005	0.252	0.011**	0.000
DIV	ลบ	-0.020	0.112	-0.019	0.153	-0.002	0.843
GROW	บวก	-0.001	0.241	-0.001	0.170	0.002	0.727
LIQ	ลบ	-0.049**	0.000	-0.038**	0.000	-0.011**	0.013
PROF	ลบ	1.374**	0.000	1.284**	0.000	0.090**	0.000
ROA	ลบ	-1.873**	0.000	-1.829**	0.000	-0.044	0.627
SELLE	ลบ	-0.284**	0.001	-0.227**	0.011	-0.057	0.317
SHARE	ลบ	-0.051	0.493	-0.029	0.703	-0.022	0.656
SIZE	บวก	0.002	0.926	0.025	0.181	-0.023	0.056
TAX	บวก	-0.005	0.863	-0.002	0.956	0.263	0.861
R-squared		0.917		0.901		0.218	
Adjusted R-squared		0.911		0.894		0.164	

หมายเหตุ ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่าในการวิเคราะห์ผลรวมในช่วงระยะเวลาในปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2557 โดยมีตัวแปรตามคืออัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R-Squared) และ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณที่ปรับแล้ว (Adjusted R-Squared) มีค่าเท่ากับ 0.917 และ 0.901 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์ ได้แก่ สภาพคล่อง(LIQ) ประสิทธิภาพในการทำกำไร(PROF) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (SELLE)

เมื่อพิจารณาตัวแปรตามคืออัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R-Squared) และ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณที่ปรับแล้ว (Adjusted R-Squared) มีค่าเท่ากับ 0.901 และ 0.894 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับอัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์ ได้แก่ สภาพคล่อง (LIQ) ประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (SELLE)

สุดท้ายการพิจารณาตัวแปรตามคืออัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R-Squared) และ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณที่ปรับแล้ว (Adjusted R-Squared) มีค่าเท่ากับ 0.218 และ 0.164 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์ ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงิน (DFL) สภาพคล่อง (LIQ) ประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF)

การสรุปและอภิปรายผล

อัตราส่วนหนี้สินทั้งหมดต่อสินทรัพย์ โดยสามารถแบ่งออกเป็นอัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์) พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ในประเทศไทยมีสัดส่วนโครงสร้างเงินทุนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 50.0% โดยแบ่งเป็นการจัดหาเงินทุนจากการก่อหนี้สินระยะสั้นโดยเฉลี่ย เท่ากับ 42.00% ส่วนที่เหลือเป็นการจัดหาเงินทุนจากหนี้สินระยะยาวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.00% มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 % มีประสิทธิภาพในการ ทำกำไรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9.00% มีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารและบริหารต่อยอดขายโดยเฉลี่ยเท่ากับ 21.00% และมีสภาพคล่องโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 เท่า นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างเงินทุนของอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (TDA) และอัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์ (SDA) มีปัจจัยที่ตรงกัน ดังนี้

1) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (TDA) และอัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์รวม (SDA)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างเงินทุนเรียงลำดับปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมาคือ ประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (SELLE) และสภาพคล่อง (LIQ) ตามลำดับ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF) มีทิศทางเป็นบวก กับอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (TDA) และอัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์รวม (SDA) และปัจจัยด้านสภาพคล่อง (LIQ) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (SELLE) พบว่ามีทิศทางเป็นลบ แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ในประเทศไทยจะมีการกำหนดโครงสร้างเงินทุนโดยพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เป็นหลัก กล่าวคือ ถ้าบริษัทมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูง มีประสิทธิภาพในการทำกำไร มีสภาพคล่องโอนสินทรัพย์หมุนเวียนนั้นเป็นเงินสดได้โดยง่าย และบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารได้เป็นอย่างดี แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานและบริหารงานโดยใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและได้ประโยชน์จะไม่มีความต้องการระดมเงินทุนจาก

ธนาคารพาณิชย์ โดยจะใช้เงินจากของส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งส่งผลแนวโน้มที่จะใช้เงินทุนจากแหล่งหนี้สินน้อยลง เนื่องจากแหล่งเงินทุนภายใน (กำไรสะสม) มีมากพอที่จะใช้ลงทุนในบริษัท ประกอบกับปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลข่าวสาร ทำให้บริษัทเลือกที่จะใช้แหล่งเงินทุนจากภายในบริษัทก่อนซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Packing order ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษกร จิรภานุเมศ (2553), ศิริวิดี ประศาสตร์ อินทาระ (2553), Myers & Majluf (1984); Rajan & Zingales (1995); Shyam-Sunder & Myers (1999); Yupana Wiwattanakantang (1999); Namthip Hongspan (2000); Rataporn Deesomsak et al (2004); Chen (2004) and Huang & Song (2006); Eriotis (2007); Mazur (2007)

2) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (LDA)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างเงินทุนเรียงลำดับปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ ประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมาคือ สภาพคล่อง (LIQ) และความเสี่ยงทางการเงิน (DFL) ตามลำดับ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF) และความเสี่ยงทางการเงิน (DFL) มีทิศทางเป็นบวก กับอัตราหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (LDA) และปัจจัยด้านสภาพคล่อง (LIQ) พบว่ามีทิศทางเป็นลบ แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ในประเทศไทยจะมีการกำหนดโครงสร้างเงินทุนโดยพิจารณาจากประสิทธิภาพในการทำกำไร (PROF) เป็นหลัก กล่าวคือ ถ้าบริษัทมีประสิทธิภาพในการทำกำไรสูง จะมีแนวโน้มที่จะใช้เงินทุนจากแหล่งหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ในปัจจัยความเสี่ยงทางการเงิน (DFL) พบว่ามีความสัมพันธ์ ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เบื้องต้นที่กล่าวว่าการดำเนินการดำเนินงานจะสามารถลดลงได้มากน้อยเพียงใดก่อนที่บริษัทจะไม่สามารถชำระดอกเบี้ยจ่ายต่อปีได้ การที่บริษัทไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้นั้น เจ้าหน้าที่อาจจะดำเนินการตามกฎหมายและอาจจะมีผลทำให้บริษัทล้มละลายได้ ควรใช้กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีในการคำนวณ ทั้งนี้ เพราะบริษัทจะชำระดอกเบี้ยก่อนที่จะชำระภาษีความสามารถในการที่จะชำระดอกเบี้ยของบริษัท จึงไม่ได้ถูกรบกวนโดยภาษีแต่อย่างใด โดยความสามารถ

ในการจ่ายชำระดอกเบี้ยที่สูงจะแสดงถึงความสามารถในการก่อหนี้ที่สูงขึ้นของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีในการพิจารณาต้นทุนและผลประโยชน์ที่เกิดจากการก่อหนี้ (Trade-off Theory) และสอดคล้องกับทฤษฎี Pecking Order ที่กล่าวถึงลำดับขั้นการจัดหาเงินทุนของบริษัทของ Myers & Majluf (1984); Shyam-Sunder & Myers (1999); Paudyal, Pescetto & Deesomsak (2004); Mazur (2006); Eriotis, (2007); Mazur (2007)

ข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์การวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เลือกกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมกลุ่มอุตสาหกรรมมีความหลากหลายโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของอุตสาหกรรม การวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกกลุ่มอุตสาหกรรมเฉพาะธุรกิจการเงินซึ่งมีโครงสร้างเงินทุนที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น เพื่อหาความสัมพันธ์ของมีผลต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมว่ามีความแตกต่างหรือเหมือนกันกับกลุ่มธุรกิจที่ไม่ใช่ธุรกิจการเงินหรือไม่

2. ปัจจุบันธุรกิจต่าง ๆ ต้องมีการพัฒนาไปอย่างมากพร้อม ๆ กับวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและก้าวหน้าขึ้น ธุรกิจต้องสร้างเอกลักษณ์เฉพาะ มีความแตกต่าง ความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจของตนเองเพื่อสู้กับคู่แข่ง เพิ่มโอกาสทำกำไร และแสวงหาแนวทางความยั่งยืนของธุรกิจในอนาคต ดังนั้นการพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายในการพัฒนาและวิจัยน่าจะมีส่วนสำคัญและธุรกิจควรแยกค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาเพื่อทราบถึงต้นทุนโครงสร้างทางการเงินว่าถ้าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาที่บริษัทลงทุนไปถ้ามีมากหรือน้อยจะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือลบต่ออัตราส่วนหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

3. ควรหาตัวแปรที่เหมาะสมสำหรับการวัดต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดหาเงินทุน (Transaction cost) และต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเงินทุน (Adjustment cost) ซึ่งต้นทุนดังกล่าวอาจจะเป็นอุปสรรคที่ส่งผลทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์ ของบริษัทผันผวนอาจจากระดับหนี้สินเป้าหมายได้ตลอดเวลา

บรรณานุกรม

- กฤตกร จิรภานูเมศ. (2553). ผลของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการและกลยุทธ์ที่มีต่อความสามารถทางนวัตกรรม และผลการดำเนินงาน การศึกษาเชิงประจักษ์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- กอบกุล จินตนาเวชกุล. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธุ์นิติ เหนียนเฉลย. (2543). ปัจจัยกำหนดโครงสร้างเงินทุนของบริษัทในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรเชช กัลป์ปกรณ์ชัย. (2545). การศึกษาเชิงประจักษ์ในประเทศไทยเกี่ยวกับทางเลือกในการกำหนดโครงสร้างเงินทุน โดยพิจารณาถึงสถานะทางเศรษฐกิจ ลักษณะเฉพาะกิจการ และข้อจำกัดทางการเงิน. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัครพงษ์ อันทอง. (2550). คู่มือการใช้โปรแกรม EViews เบื้องต้น: สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุไรวรรณ ตั้งสัมพันธ์. (2552). ปัจจัยตัวกำหนดโครงสร้างเงินทุน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Frydenberg, Stein. (2004). Theory of Capital Structure–A Review. [Online]. Available <http://papers.ssrn.com/sol3/oaoers.cfm>. (12 Jan 2008).

- Mahira Rafique.(2011). **Effect of Profitability & Financial Leverage on Capital Structure: A Case of Pakistan's Automobile Industry**: Economics and Finance Review Vol. 1(4) pp. 50 – 58.
- Mazur, K. (2007). **The determinants of capital structure choice: evidence from Polish Companies**. Working Paper, Gdansk: Gdansk Institute for Market Economics.
- Modigliani, F. & Miller, M. (1958). **The cost of capital, corporate finance and the theory of Investment**. American Economic Review, 48. pp.261-297.
- Modigliani, F. & Miller, M. (1963). **Corporate income tax and the cost of capital: A correction**. American Economic Review, 53. pp.433-443.
- Myers, S. & Majluf, N. (1984). **Corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do not have**. Journal of Financial economics, 13. pp.187-221.

ภาวะผู้นำยุคใหม่ (New Wave Leadership) กับการพัฒนาประสิทธิผลวิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี ราชวิทยาลัยการสาธารณสุข

เนติยา แจ่มทิม*

บทคัดย่อ

ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์ ต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ได้ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ (McCorkle and Others, 1982) ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะ รวมทั้งมีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะดี โดยเฉพาะในโลกยุคนี้ที่ คุณค่า ความเร็ว และความรู้ เป็นสิ่งที่ทรงพลังอย่างยิ่ง ซึ่งสามารถทำให้องค์การอยู่รอดได้ หรือต้องล้มละลายหายไป หากเกิดความผิดพลาดแม้เพียงเล็กน้อย

ประชากรยุคใหม่ Gen -A เติบโตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ทำให้มุมมอง แนวความคิดแตกต่างออกไป ซึ่งในอนาคตกลุ่ม Gen-A จะก้าวเป็นผู้คุมเกม และผลักดันธุรกิจของเอเชียสู่ทั่วโลก ด้วยเหตุนี้ การสร้างความเข้าใจในวิถีแนวคิด ตลอดจนวิสัยทัศน์การขับเคลื่อนสังคมของคนกลุ่มนี้ เพื่อนำไปสู่การสร้างพันธมิตรธุรกิจยุคใหม่ และสร้างเครือข่ายผู้นำธุรกิจรุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็ง จึงมีความสำคัญและจำเป็น

* พยาบาลวิชาชีพ ชำนาญการ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี

บทนำ

ทุกวันนี้ทั่วโลกกำลังพุ่งความสนใจมาที่เอเชีย มีผู้กล่าวว่า “ดวงอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออกเสมอ” จากการรวมตัวในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community: AEC) ภายในปี 2558 เพื่อส่งเสริมให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียวที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายให้เป็นปีที่มีลักษณะของการรวมกลุ่มประเทศเปลี่ยนเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้เกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านแรงงาน จะมีการถ่ายเทแรงงานด้านฝีมือเพื่อให้อาเซียนทำงานในประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้นใน 8 สาขาอาชีพ คือวิศวกรรม การสำรวจ สถาปัตยกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล บัญชี และการบริการ/การท่องเที่ยว อาชีพอิสระที่ได้มาตรฐานได้รับการรับรองสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศแถบอาเซียนได้ทันที ส่งผลให้วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ต้องตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องพัฒนาองค์การให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากลเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพเป็นความต้องการของตลาดแรงงานวิชาชีพต่อไป และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จ นำพาองค์การให้สามารถอยู่รอดได้คือผู้นำ

ภาวะผู้นำ (leadership) เป็นปรากฏการณ์สากลของมนุษยชาติเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับสังคมมนุษย์ทุกสังคมไม่ว่าสังคมที่เจริญแล้วหรือสังคมที่ล้าหลังกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กต่างมีผู้นำทั้งสิ้น ในยุคก่อนนั้นมีคำที่แสดงภาวะผู้นำ เช่น หัวหน้า ประมุข ราชา พระยา เป็นต้น ส่วนคำว่าผู้นำ (leader) เป็นคำที่เกิดขึ้นในยุคหลัง มีในภาษาอังกฤษประมาณ ค. ศ.1300 แต่คำว่า ‘leadership’ (ภาวะผู้นำ) เพิ่งจะปรากฏประมาณปี ค.ศ. 1800 ภาวะผู้นำเป็นวิธีการ (means) ของการสั่งการเพื่อให้กลุ่มได้บรรลุวัตถุประสงค์ ส่วนผู้นำคือบุคคลที่ใช้วิธีการหรือกระบวนการ เพื่อให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ ปัจจุบันส่วนใหญ่มุ่งเน้นตรวจสอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ โดยพยายามที่จะอธิบายในเรื่องคุณลักษณะ (traits) ความสามารถ (abilities) พฤติกรรม (behaviors) ที่มีของอำนาจ (source of power) หรือลักษณะของสภาพการณ์ (situation) ที่ทำให้ผู้นำสามารถมีอิทธิพลต่อผู้ตามในการดำเนินงาน

ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม (Yuki, 1982) ภาวะผู้นำได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่ามีปัญหาใหม่มากมายที่ทำให้บทบาทผู้นำเพิ่มความซับซ้อน ผู้นำในอนาคตจำเป็นต้องมีทักษะใหม่เพิ่มขึ้นเพราะมีปัจจัยภายนอกหลายประการที่ทวีความสำคัญมากขึ้น ต่อผู้นำได้แก่ ความสามารถในการคิดเชิงซ้อน ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การไวต่อการรับรู้ในวัฒนธรรม ความสามารถด้านความยืดหยุ่นทางพฤติกรรม เป็นต้น

ภาวะผู้นำยุคใหม่ หมายถึง ผู้นำที่ใช้ภาวะผู้นำได้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับทุกสภาพการณ์ได้ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างก็มีการปรับตัวกันอย่างมากเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นสามารถจัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Continuous Change) และ 2) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน (Discontinuous Change) (นภวรรณ คณานุกฤษ. 2552) จึงเป็นความจำเป็นที่องค์กรจะต้องปรับเปลี่ยนให้พร้อมที่จะยืดหยุ่นและกลายเป็นองค์กรที่เข้มแข็งพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อไป ปรับหน้าที่ความรับผิดชอบงาน มีการตื่นตัวในเรื่องของการใช้เครื่องมือในการบริหารและวัดผลในหลายๆแบบ มีการกำหนดแผนงานและเป้าหมายของการทำงานแต่ละฝ่ายงานไปจนถึงแต่ละบุคคล ไปจนถึงการใช้ระบบการจ่ายผลตอบแทนแบบ Pay for performance เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่อพนักงานในองค์กรทุกระดับ โดยเฉพาะในแง่ของความรู้สึกถึงความมั่นคงในอาชีพงานที่ทำอยู่ จนบางครั้งเกิดความไม่แน่ใจ เกิดความเครียด มีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทั้งต่อหน้าและลับหลัง ขาดความร่วมมือฯ สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ย่อมส่งผลเสียต่อองค์กรเป็นอย่างมาก ความจำเป็นของผู้บริหารหรือหัวหน้างานในทุกระดับ จึงมีบทบาทที่สำคัญที่จะนำทีมงานของตนเองไปสู่ความสำเร็จ ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และนี่คือความท้าทายในอนาคตของผู้นำที่จะต้องเผชิญ Dr.Casper Shih ได้เขียนบทความเรื่อง "New Leaders for the Next Century"

ตีพิมพ์เมื่อปี 2002 วารสาร Productivity World กล่าวว่า ยุคที่ผู้ที่แข็งแกร่งที่สุดจึงจะอยู่รอดในโลกปัจจุบันนี้ ต้องมีคุณสมบัติ 3 เรื่องต่อไปนี้

1. ต้องดำรงไว้ซึ่งเกียรติยศและความซื่อสัตย์

เน้นคุณสมบัติในเรื่องของความซื่อสัตย์และเกียรติยศนี้ เพราะโลกในยุคใหม่ แต่ละคนต่างก็มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ผู้นำต้องพัฒนาตัวเองเป็น "leaders of the leaders" ผู้นำที่ดี ต้องรู้จักให้เกียรติลูกน้อง และสอนให้มีการให้เกียรติซึ่งกันและกันในที่ทำงาน มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ สร้างความเคารพและความไว้วางใจ เรื่องเหล่านี้สามารถทำให้เกิดความจงรักภักดีของคนต่อองค์กร ผู้ใจคนให้ทำงานร่วมกัน รักและสามัคคีกัน บรรยากาศในการทำงานก็ดีขึ้นไปด้วย

2. ต้องมีวิสัยทัศน์

ผู้นำจะต้องสามารถสร้างวิสัยทัศน์ที่สามารถทำให้เป็นจริงได้ น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรตามสถานการณ์ ท้าทายและดึงดูดใจให้คนทำมันให้สำเร็จ นำไปสู่มาตรฐานการทำงานที่สูงขึ้น โดยที่วิสัยทัศน์ขององค์กรเองก็ต้องมองการณ์ไกล เข้าใจง่าย โดยครอบคลุมในลักษณะกว้าง ๆ วิสัยทัศน์ที่ดีที่เกิดจากผู้นำนั้น จะต้องมองในเรื่องของการใช้ทรัพยากรขององค์กร โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด การที่จะทำแบบนี้ได้ ผู้นำเองก็ต้องมีบทบาทหนึ่งในการกระตุ้นให้พนักงานทุ่มเทในการทำงานอย่างสุดความสามารถ

3. ผู้นำต้องมีวิญญาณของความเป็นเด็ก (The heart of child)

วิญญาณของความเป็นเด็กนั้น คือ การมองโลกในแง่ดี คิดด้านบวก ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ บนพื้นฐานของจิตสำนึกบริสุทธิ์ ไม่เอาแต่ผลประโยชน์ของตัวเอง นอกจากนี้ ผู้นำยังต้องมีความอยากรู้อยากเห็น แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาเติมเต็มให้ตัวเองอย่างกระตือรือร้น เรียนรู้ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ปรับเปลี่ยนมันให้เป็นโอกาสให้ประสบการณ์ โดยมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหามากกว่าหาตัวผู้กระทำผิด จากผลการทำวิจัยของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เรื่อง "ปัจจัยที่คนประสบความสำเร็จในอาชีพงาน" พบว่า มีถึงร้อยละ 85 ที่มาจากทัศนคติ และร้อยละ 15 ที่เกิดจากความรู้และทักษะ (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์.2553) จะเห็นว่าระดับการศึกษาสูงไม่ได้เป็นเครื่องมือรับประกันว่าจะ

ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจันทกานต์ ต้นเจริญพานิช (2550) ที่พบว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เน้นการเปลี่ยนแปลงและสร้างนวัตกรรม รวมทั้งเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์

ภาระหน้าที่หลัก 10 อย่าง ซึ่งผู้นำสมัยใหม่ควรจะต้องรู้ เพื่อนำไปใช้ในองค์กรสมัยใหม่ของตนต่อไป ดังนี้ 1. การแสดงบทบาทผู้นำอย่างมีวิสัยทัศน์ 2. การเป็นผู้นำอย่างมีความมุ่งมั่น 3. การสร้างความพึงพอใจต่อลูกค้า 4. การสอนงานแบบตัวต่อตัว 5. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล 6. การนำทีม 7. การจัดการกระบวนการทำงาน 8. การจัดการกับความเปลี่ยนแปลง 9. การจัดการโครงการ และ 10. การจัดทำเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงาน จากประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ได้ระบุมาตรฐานการอุดมศึกษาว่ามี 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้สำหรับด้านที่เกี่ยวกับนักศึกษา คือ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ได้มีการระบุว่า "บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก" จากมาตรฐานที่กำหนดข้างต้น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ผลิตพยาบาลวิชาชีพ จำเป็นต้องเร่งรัดในการสร้างมาตรฐานคุณภาพของบัณฑิตโดยหาแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพผลองค์กร (organizational effectiveness) เป็นแนวทางหนึ่งของการศึกษา ความสามารถขององค์กรในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการบูรณาการเพื่อความอยู่รอดและธำรงรักษาแบบแผนที่ดีขององค์กร ประสิทธิภาพผลจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอย่างชัดเจน เพราะองค์กรที่มี

ประสิทธิผลย่อมมีความเจริญเติบโตสามารถดำรงอยู่ได้ และตอบสนองภารกิจหรือวัตถุประสงค์ขององค์การได้ในระยะยาว Hoy and Miskel (2001) ได้เสนอการประเมินประสิทธิผลองค์การในรูปแบบที่ยืดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานขององค์การตามเป้าหมายที่กำหนดใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพบัณฑิต 2) การวิจัยและงานสร้างสรรค์ 3) การบริการวิชาการ 4) การทำนุบำรุง ศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ในมิติที่ 1 ของการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในด้านประสิทธิผล

จากประเด็นการเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้องค์กรยุคใหม่ซึ่งรวมถึงวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชวิทยาลัยราชบุรี มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความยืดหยุ่น และมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและมีความยืดหยุ่นที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งผู้นำยุคใหม่ต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่แท้จริง แนวคิดหรือความคิดที่โดดเด่นแตกต่างจากผู้นำแบบเก่าๆ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริง กระทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการที่มีคุณภาพดีเลิศที่เกิดจากความสามารถของผู้นำ ดังนั้นการที่จะสร้างผู้นำยุคใหม่จึงต้องมีแนวทางในการพัฒนาที่ดีจึงจะได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคใหม่

การพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นวิธีการที่เป็นระบบ และเป็นกระบวนการในการออกแบบการบริหารจัดการศิลปะเรื่องภาวะผู้นำ โดยช่วยให้เข้าถึงและยกระดับความสามารถของภาวะผู้นำในเรื่องต่าง ๆ เช่น การนำตนเอง การนำผู้อื่น การนำองค์การ และการนำการปฏิบัติงานให้มากขึ้น โดยมี กลยุทธ์และเทคนิคการพัฒนาผู้นำยุคใหม่ ดังนี้

1. การสร้างเกียรติยศและความซื่อสัตย์

การจะปลูกฝังค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตต้องอาศัยการศึกษาเป็นสำคัญ ผู้นำยุคใหม่ต้องยึดมั่นค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ควรได้รับการศึกษาอบรมเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริตแต่เยาว์วัย และต้องปลูกฝังให้ลึกเข้าไปในจิตใจลูกฝังที่ละน้อยให้สะสมไปเรื่อย ๆ ต้องรู้จักให้เกียรติลูกน้อง

และสอนให้มีการให้เกียรติซึ่งกันและกันในที่ทำงาน มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ สร้างความเคารพและความไว้วางใจ การสร้างพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน และผลของการมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน การปลูกฝังความซื่อสัตย์ โดยต้องยกตัวอย่างพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ เช่น การให้ข้อมูลที่บิดเบือนจากความเป็นจริง เป็นเหตุให้เกิดปัญหาหรือความเข้าใจผิดได้ การหลีกเลี่ยงการตักเตือนหรือแจ้งผู้ที่ทำผิดระเบียบหรือกฎขององค์การ การปฏิเสธและไม่ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และยกตัวอย่างพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์ เช่น การรับฟังและไม่นำข้อมูลของผู้อื่นมาเปิดเผย การดูแลและรักษาทรัพย์สิน และผลงาน/ผลประโยชน์ขององค์การอยู่เสมอ ไม่นำทรัพย์สินขององค์การมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติตนตามระเบียบหรือกฎขององค์การอยู่เสมอ เป็นผู้ที่ประชาชนสามารถมอบความไว้วางใจให้ได้ เป็นผู้มีความยุติธรรมพร้อมที่จะรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง

2. การสร้างวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์เป็นการกำหนดทิศทางขององค์การ ผู้นำยุคใหม่ต้องสร้างวิสัยทัศน์ที่เข้าใจได้ง่าย มีลักษณะตามอุดมคติ ต้องสอดคล้องกับค่านิยมหลักขององค์การ มีความท้าทาย แต่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง ข้อความวิสัยทัศน์อาจจะใช้ภาษาที่สูง เพราะคนต้องการให้มันยิ่งใหญ่มาพอที่จะสื่อถึงความต้องการหลักของผู้คนในด้านความสำเร็จ การยกย่องและการมีส่วนร่วม มีความมุ่งมั่น วิสัยทัศน์ต้องสามารถใช้เป็นเครื่องนำทางในการตัดสินใจได้ด้วย เป็นประโยชน์สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั่นคือ ลูกค้า ผู้ถือหุ้น และพนักงาน พิจารณาค่านิยมและอุดมคติขององค์กรเป็นอย่างแรก รักษาสิ่งที่ยังมีประโยชน์และมีคุณค่าจากวิสัยทัศน์และพันธกิจเดิม ปรีกษาขอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, ผู้บังคับบัญชา และผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ได้ข้อมูล ความคิดเห็นและการสนับสนุนตั้งแต่ในช่วงแรกจากหน่วยงานและฝ่ายต่างๆ และที่สำคัญสังเกตว่าพวกเขามีปฏิกิริยาต่อวิสัยทัศน์ของคุณอย่างไร ทำให้มั่นใจว่าได้มีการพิจารณาในทุกมุมมองแล้ว การไม่รับฟังกลุ่มหรือเสียงที่มีอำนาจสูงอาจจะทำให้เกิดปัญหาภายหลังได้ ใช้ผลลัพธ์จากการวิจัยอย่างชาญฉลาด นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการพิจารณาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์

ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและมีความมุ่งมั่น วิสัยทัศน์ที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องสามารถบรรลุผลได้ถึงแม้จะมีความท้าทาย ให้ทีมงานตรวจสอบความเป็นจริง เพื่อให้วิสัยทัศน์มีความชัดเจนมากขึ้น อธิบายผลประโยชน์ของวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนต่อทุกคนที่เกี่ยวข้อง

3. การสร้างวิญญาณของความเป็นเด็ก (The heart of child)

ผู้นำยุคใหม่ต้องสร้างลักษณะในเรื่องเหล่านี้ให้มีติดตัวตลอดเวลา การตัดสินใจที่ดี มีความฉลาดในการอยู่ร่วมในสังคม การปรับความคิด มีสมรรถนะข้ามวัฒนธรรม มีวิสัยทัศน์เรื่องความร่วมมือ การแลกเปลี่ยน มีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดผู้นำการบริหารสามารถมองเห็นภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และพร้อมจะปรับเปลี่ยน เมื่อจำเป็น เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์สามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและเตรียมพร้อม รับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เป็นไปตามต้องการ มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความยืดหยุ่น มีการทำงานเป็นทีม ทำงานโดยมุ่งถึงผลลัพธ์ สามารถปรับเปลี่ยนความยุ่งยากที่ท้าทายทั้งหลาย ให้เป็นโอกาสที่ดีกว่าสำหรับประชาชน คำพูดกับการกระทำ สอดคล้องกัน (integrity) เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความอดทน มุ่งมั่น เสียสละ ลักษณะนิสัยใฝ่รู้ มีการคิดวิเคราะห์ มีวิธีการค้นคว้าหาความรู้ จากบุคคล สื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จันทกานต์ ต้นเจริญพานิช (2550) กล่าวว่าการพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่(ผู้นำระดับต้น)มีความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำใน 3 หัวข้อหลัก คือ 1) ทักษะส่วนบุคคล 2) ความรู้เกี่ยวกับราชการ และ 3) ความรู้ทางการบริหาร โดยผ่านการพัฒนาภาวะผู้นำด้วยการฝึกอบรมนอกเหนือจากงาน ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากการลงมือกระทำเช่น การใช้กรณีศึกษา การจำลองสถานการณ์และเกมเชิงธุรกิจ 2) การระดมสมอง และ 3) การอภิปรายกลุ่มหรือเป็นคณะ ควบคู่กับการฝึกอบรมในงาน ได้แก่ 1) การได้รับมอบหมายงานพิเศษที่ท้าทาย 2) การสอนงาน และ 3) การประเมินแบบ 360 องศา 3) โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำคลื่นลูกใหญ่ (ผู้นำระดับต้น) ของไทย ควรมีรูปแบบที่เป็นการผสมผสานวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ

แบบดั้งเดิมที่ใช้การฝึกอบรมในห้องเรียนควบคู่กับวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำผ่านการปฏิบัติงานจริง

จะเห็นได้ว่าการสร้างภาวะผู้นำ เป็นเรื่องสำคัญ การจะก้าวขึ้นไปเป็นผู้หน้านั้น ไม่สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรม ไม่มีทางลัด แต่เป็นการเรียนรู้ สะสมประสบการณ์แบบค่อยเป็นค่อยไป เมื่อเข้าสู่ยุคการแข่งขันแบบไร้พรมแดน (Globalization) การแข่งขันมีมากขึ้น บุคลากรที่มีศักยภาพสูงก็จะได้รับการคัดเลือก มอบหมายให้รับผิดชอบในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจะได้รับโอกาสในการเรียนรู้ และฝึกฝน พัฒนาความรู้ ความสามารถในอีกหลายๆ ด้าน และเมื่อมีความรู้ ความสามารถสูง ผลตอบแทนก็มีสูงขึ้นไปด้วยทุกคน มีคุณสมบัติที่ดีของการเป็นผู้หน้าอยู่ในตัวแล้วทั้งนั้น อยู่ที่ จะเรียนรู้ ทุ่มเท และพัฒนาคุณสมบัตินั้นให้เด่นชัดขึ้น

บทสรุป

การทำให้งานในองค์กรประสบความสำเร็จได้นอกจากทักษะ ความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ผู้นำหรือผู้บริหารมีแล้ว ยังรวมถึงความสามารถรอบตัวหรือความคล่องในการแสดงบทบาทที่แตกต่างกันในแต่ละสถานการณ์ เพื่อสนับสนุนการทำงานของบุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ราชบุรี มีภาระหน้าที่พัฒนาองค์การให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาไว้ซึ่งทั้งทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ สมาชิกเกิดความพึงพอใจในงานทุกคนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร และรับผิดชอบต่อปัญหาหรือข้อยุ่งยากที่เกิดขึ้น สามารถปรับตัว พัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไปได้และสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ ผู้นำจึงมีความสำคัญมาก จากความคาดหวังดั้งเดิมเกี่ยวกับผู้นำในรูปแบบอื่นๆในองค์การ ทั้งระบบเก่ารวมทั้งระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นขององค์กรสมัยใหม่อีกต่อไป การจัดการสมัยใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับทีมงาน อันเป็นการสร้างองค์การให้แข็งแกร่งนั้น จำเป็นจะต้องมีผู้นำที่ทันสมัยหรือผู้นำยุคใหม่

บรรณานุกรม

- จันทกานต์ ตันเจริญพานิช. (2550). การพัฒนาภาวะผู้นำคลื่นลูกใหม่ในภาคราชการไทย: โมเดลที่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2555). ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่. กรุงเทพฯ เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุ๊กส์ สำนักพิมพ์.
- นภวรรณ คณานุกรักษ์. (2552). ภาวะผู้นำเพื่อองค์กรที่มีประสิทธิภาพ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย หอการค้าไทยปีที่ 29 ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2552.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). หลักสูตรอบรมข้าราชการ 2553-2554.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2553). เทคนิคการสร้าง 3Q เพื่อความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมองศรีเอตีฟเบรน.พิมพ์ครั้งที่ 1
- Shih .C. (2002). **New Leaders for the Next Century**. Productivity World Journal.
- Hoy, Wayne K.,and Cecil, Miskel. (1991). **Education Administration: Theory, Research and Practice**. New York: Mcgraw Hill.
- McCorkle, C.O and others. (1982). **Management and Leadership in Higher Education** . San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- McFarland. (1979). **Management: Foundation & Practices**. 5th ed. New York: Macmillan Publishing Inc.
- Yukl, Gary A. (1989). **Leadership in Organization**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา โรงเรียนกวีติศึกษา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ณัฐภัทร นิมนานนท์*

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครอง เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรียนที่โรงเรียนกวีติศึกษา และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรียนที่โรงเรียนกวีติศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกวีติศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน ใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครอง

$$\hat{Y} = 3.013 + 0.254X_1 + 0.154X_2$$

แสดงให้เห็นว่าถ้าปัจจัยด้านเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.254 หน่วย ปัจจัยด้านกลุ่มอ้างอิงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.154 หน่วย

ส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครอง

$$\hat{Y} = 1.441 + 0.402X_1 + 0.269X_2 + 0.149X_3$$

แสดงให้เห็นว่าถ้าปัจจัยการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.402 หน่วย ปัจจัยการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.269 หน่วย ปัจจัยการตลาดด้านบุคคลเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวีติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.149 หน่วย

คำสำคัญ : ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ส่วนประสมการตลาด โรงเรียนเอกชน กระบวนการตัดสินใจเลือกเรียน

* นักศึกษาปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Abstract

Research of “The Study of Factors Affected Parents’ Decision Making Processes in Selecting School for Child: Case on Keerati Suksa School, Pakchong, Nakhon Ratchasima. This is a quantitative research which aimed to study the marketing mixed factors influencing parents’ decision making processes to select Keerati Suksa School as the school for their children. The researcher collected data by using questionnaire as data gathering instrument through 265 parents of Keerati Suksa school students as a sample group. Multi Regression Analysis was used in Hypothesis Testing.

The research found:

Those social and economic factors all affecting to parents’ decision making processes to select Keerati Suksa school as the school for child.

$$\hat{Y} = 3.013 + 0.254X_1 + 0.154X_2$$

It revealed if there was change in the economic factor-proportion 1-unit it would change parents’ decision making processes for more 0.254 - units. 1-unit change in the factors of reference group would change parents’ decision making processes 0.154- units.

Marketing mixed factors affected to parents’ decision making processes in selecting Keerati Suksa School as the school for child.

$$\hat{Y} = 1.441 + 0.402 X_1 + 0.269 X_2 + 0.149 X_3$$

The research showed that if there is any change in characteristic of marketing factors for 1-unit; parents’ decision making processes in selecting Keerati Suksa school as the school for child would change more to 0.402- units. Factor of marketing promotion change for 1-unit more; parents’ decision making processes in selecting Keerati Suksa School as the school for child would change more to 0.269- units. Factors of influencing person change for 1-unit more; parents’ decision making processes in selecting Keerati Suksa school as the school for child would change more to 0.149- units.

Keywords: Social and Economic Factor, Marketing Mix, Private School

1. บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประชาชนในประเทศให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จะกลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเข้มแข็งต่อไป ดังเห็นได้จากประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาต่างก็มีการส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในประเทศไทยเองมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปัจจุบันภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของภาครัฐเนื่องจากการ

กระจายตัวของประชากรมากขึ้นอีกทั้งทรัพยากรของประเทศมีอยู่อย่างจำกัดและจำเป็นต้องนำไปใช้พัฒนางานด้านอื่นพร้อม ๆ กัน จึงทำให้รัฐไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในวัยเรียนได้ทั่วถึงทุกคน โรงเรียนเอกชนจึงเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัยช่วงเวลาที่ผ่านมามีโรงเรียนเอกชนเป็นจำนวนมากประสบกับปัญหารายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นทุกปี สืบเนื่องจากประชากรในวัยเรียนมีอัตราที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง คาดการณ์ได้ว่าในอนาคตจำนวนประชากรในกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนที่ลดลงจะส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนและการอยู่รอดของโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนเอกชน (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา 2551-2555

หน่วย : คน

ระดับชั้นปีการศึกษา	2551	2552	2553	2554	2555
อนุบาล	1,770,386	1,780,074	1,811,203	1,813,538	1,799,125
ประถมศึกษา	5,370,546	5,138,475	5,066,745	4,991,835	4,935,721
มัธยมศึกษา	2,794,218	2,792,286	2,802,213	2,662,270	2,497,692

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/web/satatseries06.html>

เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2557

โรงเรียนเอกชนซึ่งมีลักษณะของธุรกิจการศึกษา การที่จะทำให้งานดำเนินอยู่ได้ย่อมต้องมีรายได้ที่มากเพียงพอที่จะสามารถทำให้งานนั้นอยู่รอดและเติบโตได้ในขณะที่ต้องเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพหรือประสิทธิผลของโรงเรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2532: 3) ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานแล้วของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องมุ่งเน้นที่คุณภาพการศึกษาแล้ว ยังต้องทางด้านปัจจัยทางการตลาดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ผลิตภัณฑ์ราคาสถานที่การส่งเสริมการตลาดบุคคลสิ่งนำเสนอทางกายภาพและกระบวนการทางการตลาดรวมทั้งทางด้านหลักเศรษฐศาสตร์คือต้องได้กำไรหรือไม่ขาดทุนเป็นอย่างน้อยเนื่องจากในการลงทุนทางการศึกษาของเอกชนนั้นไม่สามารถยอมให้ขาดทุนได้เหมือนรัฐบาล เพราะการลงทุนโดยเอกชนนั้นต้องมุ่งหวังกำไรเช่นเดียวกับ

ธุรกิจอื่น ๆ รัฐบาลจึงควบคุมโดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้และกำหนดค่าเล่าเรียนสูงสุด ตลอดจนให้เงินอุดหนุน

โรงเรียนกิตติศึกษาในฐานะหน่วยงานเอกชนจะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากรายรับจากค่าธรรมเนียมการเรียนที่ลดลงซึ่งเป็นผลมาจากจำนวนนักเรียนที่ลดลงโดยมีสาเหตุจากการขยายการจัดการศึกษาของภาครัฐการวางแผนครอบครัว และจากการแข่งขันทางธุรกิจของโรงเรียนเอกชนในอำเภอปากช่องมีการแข่งขันสูง โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เขตความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีจำนวน 214 โรงเรียนเป็นโรงเรียนเอกชน 19 โรงเรียน (สำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโรงเรียนสามัญภูมิภาค

สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2557 <http://www.opecgoth>) จากการศึกษาที่มีโรงเรียนจำนวนมาก ส่งผลให้ผู้ปกครองนักเรียนมีทางเลือกในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเพิ่มขึ้น จึงทำให้โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยถึงมัธยมต้นในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ต้องปรับกลยุทธ์ของตนเองและสร้างเทคนิควิธีการในการสร้างจุดเด่นขึ้นมาแข่งขันกันเพื่อที่จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกพอใจและรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป และสามารถที่จะตอบสนองความต้องการให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองได้มากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองกรณีศึกษาโรงเรียนกิตติศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ประกอบการในธุรกิจโรงเรียนเอกชนในการนำไปดำเนินงานวางแผนการตลาด และปรับปรุงด้านการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและได้รับความพึงพอใจที่ดีต่อไป

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

ผู้บริโภคที่มีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน จะมีพฤติกรรมแตกต่างกัน (อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์กุล, 2550) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลเริ่มจากความแตกต่างของตัวบุคคลเอง ไปถึงปัจจัยทางสังคม ซึ่งมีความใกล้ชิดตัวบุคคลมากจนเกิดการหล่อหลอมตั้งแต่เกิด จึงซึมซับแบบอย่างที่จะปฏิบัติตามลักษณะการเลี้ยงดู รูปแบบการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่จากครอบครัว ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติ การรับรู้ และการเลือกสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการ (สุดาตวง เรืองรุจิระ, 2543) ส่วนกลุ่มอ้างอิง คือ กลุ่มที่บุคคลเข้าเป็น เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นจะมีสังคมเพิ่ม มีเพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน ความต้องการเข้ากลุ่มสังคม จะทำให้แต่ละบุคคลพยายามปรับตัว ทำให้มีการพัฒนาในลักษณะตามอย่างบุคคลอื่นที่ตนนิยมยกย่อง ดังนั้นการใช้ บุคคลบางกลุ่มบางคนเป็นคนเสนอขายผลิตภัณฑ์ในโฆษณาจึงเป็นการใช้ประโยชน์การกลุ่มอ้างอิงนั่นเอง (สุดาตวง เรืองรุจิระ, 2543) และเศรษฐกิจ (Economic) หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสถานภาพทางการเงิน และศักยภาพการใช้จ่ายของผู้บริโภค (Kotler and Keller, 2006)

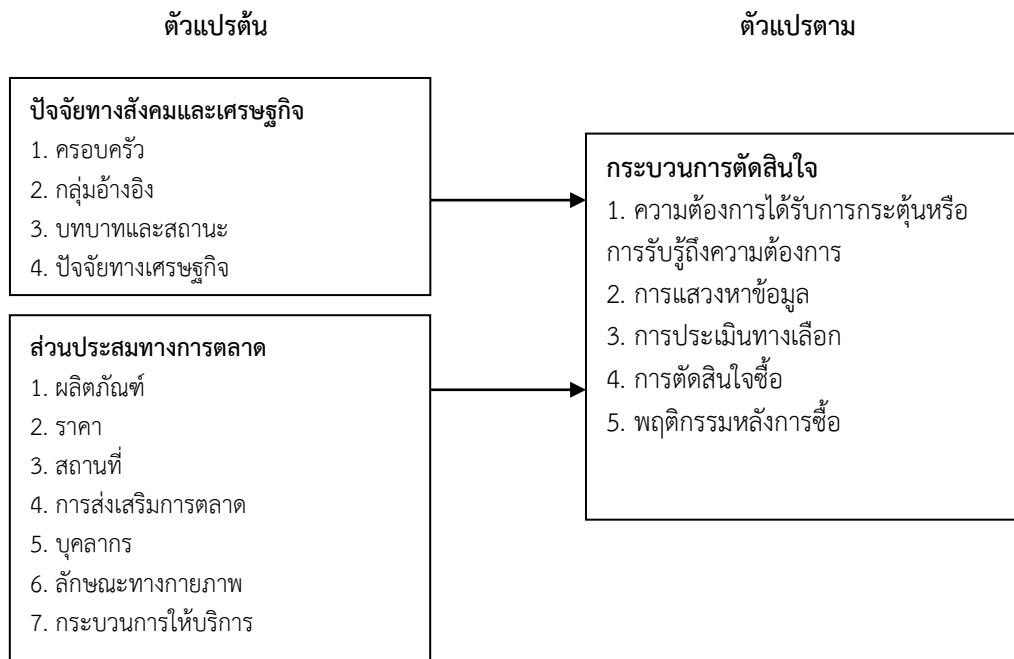
ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix)

นอกเหนือจากปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจแล้ว ส่วนประสมทางการตลาดซึ่งเป็นกระบวนการในการวางแผน (Planning) ผลิตภัณฑ์ (Product) การตั้งราคา (Pricing) การจัดจำหน่าย (Distribution) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) สำหรับบริการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภค (ฉัตยาพร เสมอใจ, 2548) โดยในการบริการจะมีการมุ่งเน้นบุคคล (People) กระบวนการให้บริการ (Process) และลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) เข้าเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจบริการตามกลยุทธ์ที่ได้วางไว้ (Zeithaml & Bitner, 2000)

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรียนที่โรงเรียนกิตติศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรียนที่โรงเรียนกิตติศึกษา
- 3) เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจเรียนที่โรงเรียนกิตติศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนกิตติศึกษา

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้คือผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกิตติศึกษาจำนวน 600 คน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกิตติศึกษาจำนวน 265 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์และกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 การสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) แบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยเริ่มต้นด้วยการแบ่งชั้นของกลุ่มตัวอย่าง (Stratified Random Sampling) โดยคำนวณตามสัดส่วนประชากรของแต่ละชั้นหลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Systematic Random Sampling) ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนแต่ละระดับชั้นตามสัดส่วนจนได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วย 5 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และความสัมพันธ์กับเด็ก

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการจำนวน 20 ข้อครอบคลุมด้านผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ การส่งเสริมการตลาด บุคคล ลักษณะทางกายภาพ และกระบวนการให้บริการ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมจำนวน 9 ข้อครอบคลุมด้านครอบครัว กลุ่มอ้างอิง และปัจจัยเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมหลังการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน จำนวน 3 ข้อโดยคำถามในตอนต้นที่ 2 3 และ 4 นี้จะใช้คำถามแบบ Likert Scale โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มี 5 ระดับและ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบได้เสนอแนะและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index-CVI) เท่ากับ 1.0 และได้นำไปทดลองจำนวน 30 ชุดเพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรายด้าน โดยใช้

สัมประสิทธิ์แอลฟาของรอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยควรมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของรอนบาคของแบบสอบถามมากกว่า 0.70 ทุกด้านจึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การวิเคราะห์ทางสถิติ

งานวิจัยนี้ใช้สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าความถี่และค่าร้อยละ ในการอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและใช้สถิติประเภทค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายตัวแปรปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ปัจจัยสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมหลังการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนกึ่งติศึกษาของผู้ปกครอง สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบตัวแปรระหว่างปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมหลังการตัดสินใจของผู้ปกครอง

สรุปผลการวิจัย

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกึ่งติศึกษาของผู้ปกครอง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกึ่งติศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ในทางบวกทุกตัวและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด คือ เศรษฐกิจและครอบครัว เท่ากับ .394 รองลงมาคือ กลุ่มอ้างอิงกับครอบครัว เท่ากับ .317 และน้อยที่สุดคือ ครอบครัวกับกระบวนการตัดสินใจ เท่ากับ .201

โมเดลที่ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .241 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 5.8 และค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ .45362

โมเดลที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .285 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 8.1 และค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ .44880

โมเดลที่ 1 ปัจจัยเศรษฐกิจและกลุ่มอ้างอิงมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ .157 มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .241 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05.

โมเดลที่ 2 ปัจจัยเศรษฐกิจและกลุ่มอ้างอิงมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ .178 และ .087 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .254 และ .154 ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05.

ที่ค่า Standardized แสดงสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 3.013 + 0.254X_1 + 0.154X_2$$

เมื่อ \hat{Y} = กระบวนการตัดสินใจ

X_1 = เศรษฐกิจ

X_2 = กลุ่มอ้างอิง

จากสมการข้างต้นแสดงให้เห็นว่าถ้าปัจจัยด้านเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกึ่งติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.254 หน่วย ปัจจัยด้านกลุ่มอ้างอิงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกึ่งติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.154 หน่วย

สมมติฐาน 2 ส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกึ่งติศึกษาของผู้ปกครอง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกึ่งติศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ในทางบวกทุกตัวและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์มากที่สุด คือ กระบวนการให้บริการและบุคคล เท่ากับ 1.000 รองลงมา คือ ลักษณะทางกายภาพและกระบวนการตัดสินใจ เท่ากับ .590 และน้อยที่สุด คือ บุคคลและสถานที่ กับกระบวนการให้บริการและสถานที่ เท่ากับ .167

โมเดลที่ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .590 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 34.8 และค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ .37738

โมเดลที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .647 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ

ละ 41.9 และค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ .35699

โมเดลที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .661 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 43.7 และค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ .35202

โมเดลที่ 1 ปัจจัยลักษณะทางกายภาพมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ .493 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .590 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 05.

โมเดลที่ 2 ปัจจัยลักษณะทางกายภาพและการส่งเสริมการตลาดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ .365 และ .239 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .436 และ .307 ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 05.

โมเดลที่ 3 ปัจจัยลักษณะทางกายภาพ การส่งเสริมการตลาด และบุคคล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ .336 .209 และ .067 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .402 .269 และ .149 ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 05.

ที่ค่า Standardized แสดงสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.441 + 0.402X_1 + 0.269X_2 + 0.149X_3$$

เมื่อ \hat{Y} = ภาระงานการตัดสินใจ

X_1 = ลักษณะทางกายภาพ

X_2 = การส่งเสริมการตลาด

X_3 = บุคคล

จากสมการข้างต้นแสดงให้เห็นว่าถ้าปัจจัยการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วภาระงานการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกิตติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.402 หน่วย ปัจจัยการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วภาระงานการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกิตติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.269 หน่วย ปัจจัยการตลาดด้านบุคคลเพิ่มขึ้น 1 หน่วย แล้วภาระงานการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกิตติศึกษาของผู้ปกครองจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.149 หน่วย

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติดา อังศุจินดา ชวนชม ชินะตั้งกูร และ ประกอบ คุณารักษ์ (2554) ที่ศึกษาพฤติกรรมการตลาดของ นักเรียนโรงเรียนเอมจิต แข่งขัน (2548) ที่ศึกษาความคิดเห็นด้านปัจจัยทางการตลาดของ นักศึกษาในการเลือกศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และกนกกาญจน์ เสน่ห์ นมะหุด (2556) ปัจจัยที่มีอิทธิพลศึกษาส่วนประสมทางการตลาดต่อความต้องการแรงจูงใจ ในการศึกษาต่อหลักสูตร (MBA) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ในเขตภาคเหนือตอนล่าง จึงอาจสรุปได้ว่าปัจจัยทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทุกระดับชั้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านบุคคลและทางด้านกระบวนการให้บริการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูงที่สุด อาจเนื่องมาจากคุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับบุคลากรด้านการศึกษาเป็นสำคัญ ดังชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2546) กล่าวว่าบุคลากรมีผลต่อคุณภาพของการให้บริการ และบุคลากรยังเป็นส่วนสำคัญต่อกระบวนการให้บริการ กระบวนการผลิตบริการที่ออกแบบมาไม่ดีมักจะสร้างความไม่พอใจให้ลูกค้า เนื่องจากอาจมีความล่าช้า เพราะโรงเรียนก็ถือเป็นธุรกิจบริการเช่นกัน กระบวนการให้บริการจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

ในขณะที่ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเช่นกัน ดังที่ Kotler and Keller (2006) และสุชาติดา วง เรืองรุจิระ (2543) ที่อธิบายว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยที่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด อาจเนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจส่งผลต่ออำนาจการใช้จ่ายของประชาชนทั่วไป และปัจจัยทางด้านครอบครัวรองลงมา เนื่องจากครอบครัวเป็นกลุ่มสังคมที่ใกล้ชิดตัวบุคคลมากที่สุด ลักษณะของผู้เลี้ยงดู พ่อแม่ วิธีการเลี้ยงดู รูปแบบการดำรงชีวิต อาหาร ความเป็นอยู่ ที่แต่ละคนได้รับการหล่อหลอมตั้งแต่เกิดจะค่อยซึมซับเข้าไปเป็นแบบอย่างที่จะปฏิบัติตาม ซึ่งแต่ละครอบครัวก็จะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน พฤติกรรมเหล่านี้จะมีอิทธิพล

ต่อทัศนคติ การรับรู้ การเลือกสิ่งที่จะตอบสนอง ความต้องการก็จะแตกต่างกัน (สุดาตวง เรืองรุจิระ, 2543)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพและระยะทางระหว่างบ้านถึงโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Kotler and Keller (2006) ที่กล่าวว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตและคุณค่า บุคคลที่มาจากชนชั้น อาชีพ สังคม แตกต่างกัน ก็จะมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน เพศ อายุ รายได้ ความสัมพันธ์กับนักเรียน จำนวนบุตร และจำนวนบุตรที่เรียนโรงเรียน กีร์ติกลับมีระดับการมีอิทธิพลด้านสังคมและเศรษฐกิจที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีการตลาดดังกล่าว อาจเนื่องจากการเป็นนักศึกษา ระดับพื้นฐานที่ทุกครัวเรือนต้องตัดสินใจ ลักษณะทางประชากรศาสตร์พื้นฐานจึงไม่มีส่วนต่อการตัดสินใจดังนั้นจึงไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยทางครอบครัวโดยเฉพาะสมาชิกในครอบครัวตัดสินใจร่วมกันในการเลือกโรงเรียนกึ่งการศึกษา จึงควรเน้นที่การสื่อสารกับครอบครัว เพื่อการสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและคุณภาพที่ทางโรงเรียนกึ่งการศึกษาให้การมุ่งเน้นและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ความสัมพันธ์ส่วนตัวของคนในครอบครัวกับบุคลากรในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับมาก ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นการรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลากรกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้ CRM อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการประมวลข้อมูลของเด็กและผู้ปกครองและใช้พัฒนาวิธีการติดต่อที่เหมาะสมกับเด็กและผู้ปกครองแต่ละราย

ปัจจัยทางสังคมที่เป็นกลุ่มอ้างอิง แม้โดยรวมจะมีระดับการมีอิทธิพลในระดับปานกลาง แต่พบว่าการแนะนำของศิษย์เก่าหรือญาติของศิษย์เก่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาก ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันว่าการรักษาคุณภาพและการรักษาสัมพันธ์

ภาพอันดีกับเด็กและผู้ปกครองเป็นการสร้างความมั่นใจและช่วยให้ผู้ปกครองตัดสินใจได้ง่ายขึ้น

ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ โรงเรียนจึงควรมีการปรับกลยุทธ์ด้านราคาและการส่งเสริมการตลาดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองแต่ละรายและเหมาะสมกับเศรษฐกิจโดยรวม เพื่อให้ตัดสินใจได้ง่ายขึ้น และสามารถจ่ายได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดทุกด้านมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนควรเน้นด้านกระบวนการให้บริการและด้านบุคคล โดยให้กระบวนการให้บริการมีความสะดวก ครบวงจร ส่วนด้านบุคลากรซึ่งผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด อบอุ่นมากเป็นอันดับหนึ่ง และครูมีความรู้ความสามารถรองรับมา ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นครูที่มีคุณภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่จะให้การดูแลเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิดอบอุ่น ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่สรุปโมเดล ลักษณะทางกายภาพ การส่งเสริมการตลาด และบุคคล ที่หากเพิ่มสูงขึ้นก็จะส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจสูงขึ้นด้วย ดังนั้นโรงเรียนควรมุ่งเน้นที่การพัฒนาและทุนบำรุงลักษณะทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความพร้อมในการใช้งาน มีความสวยงาม สะอาด อยู่เสมอ ตลอดจนต้องมีการพัฒนากลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้โปรแกรม CRM เข้ามาช่วยในการพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละราย และพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ให้มีคุณภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสมกับเป็นตัวแทนของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเฉพาะด้านการตลาด เพื่อเพิ่มแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มเป้าหมาย

บรรณานุกรม

- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2548). **การจัดการและการตลาดบริการ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2546). **การตลาดบริการ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์รากูร. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัย : แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ : ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- ประคอง กรรณสุต. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันฉัตร เทียมเดช. (2554). **การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเพชรบุรี กรณีศึกษาโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฏ์วิทยาลัย**. ศูนย์ข้อมูลการวิจัย Digital วช. http://dric.nrct.go.th/book_detail.php?book_id=238626, เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2557.
- สำนักคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโรงเรียนสามัญภูมิภาค. (2557). ค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2557 <http://www.opec.go.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/web/satatseries_06.html ค้นเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2557
- สุชาดา อังศุจินดา ชวนชม ชินะตั้งกูร และ ประกอบ คุณารักษ์. (2554). **องค์ประกอบของกลยุทธ์การตลาดที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโรงเรียนเอกชน**. วารสารศึกษาศาสตร์. <http://www.tci-thaijo.org/index.php/edubuu/article/view/5226>, ค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2557.
- สุดาตวง เรื่องรุจิระ. (2543). **หลักการตลาด**. กรุงเทพฯ : ปรกาศพริก.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์กุล. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ENACHE, I.C. (2011). **Marketing higher education using the 7Ps framework**. *Bulletin of the Tranilvania University of Braşov*, 4(53), No. 1, <http://webbut.unitbv.ro/BU2011/Series%20V/BULETIN%20V%20PDF/05%20enache%201%20BUT%202011.pdf>. ค้นเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2557.
- Kotler, P. and Keller, K. (2006). **Marketing Management**. 14th ed., New Jersey: Pearson Education.
- Li, C.K. and Hung, C.H. (2008). **Marketing tactics and parents' loyalty: the mediating role of school image**. *Journal of Educational Administration*, 47(4), DOI 10.1108/09578230910967455.
- Polit, D.F. and Beck, C.T. (2006). **Nursing Research: Principle and methods**. 7th ed. Philadelphia: William & Wilkins.
- Zeithaml, V.A. and Bitner, M.J. (2000). **Service Marketing.: Ingrating Customer Focus across the Firm**. 2nd ed. Boston, MA: McGraw-Hill.

รูปแบบการประเมินองค์กร

ดร. รุจา รอดเข็ม*

บทคัดย่อ

การประเมินองค์กร เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร และใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินคุณค่าขององค์กรเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ สารสนเทศที่ได้รับจากการประเมิน นำมาใช้ในตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร

รูปแบบการประเมินองค์กรเป็นตัวแทนที่ใช้เป็นกรอบในการตรวจสอบประเมินองค์กร สำหรับองค์กรต่างๆ ในปัจจุบัน มีการปรับกลยุทธ์ทางการผลิตและการตลาดเพื่อการอยู่รอดขององค์กร จึงมีปรับการทำงานอยู่ตลอดเวลาและนำการประเมินเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบงานประจำ มีการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน และการขอรับการประเมินผลภายนอกเพื่อสร้างการยอมรับจากลูกค้า เกิดการพัฒนาการประเมินผลงานรูปแบบใหม่ ๆ ได้แก่ รูปแบบประเมินแบบสมดุล (Balanced Scorecard : BSC) การรับรองมาตรฐานสากล เช่น ISO การรับรองมาตรฐานสากลของไทยหรือ PSO ส่วนองค์กรด้านรัฐจากการปฏิรูประบบราชการ ทำให้เกิดรูปแบบการบริหารงานที่เน้นผลลัพธ์ที่นำการประเมินมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ได้แก่ การประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ รูปแบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ รูปแบบการประเมินผลองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร สำหรับองค์กรทางการศึกษามีรูปแบบการประกันคุณภาพ เป็นต้น

คำสำคัญ: รูปแบบการประเมินองค์กร เกณฑ์หรือมาตรฐาน รูปแบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ รูปแบบการประเมินผลองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร

* ผู้อำนวยการวิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร ยะลา

Abstract

Corporate assessment is a process of gathering information related to the organization. And judgment of the value of the organization against the criteria or standards set.

The corporate rating model is a model used as a framework for corporate appraisals. For organizations today, they have adapted their production and marketing strategies for enterprise survival. It is constantly adjusted and the assessment is part of the routine. Performance indicators are set. And obtaining external evaluations to create customer acceptance. Balanced Scorecard (BSC) has been developed, such as ISO. Thai International Standards Certification or PSO, the state organization of bureaucracy reform. This results in a performance-oriented management model that is used as part of management, such as an assessment of compliance. State enterprise quality assessment model Non-profit organization assessment model For educational organizations, there are quality assurance models.

Keywords: Corporate assessment model, the criteria or standards set State enterprise quality assessment Non-profit organization assessment

บทนำ

ปัจจุบันองค์กรภาคเอกชนและภาครัฐตื่นตัวในการประเมินตรวจสอบ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์กร เนื่องจากการประเมินตรวจสอบการปฏิบัติงานของทั้งระบบ เป็นการทบทวนว่าผลการปฏิบัติงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดหรือไม่ การตรวจสอบประเมินในภาพรวมทั้งระบบในองค์กรจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจทั้งเรื่องของรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพราะเป็นการให้สารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาองค์กร และทำให้ทราบความสำเร็จขององค์กร

1. นิยามขององค์กร และการประเมินองค์กร

องค์กร คือ บุคคล คณะบุคคล หรือสถาบันซึ่งเป็นส่วนประกอบของหน่วยงานใหญ่ที่ทำหน้าที่สัมพันธ์กันหรือขึ้นต่อกัน เช่น คณะรัฐมนตรีเป็นองค์กรบริหารของรัฐ สภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรของรัฐสภา ในบางกรณี องค์กร หมายความว่ารวมถึงองค์การด้วย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

การประเมินองค์กร คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อนำมาบรรยายพฤติกรรมหรือตัดสินคุณค่าขององค์กรด้านต่างๆ อาจเป็นด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ วัฒนธรรม บรรยากาศผลผลิต หรืออาจเป็นภาพรวมขององค์กร แล้วแต่วัตถุประสงค์ในการใช้งาน (กาญจนา วิจารณ์สุนทร, 2544) เห็นได้ว่าการประเมินองค์กรประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ประการ คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการตัดสินคุณค่า ส่วนผลที่ได้เนื่องจากการประเมิน คือ สารสนเทศที่ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในองค์กร เกณฑ์ ที่นำมาใช้ในการประเมินองค์กร อาจจะได้จากวัตถุประสงค์ (objectives) มาตรฐานของงาน (standards) องค์กรที่เป็นเลิศ (best practice) เป็นต้น การประเมินที่ดีมาจากการวัดผลที่มีคุณภาพ ข้อมูลเชื่อถือได้ และเกณฑ์มีความโปร่งใสเป็นที่ยอมรับ และการตัดสินเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม

2. แนวคิดการประเมินองค์กรในปัจจุบัน

รูปแบบการประเมินองค์กรเป็นตัวแบบ (model) ที่ใช้เป็นกรอบในการตรวจสอบประเมินองค์กร สำหรับองค์กรต่างๆ ในปัจจุบัน มีการปรับกล

ยุทธ์ทางการผลิตและการตลาดเพื่อการอยู่รอดขององค์กร จึงมีปรับการทำงานอยู่ตลอดเวลาและนำการประเมินเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบงานประจำ มีการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน และการขอรับการประเมินผลภายนอกเพื่อสร้างการยอมรับจากลูกค้า เกิดการพัฒนาการประเมินผลงานรูปแบบใหม่ๆ ได้แก่ รูปแบบประเมินแบบสมดุล (Balanced Scorecard : BSC) การรับรองมาตรฐานสากล เช่น ISO รูปแบบการรับรองมาตรฐานสากลของไทยหรือ PSO รูปแบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ รูปแบบการประเมินผลองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร สำหรับองค์กรทางการศึกษามีรูปแบบการประกันคุณภาพ เป็นต้น

3. รูปแบบการประเมินองค์กรแบบสมดุล (Balanced Scorecard)

แนวคิดการประเมินองค์กรแบบสมดุล (Balanced Scorecard:BSC) Kaplan and Norton เป็นผู้นำเสนอแนวคิดที่มีตัวชี้วัดในการประเมินองค์กร ในมุมมอง 4 ด้าน คือ มุมมองด้านการเงิน มุมมองด้านลูกค้า 3. มุมมองด้านการดำเนินการภายใน และ 4. มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ แนวคิดนี้มีวิวัฒนาการและได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รับความนิยมในองค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรม แทนที่การประเมินดั้งเดิมที่พิจารณาจากผลผลิตที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว ณรงค์ศักดิ์บุญยมมาลิก (2549) กล่าวว่า BSC ไม่ใช่เฉพาะเป็นระบบการวัดผลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ (vision) และแผนกลยุทธ์ (strategic plan) แล้วแปลงไปสู่การทำงานทุกฝ่ายงาน/แผนกในองค์กร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายงาน/แผนกและแต่ละคน เพื่อเป็นการหาแนวทางแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นในสองส่วนคือ กระบวนการทำงานภายในองค์กร และผลกระทบจากลูกค้าภายนอกองค์กร จะช่วยปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ขององค์กร ไปสู่ระบบการร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวขององค์กร

4. มาตรฐานระบบบริหารคุณภาพสากล ISO

มาตรฐานระบบบริหารคุณภาพสากล ISO (International Organization for Standardization) คือ องค์กรมาตรฐานสากลระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

กับธุรกิจและอุตสาหกรรม เป็นระบบการบริหารงานที่เน้นความพึงพอใจของลูกค้า มาตรฐานระบบบริหารคุณภาพสากลที่มีการรับรองอย่างแพร่หลาย ได้แก่ ISO 9000 มาตรฐานระบบการบริหารจัดการ ISO 14000 มาตรฐานระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 18000 มาตรฐานสุขอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังมีระบบที่มีรหัสย่อยลงไปอีก เช่น ISO 9001 เป็นชื่อใบรับรองสำหรับองค์กรที่มีการออกแบบสินค้าและบริการ ส่วน ISO 9002 เป็นชื่อใบรับรองสำหรับองค์กรที่ไม่มีการออกแบบสินค้าและบริการ มาตรฐานที่เกี่ยวข้องอีกทีหนึ่ง เช่น ISO 10646-1 เป็นมาตรฐานที่ออกแบบให้สามารถปรับใช้ได้หลายภาษา

องค์กรที่ต้องการได้รับการประเมินจะต้องมีการประเมินภายในองค์กรตนเองก่อนเตรียมพร้อมที่ถูกประเมินโดยหน่วยงานภายนอก เช่น จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และ สมอ. ก็ยังมีการติดตามบริษัทเหล่านั้นเป็นระยะ ๆ ถึงความคงอยู่ของมาตรฐานสากล การรับรองมาตรฐานสากลนี้มีอายุ 3 ปี

5. การประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ดำเนินการให้ส่วนราชการต่างๆ จัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 เป็นต้นมา และได้มีการพัฒนาปรับปรุงแนวทางในการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรอบการดำเนินการ คือ (ขุนทร ศรีเสาวชาติ 2558)

- 1) เน้นบุคคล ระบบงาน และวิธีการ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- 2) มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยเป็นตัวกำกับ ปรับปรุงทุก 5 ปี
- 3) มีการประเมินโดยวางกลยุทธ์ในจุดที่เป็นศูนย์กลางของกระบวนการจัดการในองค์กรและจัดทำคำรับรอง การปฏิบัติราชการของส่วนราชการพร้อมตัวชี้วัด และประเมินผลในรูปแบบคณะกรรมการ
- 4) มีรางวัลเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐโดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ Public Sector Management Quality Award (PMQA) ที่ประยุกต์จากเกณฑ์รางวัลคุณภาพของอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) ในปีงบประมาณ พ.ศ.

2559 ตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวง กำหนดจากแผนยุทธศาสตร์ กระทรวง ที่สะท้อนประสิทธิผลของการดำเนินงานตามทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญเร่งด่วน การกำหนดตัวชี้วัดที่วัดผลต่อเนื่องตามภารกิจหลักของกระทรวง/ส่วนราชการ คงหลักการถ่ายทอดตัวชี้วัดระดับกระทรวงไปสู่ตัวชี้วัดระดับกรม เพื่อเชื่อมโยงการทำงาน ระหว่างกระทรวง-กรม ตัวชี้วัดที่กำหนดต้องสามารถวัดผลได้ภายในปีงบประมาณ ตัวชี้วัดการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ และตัวชี้วัดมิติภายในของกระทรวง เป็นการประเมินผลในระดับกรม โดยนำผลคะแนนเฉลี่ยของระดับกรมรวมเป็นคะแนนของกระทรวง

6. รูปแบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Performance Appraisal: SEPA)

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน และเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนารัฐวิสาหกิจของไทยให้มีระบบบริหารจัดการเทียบเท่าองค์กรในระดับสากล ระบบ SEPA เป็นการประยุกต์รูปแบบระบบการประเมินตนเอง (Self-Assessment) และร่วมกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) เริ่มใช้ประเมินผลรัฐวิสาหกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 สำหรับการเข้าสู่ระบบการประเมินสำนักงานคณะกรรมการ นโยบายรัฐวิสาหกิจจะแบ่งรัฐวิสาหกิจออกเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A กลุ่ม BA กลุ่ม BB และกลุ่ม C เพื่อทยอยเข้าสู่ระบบการประเมินตามแผนที่ได้กำหนด (สุทธิ สีนทอง, 2558)

รูปแบบของการตรวจประเมิน

- 1) ประเมินองค์กรด้วยตนเอง รัฐวิสาหกิจที่เข้าสู่ระบบ SEPA จะประเมินตนเองเพื่อนำผลประเมินไปพัฒนาปรับปรุงองค์กร โดยจะจัดทำรายงาน ซึ่งประกอบไปด้วยรายงานที่สำคัญ 3 ฉบับ คือรายงานผลการดำเนินงาน (Organizational Performance Report: OPR) เป็นรายงานที่เขียนอธิบายระบบการบริหารจัดการขององค์กรตามเกณฑ์ของระบบ SEPA
- 2) รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ที่จะสะท้อนให้เห็นระดับคะแนน จุดแข็ง (Strength) และโอกาสในการปรับปรุง (Opportunity for Improvement: OFI) การประเมินตนเองนี้ รัฐวิสาหกิจจะทราบประเด็นที่ต้องนำไป

พัฒนาปรับปรุง ที่จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาปรับปรุงองค์กร

การประเมินโดยหน่วยงานภายนอก สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ได้มอบหมายให้หน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญทำหน้าที่ในการตรวจประเมินตามระบบ SEPA

7. การประเมินองค์กรรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา เพื่อการเตรียมพร้อมการประเมินจากภายนอก และจัดทำรายงานเสนอต่อสาธารณชน การจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษา การประเมินตนเองเทียบเคียงกับมาตรฐานคุณภาพ และเตรียมพร้อมการประเมินจากภายนอก โดยที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำหน้าที่ที่สำคัญใน

การประเมินองค์การศึกษานั้นเป็นการประกันคุณภาพภายนอก และให้คำรับรองมาตรฐานของสถานศึกษา โดยประเมินทุก 5 ปี ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ดำเนินการประเมินมาสามารถรอบเริ่มประเมินตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา

สรุปการประเมินองค์กร

การประเมินองค์กรประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ประการ คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการตัดสินคุณค่า ผลที่ได้ต่อเนื่องจากการประเมิน คือ สารสนเทศที่ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในองค์กร การพัฒนาการประเมินผลงานรูปแบบใหม่ๆ ได้แก่ รูปแบบประเมินแบบสมดุล (BSC) การรับรองมาตรฐานสากล ISO การรับรองมาตรฐานสากลของไทยหรือ PSO การประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ รูปแบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ รูปแบบการประเมินผลองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร รูปแบบการประกันคุณภาพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กาญจนา วัจนสุนทร. (2544). "การประเมินผลองค์กร" ใน ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ หน้าที่ 15 หน้า 171-217 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรงค์ศักดิ์ บุญยมาลิก. (2549). **Balanced Scorecard**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 ตุลาคม 2549, จาก [http://www.unescobkk.org/fileadmin/user_upload/aims/Pattaya_SCB_Jun05/Balanced Scorecard](http://www.unescobkk.org/fileadmin/user_upload/aims/Pattaya_SCB_Jun05/Balanced_Scorecard).
- พสุ เดชะรินทร์. (2546). **Balanced Scorecard รู้ลึกในการปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2544). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วีรบูรณ์ วิสารทกุล. (2556). **บทความการประเมินผลองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร**. <https://www.slideshare.net/weeraboon/new-18651822> สืบค้น 15 สิงหาคม 2558.
- สมถวิล วิจิตรวรรณ. (2549). "การประเมินองค์กร" เอกสารการสอนชุดวิชา การประเมินองค์กรและบุคลากร หน้าที่ 10 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2558). **คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารราชการ**. www.opdc.go.th/content.php?menu_id. สืบค้น 14 สิงหาคม 2558.
- สุทธิ สีนทอง. (2558). **SEPA ประเมินรัฐวิสาหกิจไทย ปัญหาและแนวทางแก้ไข**. www.ftpi.or.th > วารสาร Productivity World > Leadership สืบค้น 14 สิงหาคม 2558.
- Beckhard , R., & Harris, R.T. (1987). **Organizational transitions: Managing complex change** (2nd ed.). Reading, MA: Addison-Wesley Publishing.